

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyre csak helyben és előtérben 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22. TELEFON-SZÁM: Kiadóhivatal 708.

Lehetetlen.

Budapest, május 22.

Huszonnégy óra múlt el azóta, hogy officiózusan a nyilvánosság elé bocsátották a magyar és osztrák kormány meg egyezését a katonai terhek fokozására vonatkozólag. Hol a döbbenet, hol a káröröm fogadta ezt a gyászos hirt, de sehol közömbösen nem fogadták. Kik e kormányban fanatikusan biztak, várták, hogy valamilyen tiltakozó hangot fog hallatni. Gyöngét, erőtelent, bátoralant, hogy hát ezeket az újabb terheket nem minden ellenérték nélkül vállalja a nemzet, taktikai okok készítetik a kormányt egész gondolatának letakarására, majd a jövő igazolni fogja eljárását, bizzanak csak tovább a bizók, mert kik benne biznak, csalatkozni nem fognak . . . oh, nem; a kormány angol flegmával hallgat (a dolog lényegéről s amiről beszél, az nem a bor ára) és csak azzal törődik, hogy a budget-tételek minél gyorsabb tempóban morzsolóssanak le.

Hát bocsánat, midennek van határa. A kormány hasonlíthatja magát szép asszonyhoz, ki bizakodva bájainak erejében, mindent megenged magának udvarlóival szemben; az ország azonban nem vállalkozhatik a bamba széptevő szerepére, ki egy-két mosolyért a legnagyobb szarvakat is nyugodtan fogja elvi-

selni. Az ország jóvoltából él ez a kormány és nem a kormány jóvoltából az ország; ennek következtében a kormány azt köteles csinálni, amit az ország néki parancsolt.

Az ország parancsa pedig világos és érthető volt: „szó se essék katonai terhekről nemzeti rekompenzációk nélkül!“ Megtartották ezt a parancsot? Nem tartották meg.

Mert a tisztí fizetések fölemelése nyilvánvalóan a katonai terhek fokozását jelenti; s ha ezzel szemben engedmény nincsen, a paktum megtöretik. A paktum! Mi is a szubstrátuma ennek a paktumnak. Az, hogy a kormány végrehajtja a koalíció programját. Jól tessék megérteni, a koalíció programját és nem a semmiségbe sodort kormányrendszerek programját. Ha rosszszerű akarnánk lenni, firtathatnók: benne van-e abban a programban a kvótaemelé? És a házszabályrevízió? És a . . . de nem folytatjuk, mert ezeket a dolgokat a kormány bizonyára azok közé sorozza, melyeket az ember megtesz minden nap, de nem illik rólok beszélni. Hanem a katonai terhek növelése még nem faktum és azért még beszélhetünk róla s azt gondoljuk, fognak is róla olyan hangon beszélni, melyet csak nagy jóakarattal lehet comme il faut-nak nevezni.

Mikor a régi rendszer hívei először

kezdtek rebesgetni, hogy ez a kormány az ő többségével minden katonai követelést teljesíteni fog sans phrase, méltóságunk alulinak tartottuk ez együgyűséget észrevenni. Vagy elképzelhető-e ennél nagyobb képtelenség? Hiszen, ha ebben a föltevésben csak szemernyi igazság is van, akkor az a fölséges epopéa, melylyé az imént lezajlott nemzeti küzdelem összetömörült, szeméretlen módon meggyaláztatik. Ezt a küzdelmet az a sok évszázados magyar revoltáló szellem éltette, hogy Ausztriának nem adunk semmit sem ingyen; elrabolta nemzeti önállóságunkat, nos, ha akar tőlünk valamit, le kell mondania zsákmányának egy részéről. Nem más a háromszáz év óta tartó nemzeti küzdelemnek a lényege, mint ez; akár a fegyveres forradalom dagasztotta ezt a küzdelmet, akár a hideg és megfontolt passzív rezisztencia: mindig ide célzott a magyar, követelte vissza a függetlenségét.

A koalíciós kormányt éppen azért kísérte oly határtalan bizalom utjában, mert vezére volt annak a nemzeti küzdelemnek, mely szintén az ország függetlenségeért vívatott meg. Kinek jutott volna tehát eszébe föltételezni erről a kormányról, hogy éppen majd ő fog a leggyávább lemondás útjára lépni; hogy majd ő segédkezik, hogy Ausztria hadereje ismét energiával szivja tele magát,

A kalitka kulcsa.

Írta: Hevesi József.

(Utánmondás filoz.)

I.

Ugy történt minden, ahogy megálmodták. Mercedes eldobott magától fényt és pompát, nem tért többé vissza abba az aranykalitkába, melyet szerelmes éjszakák szereztek meg neki; ott maradt az ő gyermekkori szerelme, Narciso mellett és megosztotta vele a szegénységet.

Megnyitották a kis aranytűves-boltot a Puente de Toledo nevű kilencz-íves híd közelében és Narciso ott nagy kerek arany fülbevalókat árulgatott és vékony karpereczeket.

A szerelem színes fátyola ráborult a multra. Narciso nem gondolt többé azokra a kék éjszakákra, melyeket a hűtlen Mercedes után epekedve virrasztott át, mikor az őt hűtlenül elhagyta és egész Madrid az ő hírével volt tele és Mercedes sem kívánczolt többet a zegernyeges, csókbafulladó élet után, a száguldó automobil után, mely ártatlanságának megrontója volt, az ünneplések és tömjénezések után, melyekben Madrid aranyifjusága részesítette.

A kis palotába nem lépett be többet. És nem is hozott el onnan magával semmi egyebet, mint egy kis művészi kivitellű kulcsot. A kalitka kulcsát.

Az a sok kincs, ami ott föl volt halmozva, nem izgatta, nem érdekelte őket. Narciso különben is megvetéssel gondolt rá. Mercedes pedig orczapírulással.

Boldogan megélték kis aranytűves boltjuk szegényes jövedelméből.

Az auto-tündér — amint a föl-töfön száguldó

Mercédest egykor elnevezték — eltűnt és egy kis szerény boltocskában segített az urának kerek fülbevalókat eladni és vékony karpereczeket. Hiába kereste Madrid aranyifjusága. Az auto-tündér nem volt sehol.

II.

Egy napon — tavaszi délidő volt és a levegőben az életosztón vágyai reszkettek — Mercedes magára hagyta Narcisot a kis boltban. Ő maga a konyhába vonult vissza. Az egykor ünneplélt auto-tündér, aki karcsu volt, mint a pálma és kecses, mint egy rózsabimbó, melv május hajnalán kipattan, Mercedes ebédet főzött. Szegényes, egyszerű ebédet, melyet azonban a keserves munka édes tudata fűszerezett meg.

Narciso egyedül volt a kis boltban, mikor egy feltűnően szép fiatal leányka lépett be. Fülbevalókat akart vásárolni.

Narciso fiatal volt. Férfi volt. A gyönyörű szép leány, akinek a hangja olyan mélyzöngésű volt, akár egy gordonka, egészen megigézte.

Nevetséges válaszokat adott neki nagy zavarában minden kérdésére. És mikor egy pár fülbevaló ára után tudakozódott a leány, Narciso egész egyszerűen kijelentette, hogy ő Toledóban született.

A leány persze elnevette magát és gyönyörű gyöngyöket mutatott granát-aikai között.

A fülbevalókat természetesen nagyon olcsón kapta meg. Olyan olcsón, hogy máskor a nővére számára is eljött vásárolni. De annak már karpereczre volt szüksége.

És a szép Carmen — mert így hívták — Carmen, vagy ha úgy tetszik Carmencita, nagyon sűrűn ellátogatott ezután Narciso boltjába és — véletlen volt-e, vagy gonosz szándékoság?! — mindig olyankor toppant be a kis bolt-

ba, mikor Narciso egyedül volt, mikor Mercedesnek a konyhában volt dolga . . .

III.

Tánczosnó volt a szép Carmen. Egy külvárosi kis kabaret tánczosnője. Senki olyan tüzesen, olyan észbontóan, olyan idegbizsergettetően a fandangóa Madridban nem járta, mint Carmen.

A táncza buja volt és érzéki. Férfiakat bolondító, megörjítő.

Addig-addig járogatott a Narciso boltjába — (hei, de nagy kelete lett egyszerre a kerek fülbevalóknak és a karcsu karpereczeknek!) — addig-addig csábitgatta, hívogatta Narcisot, hogy jöjjön el már egyszer az ő tánczát megnézni, hogy ez végre is engedett a szíren vérforraló tekintetének.

Valami ürügyet talált, valami hazug kifogást, amivel az ő kis feleségének gyanakodását elcsitította.

És elment megnézni Carmen tánczát, mely hüvös volt, tüzes és észbontó, buja és érzéki. Férfiakat bolondító, megörjítő.

És elment ezentul minden este.

Egyszer-kétszer csak előtarta a pálmáermetű Mercedes gyanuiát.

De aztán kifogyott a hazugságból.

És . . . és nem is mondott semmi kifogást. Elmegy kissé szórakozni, ugvis elég sokat dolgozik napestig.

Végre is ő keresi a pénzt. Azt tehet vele, amit akar.

És Mercedes, aki egykoron Madridnak legünnepeltebb szépsége volt, akit az aranyifjuság rajongása fogott körül, egyedül maradt otthon a kis udvari szobácskában és siratta a Circe háló-jába keveredett urát.

Butor,
Kény nagy tükör, 2 ág, 2 éjjeli szek. mosdó asztal v. hárványlappal és tü. Értéke 430 frt, kap. 50 frtért Beraktározási at. Veres Pálné-utca m. (volt Zöldfa-utca)

Tisztviselő
rt. lefizetésével, lak. törleszhető családi kaphatnak. Bővebbi utca 4. Hadapród-mál.

Logcédulákat
ek. Elzálogosított, ansokot, gyöngyö-aranyat, ezüstöt és ereket 100.000 kor. ségmentesen kivál- és teljes értéket ki- fizetem.

Jakab
szerkereskedő
BUDAPEST,
ály-utca 91. szám,
belle-utcasarkán

esáfonyabefőt
RTA-féle, 5 kilós
lakosártyeg 6.—
na FELKAI KON-
VOYAR Felka, Szé-
L 86972

elt kebel.
kebel két hónap alatt
les Orientales

(keleti pillát)
altal, az egyedü-
lek által, me-
lyek a mellet fel-
lesztik, szilárdít-
ják, helyreállít-
ják s a női melle-
nok grációz-
zus telisítést
kölcsonál,
aróletti,
hogy az
ecészségnek
artanának.
Garantálva
arzenikum-
mentes

Orvosi kiváltságoktó-
a. Abszolút diszkrétio.
hoz használati utasítással
4-45 korona előzetes be-
vagy 6-75 korona után-
vetet mellett.

18 gyöngyáras PARIS.
ak: Bécs, R. Pserhofer
szécs, Singor-szécs 15
st. Török József ügyv.
öröz Király-utca 12.

Sziz
tinenen a legerősebb
om gyogyfördő. A meg-
gyogorodniényekben neve-
szerep jut az ásványvíz
radioaktivitásának.
Lengyel Béla egyetemi
egyetemi vizsgálati felo-
Magyarországi május 1-én
előrendelt bíróság, szana-
gyógyítar, kongora, kávé-
wa-tenniz, korbálak, ki-
asok. Vasut-állomás, postá-
helyben. Hivatalos orvosi
állás Jeno. Katona
k. Allamhivatalnokok
s utó idejében 50%
személy. Prospektus
a furdóigazgató Ák
Ányvz rendelkezés
utasítással a furdóig-
nál és Edeakty L
sitónál, — Budapest.

anélkül, hogy ezalatt a magyar függetlenség bármiben is gyarapodott volna! Csak örült agyvelejében születhetik meg ily vadóc gondolat! Méltán vártuk tehát, hogy igazolja magát, czáfolja meg a tényeket. E helyett egy félhivatalos jelentés az „Egyetértés” mai első cikkével foglalkozva, a miniszterelnök egy régi levelét citálja, hol a kormány nevében kijelenti, hogy az ujonczjutalék fölemelését nem fogja megszavaztatni. Ehhez pedig — okoskodik a félhivatalos — semmi köze sincsen a tiszti fizetések fölemelésének.

Világos ebből az, hogy a katonai terheket igenis fokozzák rekompenczió nélkül: ezt még csak tagadni sem merik, olyan természetesnek találják. Azzal pedig, hogy a tiszti fizetéseknek semmi köze sincsen az ujonczjutalék fölemeléséhez, érdemes-e egyáltalában foglalkozni? Hát vajjon a katonai terhek csak az ujonczjutalék fölemelésében nyerne-e kifejezést? Hát ha a hadvezetőség hirtelen elhatározná, hogy a bakancsszíjtól a sapkarózsáig mindent megváltoztat a hadseregben és erre ezer milliót kér: vajjon ezt is köteles lenne-e megszavazni a koalíció, mert nem az ujonczjutalék fölemelését jelenti? Vagy ha egy száz emberrel se kérne többet, hanem csak egy rengeteg summát kérne, hogy ennek segítségével zsoldosokkal emelje tetszése szerint a létszámot: ez ellen sem lehet kifogása a koalíciónak?

Hagyják békében az ilyen dajkameseket; a katonai terhek: vér- és pénzadó minden józan gondolkodású ember előtt. A koalíció se az egyiket, se a másikat nem vállalta, ha érte ellenértéket nem kap. S miután a tiszti fizetések fölemelése a katonai terhek fokozását jelenti, világos, hogy ezt a koalíció, de különösen a függetlenségi és negyvennyolczas párt semmi körülmények között nem szavazhatja meg. Szociális

kérdés a tiszti fizetések fölemelése? Hát az irnokok, tanítók, vasutasok, bírók fizetésének fölemelése nem szociális kérdés? A „szociális kérdés” kezd olyan lebernyeg lenni, mely alá minden gyanus dolgot eldugnak. Hát a katonai terhek fokozását ide ne tegyék. Becsület kérdése, hogy nemzeti engedmény nélkül nem lehet a katonai terheket fölemelni. A függetlenségi párt esetleg elveszitheti többségét, de becstelenné nem válhat soha.

Kavarodás a tiszti fizetések miatt.

— A függetlenségi párt forrongása. —

Budapest, május 22.

Az a hír, hogy a magyar kormány az osztrák kormányval megállapodott a tiszti fizetések kérdésében, a függetlenségi párton meglehetősen elégtelenséget keltett. A folyosókon élénken pertraktáltak a várható fejleményeket s a beszélgetések során az a nézet domborodott ki, hogy a függetlenségi párt nem mehet bele a katonai terhek ilyen fokozásába. Dél előtt és a délutáni ülés folyamán mindazonáltal meglehetősen nyugodt volt a hangulat. Este felé elterjedt a hír, hogy Aehrenthal és Schönaich beadták lemondásukat, de a király azt nem fogadta el. Ezt a hírt azóta sem meg nem czáfolták, sem meg nem erősítették.

A délutáni ülés végére esett a nap szenzációja. Híre terjedt, hogy Wekerle még ezen az ülésen be szándékozik nyújtani a honvédtisztek fizetéséről szóló törvényjavaslatot. A jelenlevő képviselők erre a híre nagy hirtelen állást foglaltak ez ellen, amire Wekerle állítólag holnapra halasztotta a javaslat benyújtását. Erre azonban már nem lesz módja, mert Kmety javaslatára kimondta a képviselőház, hogy holnap nem tart ülést, mert alkalmat kíván a pártoknak nyújtani arra, hogy a függőben levő kérdé-

sekben elfoglalandó álláspontjukat megfontolják.

Ezek után az érdeklődés a függetlenségi párt legközelebbi konferenciájára felé fordul. Amennyire jósolni lehet, úgy látszik, hogy a függetlenségi párt hangulata erősen a tiszti fizetések felemelése ellen irányul s ezért érdekes fejleményekre nyílik kilátás.

Részletes tudósításunk a mai nap eseményeiről a következő:

Forrongás a képviselőházban.

A tiszti fizetések fölemelésének ügye a képviselőház mai ülésének végén egyszerre nagy forrongást keltett. Egész nap voltak ugyan megbeszélések, de robbanás csak este történt.

Hét óra felé járt ugyanis az idő, amikor egyszerre elterjedt az a hír, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök még a mai ülésben indítványt akar benyújtani, hogy a honvédtisztek fizetésének megfelelő fölemelésére a pénzügyi tárca költségvetésébe új tételt állítsanak be. Az adóreform ügyében tartott ankétból eredt a hír, ahonnan Polónyi Géza hozta. Ő mondta ugyanis, hogy az ankét, amelynek ő az elnöke, be kellett rekeszteni, mert Wekerle Sándor miniszterelnök valami javaslatot akar benyújtani. Justh Gyula házelnök, aki szintén meghallotta ezt, csodálkozva mondta, hogy neki nincs tudomása arról, hogy a miniszterelnök valami előterjesztést szándékozik tenni. Erre aztán a függetlenségi képviselők között egyszerre elterjedt a hír, hogy a tiszti fizetések fölemelését akarja benyújtani a miniszterelnök.

A folyosón Justh Gyula körül csoportosulás támadt, amelyben izgatottan tárgyalták ezt az ügyet. Az elkeseredés kitört és a képviselők hevesen kikeltek az ellen, hogy mindig befejezett tények elé állítják a pártot. Ez nem iária. A párt még nem is foglalkozott a tiszti fizetések emelésének dolgával és a miniszterelnök meglepetészerűen a képviselőház elé viszi.

A hangulat behatolt az ülés terembe is, ahol Manojlovics János beszélt a honvédelmi tárca költségvetéséhez. Wekerle Sándor miniszterelnök már a helyén ült, előtte az ismerős hosszú boríték, amelyben a benyújtandó javaslatok szoktak lenni. A képviselőházban ugyszólván csak függetlenségiiek voltak, az alkotmánypárt tagjai közül csak néhányan, a néppártiak közül senki sem volt jelen.

A függetlenségiiek nagy zöme: Kmety Károly, Mérey Lajos, Laehne Hugó, Hódy Gyula, Tutsek Sándor, Hoitsy Pál, gróf Zichy Vladimir, Burgyán Aladár, Nagy Emil, Bakonyi Samu, Kovács Ernő, Vertán Endre és még számosan a szélsőbal mezőn valóságos pártértekezletet rögtönzött. Olyan hangosan beszéltek, hogy Manojlovics beszéde, amelyre különben sem ügyelt senki, egészen elveszett és Návay alelnök bizony hiába rázta folyton a csengőt.

— Nemzeti engedmények nélkül nincs tiszti fizetésemelés!

— Én nem szavazom meg!

— Nem lehet a pártot mindig bevégzett tények elé állítani!

— Pártértekezletet kell összehívni!

Ilyen és ehhez hasonló kijelentések hallatszottak ki a szongásból.

Egyszerre Hoitsy Pál, gróf Zichy Vladimir és Hódy Gyula odamentek Wekerle miniszterelnökhöz és arra kérték, hogy indítványt ma ne nyújtsa be, hanem adjon alkalmat a pártnak, hogy a kérdéssel előbb foglalkozzék. A miniszterelnök a kérésnek szívesen eleget tett és kijelentette, hogy az indítványt nem terjeszti be. Ajánlotta, hogy holnap reggel fél kilencz órára hívják össze a pártértekezletet, azon ő is

IV.

Mert a nő finom tapintatával, éles érzésével csakhamar rájött, hogy Narciso egy más nőhöz pártolt. Egy más nőért hanyagolja őt el.

Nem kérdezett tőle többé semmit, ha estende magára hagyta. A szíve megsugta neki a valóságot.

És ez a csodálatos szép asszony nemes resignációval nyugodott meg sorsában.

Mint minden spanyol nő — hitt a végzetben, a nemezisben.

A sors most boszút áll rajta azért az ő eltévelyedéseért.

Ennek be kellett következnie.

Ő egykoron az automobil csábításának nem tudott ellentállani és elhagyta fiatalkori imádóját, vőlegényét és elárulta szívének szerelmét és elárulta önmagát és a mindenkié volt.

Azért a sok szenvedésért, amit ő akkor a szegény Narcisonak okozott, végre is kell, hogy megbűnhődjék.

Pedig nagyon könnyen megboszulhatta volna magát Narcison. Csak meg kellett volna lennie abban a világban, ahol a lábainál hevert mindenki, Madrid előkelősége és ő megint az auto-tündér lehetne. Itt hagyhatná magára Narcisót turbékolni a tánczosnőivel...

De ő egy pillanatig sem gondolt erre!

Igen, igen, ő rászolgált erre a megaláztatásra, erre a szenvedésre, ezekre a könnyekre.

Neki bűnhődnie kell.

Sőt bizonyos jóleső érzés fogta el, hogy ő most megbűnhődheti multját és Narciso — még ha akarna — sem tehet majd ezután neki szemrehányást.

Türt szótlanul és soha egyetlen szóval sem bántotta meg Narcisót.

V.

Narciso életmódja mellett persze a kis bolt jövedelme nagyon megcsökkent, sőt ami jövedelem volt is, az mind ráment Carmen költségeire.

Egy gondterhes napon, mikor Narciso kezei közé temetett fővel gondolkozott anyagi helyzetének tarthatatlanságán, Mercedes odalépett hozzá.

Gyöngéden megsimogatta Narciso fejét és macskahízaléggel simult melléje.

Narciso, kit néha lelki furdalások bántottak, ijedten nézett a feleségére.

Mit akarhat tőle?

Mercedes pedig pirulva sütötte le a szemeit.

— Édes Narcisóm, tudom, hogy sok gondjaid vannak, tudom, hogy sokat szenvedsz. Nézd, itt van egy kulcs... tudod... annak a... annak a villának... annak az én villámnak a kulcsa... Vedd el tőlem... és ha olyan nagyon szereted... hát menj oda abba a villába... a bűnök villájába... Carmennel... Na... na... na... tudok mindent... tudom, hogy Carmet szereted. Menj vele oda, abba a villába és amit ott találsz... az legyen minden a tied... a tietek...

Letette a kis művészi kulcsot az asztalra és el akart rohanni.

Narciso azonban utját állta.

És kitérte a karjait és keblére záta az ő Mercedesét, aki karcsu volt, mint egy fiatal palma.

És zokogásba fulladó meghatottsággal rebegte:

— Bocsáss meg, bocsáss meg, drága Mercedes, te nemes, te jó asszony... én csak téged szeretlek, csak téged szeretlek!

meg fog jelenni. Nemsokára ezután Hoitsy Pál kíséretében el is hagyta az üléstermet. Hódy Gyula és gróf Zichy Vladimir visszamentek a konventikulumba és elmondták, hogy Wekerle holnap reggelre proponálja az értekezletet. A képviselők legnagyobb része azonban ezt nem tartotta helyesnek. Ilyen nagyszabású értekezleten jelen kell lennie a párt zömének, a képviselők pedig jórészt nincsenek Budapesten, azokat föl kell táviratozni, így tehát az értekezletet csak holnap este, esetleg csak holnapután lehet megtartani. Addig azonban nem szabad folytatni a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását, mert ezzel a kérdés nagyon is összefügg. Ekkor merült föl az a terv, hogy holnap a képviselőház ne tartson ülést, s így a pártoknak alkalmuk legyen a helyzetet megvitatni. Ebben még is állapodtak és Kmety Károlyt kérték föl, hogy a napirend megállapításánál erre vonatkozólag tegyen indítványt.

Végre Manojloviics, aki ezenközben rendületlenül bonczolta a honvédelmi költségvetést, befejezte beszédét, az elnöki előterjesztések is megtörténtek, a bizottsági előadók is benyújtották jelentéseiket és elkövetkezett a következő ülés napirendjének megállapítása. Návay Lajos alelnök indítványozta, hogy holnap folytassák a költségvetés tárgyalását, de Kmety Károly felállott és a megállapodás értelmében azt javasolta, hogy a legközelebbi ülést hétfőn tartásák. A levegőben levő kérdések nagy fontosságával indokolta ezt a javaslatát, amelyet a függetlenségi pártiak általános helyesléssel fogadtak. A miniszteri szék mind üres volt, csak Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ült helyén. Amikor az indítványt meghallotta, idegesen ugrott fel helyéről és tagadólag intett az elnöki emelvény felé. Ezzel azonban czélt nem ért, mert amikor az elnök Návay feltette a kérdést, a képviselőház szinte egyhangulag Kmety indítványát fogadta el.

Ezzel az ülés véget is ért. Már a berekesztés után érkezett a Házba gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, akít, amikor az ülésrembe belépett, a képviselők nagy csoportja vett körül. Mintegy harmincz perczig tartott, élénk vita indult meg ekkor a belügyminiszter és a függetlenségi párt tagjai között.

A függetlenségi párt elkeseredve panaszkodott, hogy a párt elveszti talaját az egész országban, hogy a vidéken már alig tudják lecsillapítani a folyton megújuló háborgást, amely engedékenyséjük miatt támadt.

Gróf Andrássy Gyula elősmerte, hogy a párt helyzete valóban nehéz. De rámutatott arra, hogy a hadsereggel nem kell a doigot elrontani. A tiszti fizetések felemelése jogos és méltányos. Az összes élelmiszerek megdrágultak, a megélhetés igen nehéz. Azután azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a katonatisztek éppen nem bűnösök abban, hogy a katonai követeléseket most még nem lehet keresztülvinni, nem igazságos tehát, ha ők bűnhődnek. Ha kitartunk a nemzeti követelések mellett, azok meg is fognak valósulni, de nagy hibának tartaná, ha ehhez a kérdéshez kötünk. Így csak rontani lehet a helyzetet.

— Mi nem félünk a házfeloszlástól sem, ezzel a kérdéssel a függetlenségi párt még nagyobb győzelmet fog aratni — szóltak közbe többen.

— A magyar kommandó nem függ a tisztektől, ezt a kérdést a királlyal kell eldönteni — válaszolta gróf Andrássy.

— A magyar parlament ezzel nem sérti a tisztet, de imponálni fog — vetette közbe Kmety Károly.

— Az okos politika imponál a legjobban — felelte gróf Andrássy. — Az okos politika pedig azt kívánja, hogy ebben a kérdésben ne csináljunk nehézséget. Az az érzésem és az az érzése a kormánynak is, hogy a nemzeti engedelmények, amint megérnek, meg is lesznek.

— Miért is akarják velünk ünnepeletetni a császári jubileumot? — hangzott egy elkeseredett közbeszólás.

— Erről nincs szó, kár ezt felhozni. Vegyék át a hatalmat, ha nem biztok bennünk, de a mig mi vagyunk a vezérek, legyetek bizalommal.

— Hát mikorra lehet számítani a katonai követelések teljesítését? — kérdezte Hódy Gyula. — A választói reform előtt van-e rá kilátás?

— Ezt nem tudom, nem is vagyok rá felhatalmazva, hogy nyilatkozzam — felelte Andrássy — de újra hangsúlyozom, hogy az az érzésem, hogy meglesznek.

Vagy félóráig tartó vitaközös után egyszerre fölúnt az ülésremben Wekerle Sándor miniszterelnök. Kalappal a fején nézett be a vitaközös csoportra és meglepetve szólt:

— Mi történik itt? Azt hittem, hogy Simkó már mindent elintézett.

Jóizü kacagás volt rá a válasz s ezzel a komoly vita tréfára fordult. Wekerle közelebb jött és megkérdezte, hogy miből következették azt, hogy ő ma indítványt akar benyújtani.

— Hisz ott fektüdt előttem a hosszú boríték — volt a válasz.

— Oh — mondá jóizü nevetés közben Wekerle — abban egy kérvény volt, amit Babó adott át nekem a folyosón.

Ezzel aztán szétoszlottak.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt tagjai nagy előkészületeket tesznek arra a pártértekezletre, amelyen a tiszti fizetések felemelésének ügyét fogják tárgyalni. Ma este távirati meghívót küldtek szét az összes tagoknak, hogy holnap valamennyien jöjjenek Budapestre. Az értekezletet valószínűleg holnap este tartják, időpontja azonban még nincs megállapítva, s így lehetséges, hogy vasárnapra maradjon.

Kmety Károly álláspontja.

Kmety Károly, a függetlenségi pártnak kiválóan agilis tagja, aki, mint a közölg egyetemi tanára, már nagy tudásánál fogva is igen nagy tekintélynek örvend, ma este munkatársunk előtt így vázolta a tiszti fizetések felemelése dolgában álláspontját:

— Kezdetül fogva azon a véleményen voltam, hogy eminenter politikai kérdésről van szó. Az ország egész közvéleménye tiltakozott az ellen, hogy a tiszti fizetések felemelését az átmeneti idő alatt megszavazzák. A függetlenségi párt már tökéletesen kimerítette a lehetőségeket, elment az engedékenységek legszélsőbb határáig, presztizsének nagy részét föláldozta. Nagyon tartok tőle, hogy a tiszti fizetések felemelésének ügyét rendkívüli sikerrel fogják kiaknázni a függetlenségi párt ellenségei. Ha igaz az a hír, hogy a kormány külön törvénnyel előzetesen kívánja a honvédtisztek fizetését felemelni, ezt igen ügyes taktikának tartom, mert hiszen a függetlenségi párt a Fabriczius-éset daczára sem tagadhatja meg rokonszenvét és áldozatkészségét a honvédségtől. Természetesen ezen törvényjavaslat elfogadása esetében hatályon kívül helyezzük az 1890 : V. t.-czikknét, amely a honvédségről szól, az a rendelkezése, hogy a honvédtisztek fizetése azonos a közös hadsereg tisztjeinek fizetésével és a magyar törvényhozás teljes önállósággal operál. Ha ebben az is

kimondatnék, hogy ezután a közös hadsereg tisztjeinek fizetése igazodik a honvédtiszteké után, akkor igen helyesen jövőre tisztán és közvetlenül a magyar törvényhozás kezébe kerülne az intézkedés, hogy milyen fizetéstik legyen a közös hadsereg tisztjeinek. Arra nézve, hogy csak indítványt tesznek, hogy a pénzügyi tárca költségvetésébe állítsanak be egy tételt a honvédtisztek fizetésének felemelésére, az a véleményem, hogy éppen az idézett honvédségi törvény kizárja, hogy a honvédtisztek fizetését előbb emeljék, mint a közös hadsereg tisztjeinek fizetését. Ehhez formális törvényalkotás szükséges. Ami mai napirendi indítványomat illeti, amelynek alapján holnap nem tartunk ülést, ennek semmi éles sincsen a kormány ellen. Csak a jelenlevők közfelfogásának volt kifejezése és mint utólag értesültem, a kormány tagjai is helyesnek találják.

Justh Gyula a megoldásról.

A függetlenségi pártnak ezt a mozgalmát vezető politikusok a képviselőház folyosóján ma este azt híresztelték, hogy Justh Gyula, a képviselőház elnöke szintén azok közé tartozik, akik nincsenek meglegedve a bécsi megoldással. Munkatársunk kérdéssel fordult a Ház nagytekintélyű elnökéhez, aki így válaszolt:

— Ebben a kérdésben nem nyilatkozom. Azt azonban kijelentem, hogy én egy bécsi újságíró előtt olyan nyilatkozatot, mintha helyeselném a békés megoldást, egyáltalában nem tettem.

— Tehát excellenciád nincs meglegedve? — Erről még nem nyilatkozhatom.

Bolgár államtitkár a fizetésemelésről.

Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár a tiszti fizetésemelésnek a honvédségnél való keresztülviteléről ma így nyilatkozott:

— A közös hadsereg tisztjeinek fizetésemelésével együtt és ugyanabban a mértékben kell természetesen emelni a honvédség, a csendőrség és a méneskar tisztjeinek fizetését is. Az erre vonatkozó indítvány benyújtása már legközelebb megtörténik és pedig abban a formában, hogy ezt a tételt a pénzügyi tárca költségvetésébe állítják be. Ez azért szükséges, mert a csendőrség a belügyi tárcahoz tartozik, a méneskar pedig a földművelésügyihez, ezek azonban már el vannak intézve. A költségvetés évenként körülbelül 1.637.000 korona, amelyből a honvédségre 1.336.000 korona, a csendőrségre 240.000 kor. és a méneskarra 59.000 korona jutna. Ebben az esztendőben október elsejétől december végéig 409.000 korona esik erre a célra, amely összeg 5250 tisztnak, hadapródnak és törzsőrmesternek volna javára. Ezenkívül október elsejétől a legénység vacsoráját fejenként két fillérrel javítják, amire vagy 50.000 korona lenne szükséges.

A közös miniszterek lemondása.

Bécsből érkezik a hír, hogy báró Aehrenthal és Schönaich közös miniszterek ma délben külön kihallgatáson voltak a királynál és beadták lemondásukat. A lemondásnak az az oka, hogy ők tudvalevőleg az osztrák delegációban megígérték, hogy a legközelebbi delegációs ülészek májusban kezdődik, de a magyar kormány azt szeptemberre kívánja halasztani. Bécsi politikai körökben a lemondást csak formainak mondják és bizonyosra veszik, hogy a király a lemondást nem veszi tudomásul.

A hír Budapesten egyáltalában nem keltett visszhangot.

Éjeli félhivatalosan jelentik Bécsből: illetékes helyen kijelentik, hogy a közös külügyminiszter és közös hadügyminiszter lemondásának ügyéről eddig tudomásuk nincs.

Az osztrák állásfoglalása.

Bécsi tudósítónk táviratozza:

Az osztrák delegáció tagjait dr. Fuchs Viktor elnök ma délután négy órára tanácskozásra hívta össze. Az elnök és a delegáció keresztény-szociálista tagjai ugyanis ragaszkodnak ahhoz a korábbi álláspontjukhoz, hogy a delegáció egybehívása politikai szempontból elsőrangú fontosságú kérdés és hogy még júniusban kezdődjék a delegációs ülészek, mint ahogy erre báró Aehrenthal ígéretet tett. A delegáció tagjai napközben is sűrűn tanácskoztak s még a konferencia előtt megbeszélték, hogy határozati javaslatot fognak benyújtani, amelyben hangsúlyozzák régebbi álláspontjuk fentartását, de egyben elismeréssel adóznak a közös miniszterek tevékenységének, határozottan kijelentve, hogy perhorreszkálják a közös külügyminiszter és a közös hadügyminiszter szándékolt lemondását. Sok szó esett a delegátusok között a tegnapi közös miniszteri tanácskozás határozatáról, amelyet általában nem tartanak osztrák szempontból kielégítőnek, de megvitatták, hogy a benyújtandó határozati javaslatban ezért az eredményért nem a közös minisztereket, nem is az osztrák kormány tagjait fogják okolni, hanem kizárólag a magyar kormány ellen fordulnak.

Az előzetes megbeszéléseknek az volt a célja, hogy a délutáni konferencián lehetőleg egyhangú legyen a határozat.

Fél öt órakor kezdődött a delegátusok gyűlése az urakháza másodalelnökének elfogadó szobájában. A delegátusok nagy számmal jelentek meg, úgy képviselők, mint az urakháza tagjai is. Gróf Montecuccoli, az urakháza delegátus tagja betegségevel mentette ki elmáradását.

Dr. Fuchs elnök megnyitó beszédében ismertette a politikai helyzetet és a delegáció bejárása óta bekövetkezett eseményeket, ugyancsak a közös miniszteri tanácskozás tegnapi határozatait. Mindjárt az ülés elején többen is megpendítették azt a kérdést, vajon a törvény értelmében a legközelebbi delegáció tagjai nem újra választandók-e és hogy az utolsó delegáció tagjainak mandátumai érvényben vannak-e még.

A ma délutáni konferencián az osztrák delegációnak 41 tagja jelent meg. Szóvá tették azt a sérelmet, hogy a kompromisszum létrejöttéről a delegátusoknak a közös miniszterek vagy az osztrák kormány tagjai előzetesen semmit sem mondtak, ellenben egy bécsi lap közvetlenül a közös miniszteri konferencia után részletes információkat kapott s ezt az eljárást meg fogják maguknak jegyezni a jövőre.

Fuchs elnök jelezte, hogy a mai tanácskozás csak bizalmas beszélgetés és eszmecsere, tehát kötelező határozatot nem fognak hozni. Az ügynek vélt ő szolgálatot tenni, mikor a mai találkozásra alkalmat adott a delegátusoknak. A vita során főleg a delegáció összehívásának időpontjáról, továbbá a katonatisztek fizetésemelése és a legénységi zsold javítása között fennálló junktimról s a fizetésemelés visszaható erejének terjedelméről volt szó. Megállapodtak abban, hogy a fizetésemelés visszaható erejének kérdését később fogják megvitatni, de már most különös nyomatékkal hangsúlyozták, hogy a junktimot továbbra is fentartják s minden alkalmas módon ellenezni fogják a két kérdés különválasztását.

Majdnem egyhangúan nyilvánult meg a delegátusok között az a követelés, hogy a delegáció még júniusban hivassék össze.

A mai tanácskozásról a következő kommunikét adták ki:

Dr. Fuchs az osztrák delegáció elnökének meghívására ma az urakháza és a képviselőház különböző pártjaihoz tartozó 41 delegátus tanácskozásra gyűlt egybe. A tanácskozás tárgyát a mai napilapok által közölt s az e hó 21-én tartott minisztertanácsban a tisztifizetések és a legénységi zsold felemelése tárgyában létrejött megegyezések képezték. Elsőben is sajnálkozással konstatálták, hogy az illetékes helyről sem a delegáció elnökéhez, sem a delegáció tagjaihoz ezen megegyezésről közlés nem érkezett. Tekintettel a közlés módjára, a delegátusok a közölt eredményt hiteltelnek vélik. Dr. Fuchs elnök a tanácskozmányt a dolgok jelen állásának változásával kezdte és kiemelte, hogy a jelenlévők természetesen nem hivatottak bármely határozat meghozatalára, hogy azonban a maga részéről fontos pillanathoz szükségesnek tartja, hogy ezen ügyek felett szabad eszmecsere kezdődjen. Ezen bejelentést követően vita keletkezett, amelynek folyamán kitűnt, hogy a helyzetre vonatkozó nézetek nagyjában megegyeznek és a következőkben összpontosulnak: A vita főleg a delegáció egybehívásának terminusa, a tisztifizetések és a legénységi zsold közötti junktim és az utóbbi intézkedés visszaható ereje körül forgott. Az utóbbi kérdést, illetőleg annak megvitatását későbbi időpontra halasztották. A junktim tárgyában az egybegyűlt delegátusok a két ügy különböző időpontokban leendő elintézésével szemben elvi okokból a leghatározottabban állást foglaltak. A delegáció egybehívásának időpontját illetően a jelenlévő delegátusok majdnem kivétel nélkül azt az álláspontot foglalták el, hogy az ügyek sikeres elintézése érdekében döntő jelentőségű, hogy ezen időpont május hó valamelyik napjára állapíttassék meg.

A legénységi zsold és élelmezés javítása.

A kormány közvetlen környezetéből a legénységi zsold és élelmezés javítására vonatkozólag a következő magyarázatot adják:

— A legénységi zsoldnak felemeléséről nem lehet szó. Ilyen értelemben nem is hoztak tegnap határozatot. Csak azt az elvet állapították meg, hogy a katonai kincstár azokat az ugynevezett „aprólékos kéziszerkeket”, mint varrószerkeket, tisztítószereket, stb., amelyeket eddig a legénységnek a tizenkét fillér zsoldból kell fedeznie, ezután maga fogja beszerezni és szétosztani. A folyó évre kívánt 500,000 koronát ennek a kiadásnak a fődözésére és a legénység vacsorájának javítására akarják fordítani. Ma még az 1909. évre kívánt negyedfél milliónak és az 1910-re kívánt két milliónak beállításáról korai beszélni.

Fizetésemelés a Landwehrről.

Bécsi tudósítónk táviratozza: A kormány legközelebb a képviselőház elé fogja terjeszteni a Landwehr tisztikarának fizetésemeléséről szóló törvényjavaslatot.

Budapest, május 22.

A horvát helyzet. A horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottságának minapi ülésén, amelyről már megemlékeztünk, mint utólag kislült, igen érdekes téma volt szőnyegen. Szó volt tudniillik arról, hogy a koalíció milyen feltételek mellett volna hajlandó a nemzeti párt korifeusaival együtt kormányt vállalni, illetőleg, mily feltételek alatt vehetnék át a volt nemzeti párt korifeusai a horvá kormányt. Az eszmecsere során kitűnt, hogy a koalícióban többen vannak, akik nem zárkóznának el az elől, hogy a horvát kormányt a volt nemzeti pártra bizzák. Arra nézve azonban a koalíció összes tagjaiban teljes egyértelműség uralkodott, hogy ebben az esetben a vasutasok szolgálati pragmatikájáról szóló törvény feltétlenül visszavonandó volna, ha a nemzeti párt a koalícióra akar támaszkodni. Horvát politikai körökben sokat beszélnek egy készülődőben levő új fordulatról és a hivatalos czáfolat ellenére is tartja magát az a hír, hogy Rakodczay, Sumanovics, Chavrak és Kriskovics fontos politikai konferenciát tartottak a napokban. Ezen a tanácskozáson szintén arról lett volna

szó, hogy a nemzeti párt vezéreiből mily feltételek mellett vállalkoznának kormányra. Rakodczay megbízható forrásból eredő híre szerint nem vállalkoznák ismét a bánásra, neki csak közvetítő szerepe van abban, hogy valami utat-módot találjanak a volt nemzeti párt és a koalíció között való megegyezésre, mert a nemzeti párt vezéreiből kijelentették, hogy csak abban az esetben hajlandók kormányalakításra, ha valamiképpen meg tudnánk egyezni a koalícióval.

A képviselőház és a Vörösmarty-szobor leleplezése. A képviselőház küldöttségét a Vörösmarty-szobor leleplezéséhez Návay Lajos, a képviselőház alelnöke vezeti, aki leteszi a Ház koszorúját a szobor talapzatára. A résztvevő képviselők felkértek, hogy vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor a Vigadó kiosztán gyülekezzenek, ahonnan együttesen vonulnak az ünnepségre. A rendezőség kéri a megjelenőket, hogy az időjárásra való tekintettel csak szalonruhában jelenjenek meg. Néhány meghívó még rendelkezésre áll a Ház elnöki hivatalban.

Küldöttségek Darányi Ignácznál. Bottonya, zalamegyei község küldöttségét, a mai napon vezette Nyáry Béla orsz. képviselő Darányi Ignácz földművelésügyi miniszter elé. A földművelésügyi minisztertől a Mura szabályozását, főleg pedig a község ármentesítését kérték. Darányi Ignácz földművelésügyi miniszter válaszában hivatkozott arra, hogy ő maga is zalamegyei képviselő és nagy rokonszenvvel viseltetik a megyei ügyek iránt. Kérelmüket megvizsgálja és ha a felhozott indokokat beigazoltnak fogja találni, azt szívesen fogja teljesíteni. — A Kassai keszthelyi, kolozsvári és debreczeni gazdasági intézetek küldöttsége ma azzal kereste fel Darányi Ignácz földművelésügyi minisztert és Mezőssy Béla földművelésügyi államtitkár, hogy a tanintézeti végbizonyítvány helyett az ebben az évben végző növendékeknek akadémiai végbizonyítványt adjon. A küldöttséget Irsay József országgyűlési képviselő vezette s mindkét helyen ő tolmácsolta a hallgatók kérelmét. A miniszter biztató válasza után Mezőssy Béla államtitkár megígérte, hogy a szabályoknak megfelelő intézkedéssel fogja a kérést pártfogolni.

Az összejárhatatlansági bizottság Gál Sándor elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalta Tuskán Gergely és gróf Thorotzkay Miklós orsz. képviselők igazolási ügyét. Mindkét esetre vonatkozólag az igazolást mondotta ki.

Bizalom a kormányban. Ugocsa megye törvényhatóságának küldöttsége ma délelőtt megjelent a képviselőházban, hogy átadja a kormányban a megye közönségének feliratát, amelyben a kormány iránt való bizalmának ad kifejezést. A küldöttséget a miniszterelnök fogadó-termében dr. Wekerle Sándor miniszterelnök Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterelnök társaságában fogadta. Becskly Emil főispán, a küldöttség szónokája rövid beszéd kíséretében adta át a miniszterelnöknek a feliratot.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök köszönetet mondott a megtiszteltetésért és hangoztatta, hogy a kormány politikai rendszere a magyar közérzületre, a nagy magyar közönségre van fektetve. A bizalom nyilvánításából a kormány újabb erőt merít működéséhez. A kormány különösen örül a bizalom megnyilvánulásának most, midőn közéleti működése, amelyet annyi odaadással és önfeláldozással igyekeznek a haza javára értékesíteni, több oldalról megtámadtatásnak van kitéve. De örömeire szolgál azért is, mert az ország észak-keleti vidékén a nemzeti eszme azon képviselőivel találkozik, akik ott hivatva vannak a magyar állameszmét nemcsak érvényre juttatni, hanem annak gyökerét olyan mélyre eresztetni, hogy ez nemcsak fejlődésében, hanem fennállásában is biztosítva legyen. Ezért kéri, hogy ne a személyek, hanem azon politikai irány mellett és főleg a nemzeti eszme mellett, amelyet a kormány képvisel, tartsanak ki.

A küldöttség tagjait ezután bemutatták a miniszterelnöknek és a kereskedelemügyi miniszternek, akik hosszabb ideig elbeszélgettek velük.

A t. Házból.

I. Szenzációk előestéjén.

A nyolczórás ülések jellegzetessége mindaddig az unalom volt. Csak úgy félvállról vettek tudomást róla, hogy ma az igazságügyi tárczát tárgyalják, sőt be is fejezik. Hírek meg szóbeszéddek szállongtak afelől, hogy a vita során Günther Antalt egynéhány függetlenségi párti képviselő meg fogja támadni régebbi fogadkozások folytán. Mire tette került volna a dolog, már egészen másképpen festett. Az egyik vállalkozó nem jelent meg. A másik letöröltette nevét a tábláról. A harmadik beszélt ugyan, de amire támadásokat indított utnak, kiderült, hogy ezek mind simogatások, sőt dicséretesek. És aztán leginkább szakbeszédet, meg szép beszédet lehetett hallani. Délelőtt Barcsay Andor szűzbeszéde keltett nagy figyelmet. Délután Issekutz Győző tartott magas színvonalu előadást az aktuális igazságügyi kérdésekről nagy tudással és széles perspektívával. Nagy Dezső is kitett magáért. Pető Sándor se hallgatta el mondandóit.

A folyosón a jogász képviselők diskuráltak:

— Hagyjuk most Günthert. Meleg van. És aztán, ha nincs szenzáció, ne csinálunk. Kár, hogy még nincs nyitva az uszoda.

— Én megpróbáltam, — mondja egy újságíró-vezér, — csak napfürdőt akartam. Bemegyek s azt mondja németül a felügyelő ember:

— Még nem lehet fürödni. Még nem vizsgálták meg a vizet.

— Az nem baj. Én nem is akarok bemenni a vízbe, én csak napfürdőt akarok.

— Azt se lehet. Mert a napot se vizsgálták még meg.

Ilyen békésen telt az idő. De valami lógott a levegőben.

Kossuth Ferencz megjött és nagy éljenzéssel fogadták. Ha Kossuth Ferencz itt van, bizonyosan nem az igazságügyi tárcza miatt jött. Egyszerre a miniszteri folyosó felől jövők jelentik, hogy a Wekerle szobájában tanácskozás van. A miniszterelnök Andrássyval és Apponyival konferál, de előbb Kossuth Ferenczcel tanácskozott.

— Miről lehet szó? — kíváncskodtak a szemfüles képviselők. — Ezt megtudni most ügyes dolog lenne.

— Tán kédezzük meg Jekelfalussytól.

Az igaz. Amíg ők bennt tanácskoznak, Jekelfalussy, a honvédelmi miniszter gyors lépésekkel jár a folyosón négyszer-ötször megkerülve az egész négyszögletet, elindulva a baloldalon, végigmenve a keresztfolyosón, a társalgó utján és visszatérve a baloldalra. Mint amiképpen tegnap is hasonló módon sétálgatott haragosan.

— Eh, hogyha Jekelfalussy itt jár-kél és nélküle tanácskoznak, akkor őt nem érintik a témák.

— Vagy ki tudja. Hátha éppen azért...

A beavatottak is csak sablonokkal dolgoznak:

— Egyszerű az egész. Wekerle és Andrássy referálnak egymásnak és pártnerüknek a bécsi konferenciák eredményéről.

Az igaz. Csak most jut eszükbe, hogy Bécsben megegyeztek a katonatisztek fizetésemelése dolgában. Most már azt is terjesztik, hogy Justh Gyula imént egy bécsi embernek kijelentette, hogy az egyezséggel meg van elégedve. De aztán jön Justh Gyula és tiltakozik:

— Én, kérem, absolute nem mondtam sem azt, hogy igen, sem azt, hogy nem. Én egyáltalában nem szóltam róla. Tessék megczáfolni. Én nem is beszéltem bécsi emberrel erről, de mással sem beszéltem.

A tisztí fizetések kérdését aztán megint elefelelik. Csak odavetve mondják olykor:

— Érdekes! A tisztí fizetésekről senki sem beszél. Ez a béka könnyen csuszik le.

Inkább naptári számításokkal vannak elfoglalva:

— Most 23-ika van. Bevégeződik az igazságügyi tárcza; holnap pedig a honvédelmi, hétfőn a pénzügyi és jön az appropriáció. Pünkösöd előtt elmehetünk vakációra.

— A többi egyébbel együtt.

— Hát mi van még? Az adóreform őszre marad. Lényeges a pünkösdelőtti időre nincs egyéb, mint a nagy vasuti beruházás és egy pár viczinális.

— És a tisztí fizetésemelés. — szólunk közbe, de éppen csak, hogy egy kis pesszimizmus keveredjék bele.

Hallgatnak. Nem igen akarnak gondolni rá. Egy tréfás esettel járnak csoporttól csoportig. A balpárton emlegették volt követelés gyanánt, hogy Jekelfalussy a Ludovica részére olyan ábrákról és képekről gondoskodjék, melyek a magyar ifjuság fantáziáját foglalkoztassák és vérét felpezsdítsék.

Most aztán hoztak a miniszternek egy képet, melyen ruhanélküli nőalakok vannak, de olyan pozitúrában, hogy Boda Dezső főkapitány rögtön elkoboztatná.

— Ez tán jó lenne?

— Már ez nagyon is izgató volna. — felelte Jekelfalussy s a társaság hangosan nevetett. Nos, ki beszél ilyenkor szenzációról.

II. Itt a szenzáció!

Este megint fényárban tündökölt a parlamenti palota. Igen szép közönség gyülekezett. A karzaton elegáns hölgyek. Künn rekkenő meleg, itt enyhe hűvösség.

— Jó idő, — mondották, — az elegáns dáma-k színházjárásra is leginkább a péntek estét választják.

— Sokan érdeklődnek az igazságügy iránt, — vélekedtek mások.

És tanulmányozták Günthert, aki többször felszólt, de mindig óvatosan bánt azokkal a tárgyakkal, amelyek Polónyi Gézát megsebeztek, a tözsdereformmal és hasonlókkal.

— Még se valószínű, — tamáskodtak többen, — hogy emiatt kibiczelnének.

— De hát mi más lehet.

Keresik Wekerlét. A miniszterelnök hol itt van, hol nincs itt. Adóreform-tárgyalás viszi el, napirendi kérdés hozza vissza. Gróf Andrássy Gyula is elment. De később ő is visszalépett. Bejött Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is.

— Mi ez? Mi történik?

A kérdések aggodalommal töltötték el a töprengőket, mert sohasem okoz annyi gyötrődést olyan készülődés, amiről tudnak, mint az, ha észre veszik, hogy olyasvalami készül, amiről nem tudnak.

Már elmúlt hét óra.

— Mikor kezdődik a czirkusz? — kérdezik a függetlenségi oldalon.

— Miféle czirkusz? Hát itt czirkusz lesz?

— Mit mondasz, lesz czirkusz?

— De hisz te beszéltél czirkuszról, te kérdezted, hogy mikor kezdődik a czirkusz?

— Én? Hát én az igazi czirkuszra gondoltam, ahol pojáczkák ugrálnak és pofozzák egymást, hogy a közönség kaczagjon. Oda akarok menni.

— Még elérkezel. A czirkusz háromnegyed nyolcz óraker kezdődik.

— Háromnegyed nyolcz óraker helyes.

... És telt-múlt az idő. Én minél inkább közeledett a mánus a háromnegyedhez, annál inkább elevenedett a folyosó. Most megjelent Barabás Béla.

Egyszerre aztán mintha mind helyre akarnak pótolni, amit reggel mulasztottak, aktuálisá tették a katonatisztek fizetésemelését.

Jött Barabás Béla és nem titkolta, hogy nincs inyére a megegyezés.

— Haragszik Barabás Béla? — kérdeztük.

— Haragszik. Sőt Barry is haragszik.

— Barry? Ki az?

— A Barabás Béla kutvája.

Aztán háromnegyed nyolczkor, amikor a czirkusz kezdődött a Ligetben, csakugyan megkezdődött a czirkusz itt is. Egyszerre kipattant a szenzáció. Wekerle még e minutumban be akarta nyújtani a tisztí fizetéséről szóló javaslatot, hogy a kiadási többletet beilleszthessék a költségvetésbe. Már az igazságügyi tárcza tárgyalását bevégezték és a honvédelmit is megkezdtek, ekkor ütött be az esemény.

Megtudták, hogy Wekerle mit tervez és meghusították. A javaslatot ma nem nyújthatta be s amikor engedett annyit, hogy holnapra halasztja a benyújtást, akkor a Ház elhatározta, hogy holnap nem tart ülést.

... Mindez pedig csak azért van, hogy aztán senki se mondja, hogy a nyolczórás üléseken nincs szenzáció. És miután az egész eset meglepetés volt, az a képviselő, aki a czirkuszra vonatkozólag adott volt felvilágosítást, nagy önérettel emlegette:

— Nem megmondtam, hogy háromnegyed nyolcz óraker kezdődik a czirkusz?

Justitia napja.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 22.

Az igazságügyi tárcza egész sereg bonczolagó kritikusra talált a mai napon. A bírálgatást Nagy Dezső kezdte, aki az igazságügyi kormányzat minden ágát sorra vette. Beszélt a bűnvádi perrendtartás reformjáról, a bírák fizetésrendezéséről, ami szerinte nem lehet végleges álláspont. Követelte sajtó-ügyekben a becsület hathatósabb védelmét. Barcsay Andor a kereskedelmi törvény hiányairól értekezett s a biztosítási ügy reformjának szükségét hangoztatta. Pap Béla az ügyészi intézmény függetlenségét kívánta, Pető Sándor a budapesti központi járásbírósgot reklamálta. Dobroszláv Péter az ügyvédi karban lábrakapott nemzetiségi agitációról beszélt, Schuller Rezső pedig a paraszt hitbizományokról értekezett. Délután két nemzetiségi kritika után Günther Antal mondott nagyszabású másfélórás beszédet. Ebben a beszédben minden ízében kidolgozott igazságügyi programot adott, melynek bevezetéseket irányadó elvül azt tüzte ki, hogy a jogszolgáltatást nagyobb összhangba kell hozni a meglévő viszonyokkal s nemzeti tartalmat kell belevinni a judikaturába. A szükséges és hasznos reformoknak és törvényjavaslatoknak egész sorozatát jelentette be és kielégítő fölvilágosítást adott minden egyes föl szólaló megjegyzésére.

Az igazságügyi tárczával este fél nyolczra már végeztek is, sőt izlelitől belekezdtek a honvédelmi tárczába, melyhez Manojlovics János volt az első szónok. Az ő beszéde alatt hirtelen híre ment, hogy Wekerle Sándor még ma be készül terjeszteni egy javaslatot a honvédtisztek fizetésemeléséről. A szenzációs hír nagy izgalmat keltett az ülésteremben s ebből az izgalomból pattant ki a mai ülés csattanója.

Amikor már az elnök a holnapi ülés napirendjére nézve tett javaslatot, fölállt Kmety Károly és ezeket mondotta:

— Javaslom, hogy a Ház legközelebbi ülését csak hétfőn tartsa, mert éppen a honvédelmi tárczával kapcsolatban egy nagyfontosságú kér-

désben kell határozni s a képviselőház tagjainak időt kell engedni arra, hogy álláspontjukat előre tisztázzák.

Egy pillanatnyi meglepetésteljes öröm követte ezt a bejelentést, azután Návay az elnöki székből föltette a kérdést:

— Elméltóztatnak fogadni az elnöki propozíciót szemben Kmety Károly javaslatával?

— Nem! Nem! — hangzott a válasz.

— Tehát Kmety Károly javaslata értelmében mondom ki a határozatot. A képviselőház legközelebbi ülését hétfőn tartja!

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

A délelőtti ülés.

Justh Gyula elnök pont tíz órakor nyitja meg az ülést. Napirenden van az igazságügyi tárca költségvetése.

Bizony Ákos előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Az igazságügyi tárca.

Nagy Dezső: A magánjogi kodifikáció régen huzódó kérdését említi. A maga részéről nem sürgeti a kodifikációt, mert az életviszonyok éppen napjainkban olyan rohamos átalakuláson mennek keresztül, hogy kérdés, vajon célszerű-e most elvi alapokon dogmákba rögzíteni őket. A büntető-törvénykönyv reformja is harmincz év óta vár megvalósításra. A mostani javaslat ugyancsak a legkiáltozóbb hiányokat akarja orvosolni, de dieséretére válik, hogy nem annyira a dogmatikus részre, mint a preventív intézkedésekre veti a súlyt s így azt célozza, hogy a büncselekmények száma és a bűnözési hajlam általában csökkenjen. Különösen sürgős azonban a bünvádi perrendtartás revíziója, mert a mostani eljárás, különösen a felelősség, részben olyan bonyolult, hogy képtelenség rajta eligazodni. Az igazságügyi szervezeti kérdéseket illetőleg a kormány három millió koronával javította a bírák fizetését. Ez a rendezés azonban nem lehet végleges. A bírói karnak olyan különleges helyzetet kellene biztosítani, hogy anyagi függetlensége és hozzáférhetetlensége tökéletes legyen minden irányban. Szükség volna ebből a célból az automatikus előléptetésre. Az ügyvédi gyám- és nyugdíj-intézetéről szóló törvényjavaslat bizonyításáért köszönet és elismerés illeti meg a minisztert. — A becsület erősebb védelmének szükségéről beszél. A legutóbbi történet ismeretes eseményeket ezt különösen szükségessé tesz. De ilyen aktuális okok nélkül is segíteni kell a mostani állapotokon. A büntetések a becsületsértés és rágalmas esetekben ma nevéstegesen enyhék s a jogszolgáltatás ellen a tekintetben még rálicizál a törvényre. A magánjogi kártérítés fokozott alkalmazására volna szükség ezen a téren, úgy mint Angliában és Franciaországban. A becsület védelmével kapcsolatos sajtóreform kérdése. A sajtó utján elkövetett éjfajta büncselekményeket nem szabad úgy megtorolni, hogy a sajtószabadságon sérelem essék, hogy a sajtó ellenőrző hivatását megbénítsuk. A preventív intézkedéseket teljesen kerülni kell s egyedül a megtorló büntetésekre kell szorítkozni. Az egyetlen helyes reform itt is a kártérítési jog és kötelezettség teljes és hatásos alkalmazása. A költségvetést elfogadják. (Helyeslés.)

Barcsay Andor: Az igazságügyi kormány működése iránt teljes bizalommal viseltetik, épp ez a bizalom indítja arra, hogy egy fontos igazságügyi reformra hívja fel a miniszter figyelmét. Ami tétel a kodifikációnak politikai okok miatt mindig késett, az élet fejlődő viszonyai folytán pedig nagyon sok törvényünk régen avulttá lett. Ezek közé tartozik a kereskedelmi törvény s ennek különösen a biztosítási kérdésre vonatkozó része. A törvény annyira hiányos, hogy a bíróságok kénytelenek adott esetekben puszta analógiák útján ítélni s ítéleteikben éppen ezért nagyon gyakori az ellenmondás. Rámutat a közhasznú tokegyűjtésre, amely csak egy jó biztosítási törvény mellett lehetséges s amelyre éppen nálunk nagyon nagy szükség van. A biztosítási alap nagyságának törvény útján való meghatározását, vagy éppen felemelést nem helyesli, külföldi példák igazolják ennek szükségességét. Fontos dolog a nyereségbiztosítás rendszerének megszüntetése is, amely most a közönség kizsákmányolásának és becsapásának legbiztosabb módja. A biztosítási magánjogi kodifikációja különösen sürgős azért is, hogy a biztosítás lehetősége olyan vonatkozásokban olyan ténre is kiterjesztessék, amelyen ma nálunk biztosítás nem eszközölhető. A biztosítási peres eljárás is szerfelett lassu s a felek anyagi érdekeinek rovására megy, ezen javítani, az eljárást gyorsítani kell. Nagy közgazdasági érdekek fűződnek ezekhez a reformokhoz, felhívja rájuk a miniszter figyelmét és jóindulatát s kéri egy idevonatkozó javaslat mielőbbi beterjesztését. (Helyeslés. A szónokot sokan üdvözlöik.)

Papp Béla: Az ügyészi intézmény függetlenségé-

gét sürgeti, ez éppen olyan fontos, mint a bírák függetlensége. A bíróságok kedvezőtlen elhelyezése az ország egyes vidékein nagyon sok bajnak forrása, messze vidékek lakosai alig tudják az igazságszolgáltatás forrásait megközelíteni. A törvényszékek túlhalmozott munkaanyagát csökkenteni kellene, úgy, hogy bizonyos ügyeket az egyes bíróságok hatáskörébe kell utalni.

Pető Sándor: Adminisztratív hibákra hívja fel a miniszter figyelmét. A budapesti központi járásbíróóság felállítását sürgeti, a mostani helyzet igazán tarthatatlan. A budapesti kereskedelmi törvényszék eljárása, ügyintézése, különösen az expedíció megfelelő segédszemélyzet hiányában végtelen lassu, ez pedig a bíróság tekintélyének és a jogkereső közönség érdekeinek a rovására megy. A budapesti bírósági joggyakorlatok helyzetének javítására kéri a minisztert.

Schuller Rezső: A magyar öröklési rendszer fogyatkozásairól beszél. Azt a pusztulás folyamatát, mely a magyar középosztály gazdasági helyzetét alásta meg kell állítani a parasztbirtokokkal szemben. A paraszti hitbizományok létesítését, amint azt Baross János említette, nem tartja célravezetőnek. A törzsöröklés meghonosításával kellene a kisbirtokos osztály helyzetét segíteni. A költségvetést elfogadják.

Dobroszláv Péter: Az ügyvédi kar körében újabb időben nemzetiségi tendenciák kaptak lábra, melyek a magyar ügyvédség hazafias hagyományával, multjával és a magyar nemzeti állam egységével ellentétben állanak. Ezeknek megszüntetésére erősebb ellenőrzést kíván az igazságügyi kormánytól, anélkül azonban, hogy az ügyvédi kamarák autonómiáján csorbát ejtenének.

Az elnök ezután az ülést két órakor felfüggesztette.

A délutáni ülés.

Návay Lajos elnök délután négy órakor nyitja meg az ülést.

Pop Cs. István az első szónok, aki nemzetiségi szempontból hosszú lére eresztve bírálja az igazságügyi költségvetést. Nemzetiségi vidéken olyan bírák alkalmazását kéri, akik értik a nép nyelvét. A tolmácsokat el kell törölni, mert az igazságszolgáltatásban nincsen helye sovimizmusnak. Felpanaszolja azt, hogy sok a nemzetiségi sajtópör és megragalmazza a magyar bíróságokat, amiért rendutasítják.

Isseküt Győző: Poppal polemizál s azt fejtegeti, hogy míg a nemzetiségek abba nem hagyják a magyarság ellen való lelketlen izgatásokat, addig a legnagyobb szigorral kell lefolytatni ellenük a sajtópereket. Nem létező sebekkel lépnek fel ezek az urak s az álsebek mutogatásával izgatnak a magyar állam ellen. Ennek az az eredménye, hogy az elva-kitott nemzetiségek elfordulnak tőlünk, holott boldogulást csak együtt lehetne elérni. Örömmel konstatalja, hogy az igazságügyminiszter az ügyészi és vizsgálóbírói szervezetet egészen más alapra kívánja fektetni. Ezt a két nagyjelentőségű testületet teljesen izolálni és függetleníteni kell. A költségvetést elfogadják.

Brediceanu Korjolán szintén nemzetiségi sérelmek miatt panaszol s azt ismerteti, hogy a bíróságok milyen inkriminált részek miatt mondták ki bűnösöknek a nemzetiségi izgatókat. A költségvetést nem fogadják el.

Schuller Rezső röviden személyes kérdésben szólal fel. Az általános vitát ezzel befejezték.

Günther beszéde.

Günther Antal igazságügyminiszter: T. képviselőház! A vitában elhangzott néhány észrevételre kívánok reflektálni és emellett rövid vonásokban meg akarom ismertetni azt a szellemet és irányt, amelyet az igazságügyi politikában követni szándékozom. (Halljuk! Halljuk!) Ez az irány, amint a törvényjavaslatok, amelyeket beterjesztettem és amelyek a Házban tárgyalásra várnak, mutatják, más, mint a multé. E mult alatt a szabadelvű kormány-rendszert értem. Szakitottam azzal az iránynyal, amely egy félszeg doktriner politikát követett a törvényhozában, (Helyeslés.) amely a nép szükségleteit, a mi hazai viszonyaink különösségeit számba nem véve, egyszerűen idegen intézményeket ültetett itt át. (Igaz! Ugy van!) Törvényeket alkotott, amelyek alapján — hogy csak az én reszortom köréről szóljak — a judikatura kénytelen volt oly működést kifejteni, amely nem értette meg ezt a nemzetet és a társadalomnak szükségleteit (Igaz! Ugy van!) és ez a társadalom még kevésbé értette meg ezt a bírói ítékezést.

Ezt az irányt szabadelvű politikának hirdették, pedig, méltóztassék elhinni, nem volt az. Néha, nem is a legmegfelelőbb forrásból utánozva vették át a sablonokat, átültették azokat a mi törvénykönyveinkbe és nem is veték észre, hogy azon nemzetek körében, ahol ezek a törvények, amelyeket átvettek, azért működtek jól, mert ott még voltak egyéb társadalmi és szervezeti biztosítékok, amelyek ott e törvények jól működését elősegítették. És amikor azután itt nálunk az itt átvett sablonok alkalmazása folytán beállott a társadalmi erők megbillenése, beállott egy felfordulás, bekövetkezett az, hogy a tár-

sadalom erősebb és élelmesebb része ráncszedett a gyengébbre és tehetetlenre és azt zsákmányul használta fel. (Igaz! Ugy van! Elénk helyeslés a baloldalon és a középben.) akkor azok, akik ezt cselekedték és azok, akiknek ezek a törvények hasznát hozták, azt mondták, hogy ez a szabadelvű irányzat. (Igaz! Ugy van! a baloldalon. Elénk helyeslés.) És viszont, amikor egyes politikusok, mi az ellenzéken, régen azt mondtuk, hogy ezt a rettenetes, a nemzeti társadalom egységét megbontó irányt meg kell szüntetni a nemzet jóléte érdekében, akkor azt mondták: ezek a reakcionáriusok. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Igazságügyi reformok.

Hát, t. Ház, két frappáns példát akarok csak, mint ennek a betegségnek tüneteit felemlíteni. Az egyik konkrét példa a végrehajtási eljárásról szóló törvény, a másik, amelyről Nagy Dezső barátom szintén szólt, a magyar büntető-törvénykönyv. Hiszen, t. képviselőház, a végrehajtási törvény nem olyan szerves alkotás volt, amely ebben az országban a gazdasági és hitelviszonyok szemmel tartásával rendezte volna a végrehajtási eljárást, hanem a nemzetet nem mint a honpolgárok egyetemet, a polgárokat nem mint a gazdasági és hitelszervezet egyes részeit tekintette, hanem szétszította a nemzetet két nagy részre, az egyik volt a hitelezők, a másik az adósok serege, amely azután a végrehajtási törvény alkalmazása terén a végrehajtók és végrehajtást szenvedők két külön tábora lett, akik egymás ellen irtó háborút folytattak. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Mondhatom, ebben a rettenetes harcban nem nyert a hitelező, veszített a végrehajtást szenvedett és legtöbbit szenvedett a magyar gazdasági élet, mert tönkrementek azok az existenciák, amelyek más rendszer mellett kifizették volna adósságaikat is és nem kergettek volna elzüllésbe. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Ilyen volt a büntető-törvénykönyv. A büntető-törvénykönyv alkalmazása a judikaturában megdőbentette a közérzületet, megszibbasztotta a jogérzetet és néhány intézkedésének a judikatura által az életbe való átvitele ártott a társadalom jogérzetének és a bírói ítéletek emelő hatásának.

En, amint elfoglaltam a miniszteri széket, első teendőmnek tartottam a végrehajtási eljárás kivívott hibáin segítő törvényjavaslat kidolgozását és annak a Ház elé terjesztését. (Helyeslés a baloldalon.) Másik teendőm volt a büntető novellát új alapra fektetni és kiegészíteni azt a törvényjavaslatot, amely még hivatali elődöm idejében vétezt munkába, amelyet én átalakítva a t. Ház elé terjesztettem.

T. képviselőház! Ime, itt fekszik a t. Ház előtt a csekkrol, az üzletáruházásról, az uszoráról, a birtokrendezésről (Éljenzés.) a Királyhágón innen részben történő birtokrendezésről, a választási bíraskodásról, az ügyvédi nyugdíjról és a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatok. Kérem a t. Házat, hogy a törvényjavaslatokat, amelyekre mondhatom, égető szükség van, még a nyári szünet előtt tárgyalás alá venni és elintézni méltóztassék. (Elénk helyeslés a baloldalon.)

T. képviselőház! A perrendtartást természetesen nem sorolom azon teendők közé, amelyek okvetlenül a szünet előtt elintézendők, de nem lehetetlen, hogy a szünet előtt elintézzük; mindenesetre súlyt fektetnek azonban arra, hogy az országgyűlés jelen ülészakában a polgári perrendtartás letárgyalható legyen. (Elénk helyeslés.)

Ami már most a minisztériumnak azt a munkáját illeti, amely még nincs a t. képviselőház előtt, ebben a tekintetben bátor vagyok előterjeszteni, hogy a polgári törvénykönyv megalkotásának előmunkálatai igen előrehaladott stádiumban vannak; az elvi kérdések letárgyalása céljából hetenkint ülés tartatik és legközelebb az ezen körben folyó tárgyalások anyaga nyomtatásban a nyilvánosság elé fog kerülni. (Helyeslés a baloldalon.)

Jelenthetem, hogy a telekkönyvről és az abba bejegyzendő jogokról, valamint a telekkönyvi rendtartásról szóló törvényjavaslatok szövegének már végmegállapítása van folyamatban. Azt hiszem, hogy az ősz folyamán ez a munkát a képviselőház elé lesz terjeszthető. (Elénk helyeslés.)

Már most t. Ház, utalhatok arra, hogy a csődjog és a büntető-törvénykönyv revíziója folyamatban van. Érttem ezalatt a büntető-törvénykönyvnek általános revízióját. Elkészítettem a biztosítási vállalatokra vonatkozó törvényes határozmányok módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot is. (Elénk helyeslés és éljenzés.) Továbbá t. Ház, munkában van a biztosítási szerződés s a biztosítási jogot egész kiterjedésében szabályozó törvényjavaslat és pedig hozzátehetem, függetlenül a korábban e tekintetben készült tervezetektől. (Helyeslés.)

Már most, t. Ház, az elősorolt törvényjavaslatok között vannak olyanok is, amelyek — mint említettem — elődökem alatt épültek. Az én kormányzatom alatt a következő munkálatok vétettek folyamatba. (Halljuk! Halljuk!) Mondhatom, hogy serényen folyik a minisztériumban a munka a végleges bírói szervezeti és a bírói fejeelmi törvények kidolgozása tárgyában. (Elénk helyeslés.) Megbizást adtam az elitelték rehabilitációjáról szóló törvényjavaslat kidolgozására. (Elénk helyeslés.) A csavargás, koldu-

lás és iszakosság meggátolásáról szóló törvényjavaslatot előkészítettem. (Helyeslés.) A fiatalkori büntetések ellen büntető eljárás szabályozása tárgyában kész a tervezet. A belügyminiszter ur szakközvegyével közösen kidolgoztattam rendelet-tervezet a rendőri büntető eljárásról. Továbbá a tőzsde általános reformjával kapcsolatban munkába vétetett a tőzsdebeírások reformjának előkészítése is. (Élénk helyeslés.)

Az ügyvédi rendtartás tekintetében, amelyet, gondolom, Dobroszláv t. képviselőtársunk felemlített, a munkálatok még igen kezdetleges stádiumban vannak. Az ő felszólalása folytán azonban annyit mondhatok, hogy ebben a törvényjavaslatban gondom lesz annak biztosítására, hogy a magyar ügyvéd ennek az állammal alkotmányára esküdővén meg, ennek az országnak érdekeit, mint igaz honpolgár első sorban hűséggel és odaadással szolgálni tartozik. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.) A sajtótörvény kidolgozása tekintetében, (Halljuk! Halljuk!) szintén megbízást adtam. Az első tervezet a minisztériumba beérkezett. Remélem, hogy ezen tervezet kiegészítése a jövő őszén annyira haladhat, hogy a tulajdonképeni munkálatokkal a törvényjavaslat végleges megalkotása tekintetében rövid idő alatt elkészülhetünk. Hogy e tekintetben mi az álláspontom, erről engedjék meg, hogy beszédem végén tegyek néhány észrevételt. (Helyeslés.)

Örömmel karoltam fel azt az üdvös társadalmi mozgalmat, amelyet különösen a patronage terén Magyarországon magunk előtt láthatunk. Így különösen az Országos Gyermekvédő Ligát, amely az utóbbi időben meglepő anyagi sikereket is ért el, s melynek működése iránt a legnagyobb elismeréssel viselkedtem. (Élénk helyeslés.) A gyermekligával megállapodás létesült, amelynek értelmében a liga a 15 évnél idősebb fiatal kornakat, akik szigorubb nevelésre szorulnak, átadja a javító intézetnek, viszont én a javító-intézetből a jobb nevelésű fiatalokat átadom a ligának, úgy, hogy a liga gondoskodik azután azoknak elhelyezéséről és további züllesztés megakadályozásáról. (Élénk helyeslés.) Támogatom továbbá amennyire a rendelkezésemre álló pénzeszközök megengedik és támogatom erkölcsileg a vallásos alapon szervezett patronage-egyesületeket. Csak néhány részletet akarok ez irányú kormányzati működésnek ismertetése tekintetében kiemelni, különösen kiemelve, hogy a rabmunkát lehetőleg a mezőgazdasági telepeken teljesítendő munkára irányítom (Élénk helyeslés.) és e tekintetben legalább mérsékelni akarom azt a konkurrencziát, amelyet a rabmunka az iparnak okoz. (Élénk helyeslés.)

Pop C. István képviselő ur felemlítette az uszora-percek is. (Mozgás.) Ő nem tudta azt, hogy az uszora-percek szóló törvényjavaslat már a t. képviselőház elé terjesztett és hogy az az igazságügyi bizottságban tárgyalásra vár.

A mint látni méltóztatik, kormányzati működésben egy a törvényalkotás, mint az adminisztratív teendők terén a szociális oldalra, a szociális teendőkre fektettem a fősúlyt és ebben a tekintetben is eltértek a korábbi kormányrendszertől.

A mi már most az igazságügyi adminisztrációt illeti, itt fogok felelni azokra az észrevételekre, amelyek a vita folyamán ma elhangzottak. (Halljuk! Halljuk!) Pap Béla t. képviselőtársam különösen felhozta a kegyelmezési ügyeket és azt állította, hogy ebben én túlrideg vagyok. Nem tudom, mire alapítja a t. képviselő ur ezen ítéletét. Én csak annyit mondhatok, hogy a legnagyobb rigorozitással mérlegeltem ebben a tekintetben minden egyes ügyben, amely hozzám felkerül, azokat az adatokat, amelyek szükségesek arra, hogy egy kegyelmezés megtörténjék.

Pető Sándor képviselő ur a központi járásbíró-ság kérdését hozta fel. Ez is gondoskodásom tárgyát fogja képezni és azt hiszem, hogy az őz végén, vagy a jövő év elején. A mit a kereskedelmi törvény-széknel észlelhető adminisztratív és kezelési hiányok tekintetében mondott, én azt hiszem, hogy az ő értesülései korábbi időből származnak, mert azt, amit felemlített, én a legközelebb mult napokban már orvosoltam és ebben a tekintetben hiány most már nem lesz észlelhető.

Felemlítette a joggyakornokoknak a fizetését is. Ami a joggyakornokokot illeti, azok a bírói fizetés-rendezés keretében egy nagy státuszjavításhoz jutottak, mert előmenetelük sokkal könnyebb lett, amennyiben előtűnik az aljezői fok kiesett. Tény azonban, hogy különösen a budapesti joggyakornokoknak helyzete nehéz és én mindent megtennék ennek a vissz-száz helyzetnek orvoslására, de szeretném, hogy ugyane célra a joggyakornok urak a maguk részéről is megtegyék azt, hogy vidékre is pályázzanak. A t. képviselő ur azt mondotta, hogy igen, pályáznak, de ha pályáznak, akkor nem neveztetnek ki. De hát a dolog úgy áll, hogy azok pályáznak, akik fiatalabbak azoknál, akik a vidéken pályáznak. Már bocsnatot kérek, de én ilyen ugrását a budapesti joggyakornokoknak a vidéki idősebb gyakoronokok hátrányára megengedhetők semmi esetre sem tartom.

A bírói szervezet.

T. képviselőház! Mint említettem, a bírói szervezet megalkotására az előkészítő intézkedéseket megtettem. A státusz tekintetében pedig, amelyről nem

akarok szólni, mert dicsőreleg említett fel, oly eredmény állott elő, amely túlhaladta azokat a eredményeket, amelyek joggal voltak táplálhatók. Én a bíróságot tekintem annak a szervnek, amelyben a nemzet közlelkiismeretének meg kell testesülnie és kifejezésre kell jutnia. (Élénk helyeslés.) És ebben a tekintetben mindent megfogok tenni, mire bíróságunknak ebben a tekintetben szervezeti kiépítésében szükségük van. (Élénk helyeslés.)

Ami az ügyészi kart illeti, amelyről Papp Béla t. képviselőtársam szintén szólott és amelynek önállósítását és függetlenítését sürgette, hát engedje meg a t. Ház nekem, hogy kijelentsem, hogy ez olyan óhaj és olyan kívánalom, amely a szervezeti elvekkel a leghatározottabban ellentétben áll. Hiszen hogy ha az ügyészeket a bíróságokkal egyenlő garanciával ruházzuk fel, akkor tulajdonképen nincs szükség ügyészségre, akkor a bíróságból kell kirendelni az ügyészi teendők végzésére egyes tagokat, ami pedig, azt hiszem, nem volna helyes. Mindent meg fogok tenni, ami az ügyészség körében a testületi szellem kiépítésére és a hivatásának, öntudatának egységes fejlődésére és annak kialakulására szükséges. Akarom, hogy az is magisztrátus testületnek érezze magát, akinek egyedüli vezérszavára ne a miniszter, hanem a törvény. (Élénk helyeslés.)

A bíróságnál, t. Ház, a szervezett élet kialakulását intézményektől várom, amelyeket meg akarok alkotni és amennyiben léteznek, ki akarom azokat egészíteni. Ilyen a kandidacionális eljárás és ezzel kapcsolatban szöveg a bírói minősítésről. (Halljuk! Halljuk!) Én azt hiszem, az 1874-iki jogászgyűlésen indítványoztam a bírói kandidacionális életbeléptetését. Súlyt fektettem arra, hogy a bírói testületnek kollektív érzelme az ő jogi érzete befolyással bírjon arra is, hogy az előmenetel miként alakuljon. S kandidacionális szervezetét kiépíteni szándékozik nem ugyan abban az arányban, mint követeltetik, hogy azután a kandidacionális szavazat és felterjesztés a miniszterre nézve kötelező legyen, mert hiszen akkor az igazságügyminiszter felelősséget nem vállalhat s felelőssége, amely a 48-iki törvényekben meg van állapítva, elenyészik, hanem ki akarom építeni hogy megnyilatkozhatassék a bírói testületnek az a közmegegyezés, amely a legjelesebb erőknél a miniszter részére történő kijelölésében áll. (Élénk helyeslés.) A minősítés tekintetében pedig csak annyit mondhatok, t. Ház, hogy amikor a törvény a bírótól azt követeli, hogy ő nyilvánosan, mert hiszen ez az igazságszolgáltatásnak és a törvénykezésnek egyik alapfeltétele, hogy ő nyilvánosan mondjon ítéletet. A magyar bírónak ezen funkciójával megegyezhetetlennek tartom a titkos minősítést. (Élénk helyeslés és taps.) Fogok t. Ház, módot találni arra, hogy a minősítés úgy alakuljon, hogy az szervezettel is elfogadható keretekben működjék. (Helyeslés.) Most csak annyit jelenthetek ki, hogy az eddigi rendszer, amelynek nem sok esetben, de több esetben mégis, nem akarok többet mondani, nagy hiányait átláttam, hogy az eddigi tervezetet a jövőben fentartani nem akarom. (Élénk helyeslés.)

T. képviselőház! Már most szólnam a bírőről. (Halljuk! Halljuk!) szöveg az ügyészekről, szólni akarok egy pár szót az ügyvédekről. Én a magam részéről az ügyvédi nyugdíjintézetre vonatkozó törvényjavaslat beterjesztésével bebizonyítottam, meg fogok tenni mindent, a mi az ügyvédi kar önkormányzatának a kifejlesztésére és erősítésére szükséges, mert azt akarom, hogy egy hivatala szívonál álló, megbecsült, kenyérkeresetében biztosított ügyvédi kar legyen. (Helyeslés.)

A sajtótörvény.

T. Ház! Beszédem végén, mint említettem, még szólni akarok a sajtótörvényről. (Halljuk! Halljuk!) Nem tartom helyesnek, hogy készülő törvényjavaslatoknak minden részletéről előre jelentést tegyen a miniszter. Annyit azonban megismertethetek, hogy ragaszkodom ahhoz az álláspontomhoz, melyet itt a Házban már kifejezésre juttattam, hogy én kívánom, hogy az új sajtótörvény lehetségessé tegye a kivételesen gyors eljárást (Helyeslés.), hogy a büntetés nyomon kövesse a bünt és pedig a büntetés érje az igazi tettet (Helyeslés), pénzben és szabadságvesztésben. (Élénk helyeslés.) Fokozni akarom a becsület elleni deliktumoknak büntetéseit. (Élénk helyeslés.)

Ami különösen az esküdtészi eljárást illeti, gondoskodni akarok az új törvényben arról, hogy az esküdtészi bíróság ítékezésének függetlensége minden körülmények között megóvassék és biztosítottassék. (Helyeslés.) A valótlan tényállítás megczáfolása tekintetében életbe akarom léptetni azt a rendszert, mely Ausztriában is megvan (Helyeslés), és pedig azt, hogy a helyreigazítás feltétlenül felveendő legyen. (Élénk helyeslés.)

Ami a magánjogi kártérítést illeti, melyet Nagy Dezső t. barátom felemlített, ebben a tekintetben én nyilatkoztam már, azt hiszem a sajtó-ankéton és ebbeli álláspontom ma sem változott.

Kérem a t. Ház támogatását és kérem a költségvetés elfogadását. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps. A szónokot számosan üdvözlék.)

Elnök: A tanácskozást befejeztünk nyilvánítottam. Kérem a t. Házat, méltóztatik-e a személyi járandóságok czimén előirányzott 751.491 K-át meg-

szavazni, igen, vagy nem? (Igen!) Akkor kijelentem, hogy az megszavaztatik.

A részletes tárgyalás.

A Kuria tételénél:
Várady Károly: A kuriai bírónak nincsen alkalmas helyiségük, privátlakásukon végzik el a munkájukat.

Günther Antal: Javítani szándékozik ezen az anomálián.

A bírósági járandóságok tételénél:

Petrogalli Oszkár: Az egyes bíróságoknál táblásított bírák fizetését kívánna emelni. A joggyakornoki szolgálat tulságosan sokáig tart, fizetésük a megélhetési és előléptetési viszonyok megrosszabbodásával szemben nagyon alacsony. Polónyinak azt az intézkedését, hogy a doktori diplomával bíró joggyakornokok pótdíjat kapnak, csak félrendsabálynak tartja s úgy véli, igazságtalanság ez a megkülönböztetés, mert a jogtudorság nem bírói kvalifikacionális kel-lék. Kifogásolja azt is, hogy az ingyenmunkások száma folytonosan szaporodik.

Günther Antal: Nálunk a létszám és budget aránytalanul magas, de azért a lehetőségig gondoskodni kíván arról, hogy a hatodik rangosztályu bírák és ügyészek száma szaporodjék. A joggyakornokok előléptetési viszonyait javítani szándékozik. A díjtalan munka fölhasználását anomáliának tartja s rajta lesz ennek az anomáliának a mielőbbi megszüntetésén.

A tagosítási költségek tételénél:

Nagy György kéri, hogy az erdélyi tagosítás költségeiből ezentul az állam nagyobb perccentet fedezzen, mint eddig.

Sümei Vilmos Nagy Györggyel polemizál.

A Ház ezután megszavazza a tárcza összes hátralevő tételeit s áttér a honvédelmi tárcza tárgyalására.

A honvédelmi tárcza.

Semsey László előadó indokolja a tárcza keretében mutatkozó költségöbbleteket s ajánlja a költségvetés elfogadását.

Manojlovics István a tanítókat az egészségügyi csapatokhoz kívánna beosztani. A katonatisztek fizetéséből különböző czélokra tulságosan sokat vonnak le. A katona-zenekarok költségét fedezze az állam.

Mikor legyen ülés?

Az elnök: Az idő előrehaladottságára való tekintettel berekeszti a tárgyalást. Javaslatot tesz a holnapi ülés napirendjére nézve.

Kmetty Károly: T. Ház! Eltérőleg az elnök ur által javaslatba hozott napirendtől, javasolom, hogy a képviselőház legközelebbi ülését hétfőn tartsa. Indokolom tiszteletteljes javaslatomat azzal, hogy a honvédelmi költségvetéssel kapcsolatban elkerülhetetlenül fölmerülnek bizonyos rendkívüli nagyérdékü aktuális kérdések, amelyek tekintetében bizonyos előkészületi idő szükséges az országgyűlés tagjainak (Helyeslés hal felől), amennyiben ezen kérdések tekintetében legalább a sajtó híradása szerint éppen a legutolsó pillanatokban történtek nagyfontosságú döntések.

Az elnök fölteszi a kérdést.

A Ház Kmetty javaslatát elfogadja. Az ülés vége nyolcz óraker.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A vármegyei tisztviselők fizetésrendezése. Torda-Aranyos vármegye tisztviselői most foglalkoztak a vármegyei tisztviselők fizetés- és státuszrendezése kérdésével és ez ügyben a következő határozatot hozták:

Torda-Aranyos vármegye tisztikara a fizetés- és státuszrendezés ügyében a segesvári értekezlet által megállapított irányelveket, a tisztikar jogos érdeke és kívánságai kielégítésére elegendőnek nem tartja és azért a megye részéről az 1904. évi X. t.-cz.-nek módosítását az ebben leírt alapelvekhez képest, a Dudits Pál pestvármegyei árvsz. ülnök által készített törvényjavaslat irányelvei szerint tartja megalkotandónak. Ezen elhatározását, mint a tisztikar egyhangú óhaját az országos egyesületnek tartandó közgyűlésén a lehetőségig érvényesíteni és irányelveként kötelezőleg szemelött tartani a vármegyének tisztikara részéről elvárja. A tisztikar fentartja végül magának a jogot, hogy amennyiben az egyesület megbízásából Issekutz Aurél alispán által az érdekeknek megfelelőbb és előnyösebb javaslat vagy tervezet készítették és terjesztették elő, úgy a jelen határozatától eltérőleg — utólag esetleg amellet foglalhasson állást, — de csakis a tisztikar újabb határozata alapján. Egyszermind a gyakorlati vizsga életbeléptetése kérdésében tiltakozik a tisztikar az ellen, hogy az a már alkalmazásban lévő tisztviselőkre nézve is visszaható hatálylyal bírjon.

A közlekedésügyi bizottság ülése.

Budapest, május 22.

A közlekedésügyi bizottság ma délelőtt 10 órakor Andrássy Géza elnöklésével tartott ülést, amelyen a kormány részéről Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter és Sztterényi József államtitkár jelent meg.

Napirend előtt Kelbik Gyula azon óhaját fejezi ki, hogy a bizottság az elnök útján kérje fel a földművelésügyi minisztert, hogy a víziutakról szóló törvényjavaslatot is terjesztsék elé. A bizottság ehhez tozadjárul.

Sztterényi József államtitkár felolvassa a kereskedelemügyi miniszter rendeletét, amely szerint jövőre az átmeneti jellegű vasutak államvasutakként építtetnek.

Ezután Kovács Pál ismertette a h. é. vasutaknak villamossá történő átalakulásáról szóló törvényjavaslatot.

Kubik Gyula a czinkotai, dunaharaszti, szentendrei vasutak dolgában reformokat ajánl.

Zlinszky István a tarifa megállapítását magának találja.

Botzenhardt János kérde, hogy nem lehetne-e egy időben létesíteni mindhárom vasutat.

Gróf Andrássy Géza örömmel fogadja a javaslatot, majd a lakásmizériákról beszél. Sürgeti az építési szabályrendeletek megváltoztatását.

Sztterényi József reflektál a felszólalásokra. Az utóbbi évek munkásmozgalmaival indokolja az építkezési válságot, amely a lakásínséghez vezetett. A kormány segíteni fog a lakásügyi kérdésben. Többek közt a budapesti pályaudvarok kihelyezésével is.

Zlinszky István előadja hosszabb beszédében ismerteti a beruházási törvény közgazdasági jelentőségét.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter hangsúlyozni kívánja, hogy ez a törvényjavaslat szerinte sem meríti ki azt a feladatot, amelyet teljesítőnek tart, figyelembe kellett azonban vennie az országban pénzügyi helyzetét és így csak a legsúlyosabb nehézségek kiküszöbölését vette ezuttal tervbe. Kimaradt a budapesti pályaudvarok transformálása, mert erre csak nagyobb költségen utján találhatná fedezetet. Elismeri, hogy ha a fejlődés úgy fokozódik a következő esztendőben, mint a közelmúltban, akkor tíz év múlva a jelenlegi helyzet tarthatatlan. A nyugati pályaudvar átalakítása tekintetében hosszabb tanulmányt folytatott és sikerült olyan átmeneti megoldást találni, amely tíz évre szánja a helyzetet. Mihelyt azonban az ország helyzete megengedi, a pályaudvarok transferálása tárgyában kész javaslattal áll elő. Az orvosi laboratóriumok kérdését az átépítés alkalmával fogja rendezni. Kéri a javaslat elfogadását. (Lelkes éljenzés.)

Gróf Andrássy Géza ismerteti az államkezelés hátrányát és sokkal szerencsésebb védekezésnek tartja a tarifapolitikát. Ellene van a vasgyárak fentartásának, de ha már fentartatnak, a kereskedelmi tanácshoz teendők át.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter kijelenti, hogy a szénszükséglet miatt kellett a gyárak teljesítőképességét emelni.

Kubik Gyula a budapesti pályaudvarok rendezését tudakolja.

Sztterényi József államtitkár: A budapesti pályaudvarok rendezésére a Máv. már részletes tervet dolgozott ki és ha az állam pénzügyi helyzete megengedi, nyilvánosságra hozza a tervezeteket.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a budapesti pályaudvarokra vonatkozólag rövid megjegyzést kíván tenni megnyugtatóul. A tervek elkészültek minden képzeltet megoldásra és azokat átnevezte. Nincs olyan alternatíva, mely nem volt előre látható. Az államvasutak oly beható tanulmányozást végeztek, mely a legnagyobb elismerést érdemli. Természetes, hogy a helyes megoldás nagy áldozatot igényel. Tanulmány tárgyát képezi az is, hogy a kihelyezés esetén miként lehetne a személy- és áruforgalmat a város belsejébe továbbítani.

A kassa—oderbergi vasúttársaságnak nyújtandó állami biztosításról szóló törvényjavaslatot Kubik Gyula ismertette. A bizottság a javaslatot minden észrevétel nélkül elfogadta.

A déldunavidéki h. é. vasutak r.-t. baja—zombor—úvidéki és hegyvesfeketehégy—palánkai h. é. vasut vonalainak építésére és üzemeltetésére kiadott engedélyokiratok egyesítéséről szóló, a tátrafüredi h. é. villamos vasutak engedélyezéséről szóló, a nagy-kikinda—aradi h. é. vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló, a szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló, a kassa—mátészalkai h. é. vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló, a szatmár—mátészalkai h. é. vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló S15. számú jelentésének, valamint a vasuti áruforgalom tárgyában Bernben, 1890. évi október hó 14-én létrejött és az 1892. évi XXV. törvénycikkkel beiktatott nemzetközi egyezményhez Bernben, 1906. évi szeptember hó 19-én kötött második pótegyezmény beiktatásáról szóló törvényjavaslatot Sümegi Vil-

mos ismertette és azokat a bizottság egyhangulag elfogadta.

Ezzel az ülés véget ért.

Pétervári levél.

— Saját tudósítónktól. —

(Botrányok az államvasutaknál. — Kokovcevez pénzügyminiszter veresége.)

Pétervár, május közepén.

Alig hogy megkezdette a Duma tárgyalni az államvasutak költségvetését, mely előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani és már az első napon szenzációsan folyt le. A költségvetési bizottságnak jelentése lesújtó bírálat volt az államvasutakról, amelynek igazgatósága, a jelentés szerint egyike a legtehetősebbeknek az adminisztráció összes ágazatai közül. Oroszország mintegy hét milliárdnyi rubelt fektetett be államvasutaiba, melyek évi 130 milliónyi deficizzel dolgoznak. Emellett a vasutak semmiképpen sem elégítik ki a kereskedelmi és ipari követelményeket. A költségvetési bizottság, miután kénytelen meghunyászkodni minden katonai, udvari és külpolitikai kérdésben, nagy buzgón rávetette magát a vasutak kritizálására és ugyancsak ríkió színekben festette le végtelen hosszú lajstromát azoknak a felszégéseknek és visszaéléseknek, amelyeket az államvasutak igazgatása felmutat.

A bizottság jelentéséből kiderült az, hogy az egész vasuti ügyet a közlekedési mérnököknek valami ring-féle szervezete tartja markában és hogy ez a legvastagabb nepotizmust és a legdurvább becsületlenséget honosította meg a vasutak kezelése körül. A szolgálat a vasutak mentén teljesen tesped, csak a központi bürokrácia kormányoz az Oroszországban szokásos papiros kormányrendszer alatt. Egy-egy vasuti hálózat kiépítése mellett a mérnökök milliókat szereznek maguk számára, az alantasabb tisztviselők megelégszenek csekélyebb összegekkel is, de minden vasuti alkalmazott élösködik a vasuti építésen, mert tudvalevő dolog, hogy sehol a nagy világon nem építenek vasutat olyan méregdrágán, mint Oroszországban. Azonfelül a mérnökök és a vasutasok minden nagyobb szállítás után százalékot kapnak, mert különben a szállítvány vagy elvész, vagy megromlott állapotban jut el a címzetthez. Moszkvában csak most nem régen vasuti tisztviselők és rendőrök közösen rendeztek egy nagy árusikkasztást, ami csak egy kirívó eset a számtalan tömeglopások között.

Mindezeket az állapotokat nyíltan ostorozza a költségvetési bizottság jelentése és szármalmas benyomást keltett Ujassojedow tábornok közlekedésügyi miniszter segédjének nyilatkozata, mely szerint a vasut nagyon hasznos intézmény és hogy reszortjában minden a legnagyobb rendben van. A segéd-miniszternek kudarcza annyira kézzelfogható volt, hogy Kokovcevez pénzügyminiszter kényszerítve érezte magát segítségére sietni a szorongatott közlekedésügyi segédminiszternek. Mert tudnivaló, hogy a közlekedési reszort itten csak függeléke a pénzügyminiszteriumnak és hogy ennél fogva a vasuti kezelés ellen felhangzott vádak a pénzügyminiszteriumot illetik. Kokovcevez is védelmére kel a vasuti adminisztrációnak és határozottan ellenezte a bizottságnak abbéli javaslatát, hogy szakszabizottság hívassék egybe avéghől, hogy hozza rendbe a felettébb zavaros vasuti kezelés ügyét. A pénzügyminiszter olyképpen érvelt, hogy a rendbehözás műve a kormány hatáskörébe tartozik, nem pedig a Dumába, parlamenti bizottságról ebben az esetben szó sem lehet. „Mert — ugymond — hála istennek, nincs még parlamentünk.“ A pénzügy-

miniszternek e hetyke kijelentése heves zavart támasztott a Dumában és számos „pfuj“-kiáltások és fütyentések voltak hallhatók. Az összes pártok megegyeztek abban, hogy a Duma válaszszon egy ilyen vizsgáló szakszabizottságot és így a pénzügyminiszter személyében az egész kormány kinos vereséget szenvedett.

Kokovceveznek rossz órái voltak esztelen kijelentése folytán. Az alkotmányhü sajtó keményen nekiment az elhamarkodott pénzügyminiszternek és beszélik, hogy Stolypin miniszterelnök is hevesen megróttá a pénzügyminisztert, ami annál is hihetőbb, mert nyílt titok, hogy emez a miniszterelnök ellen eselt szó. Kokovcevez tegnap újabb nyilatkozatot akart tenni a Dumában, nyilvánvalóan olyat, mely jóvá tegye a mult nyilatkozatával felidézett rossz hatást, a Duma elnöke azonban arra figyelmeztette a pénzügyminisztert, hogy újabb fellépése csak újabb botrányra fog vezetni és hogy ennél fogva jobban teszi, ha eláll a szótól. Erre aztán a pénzügyminiszter meg se jelent többé a Duma ülésén. Így aztán megtörténhetett, hogy gróf Uvarov a Duma tegnapi ülésében minden ellenvetés nélkül jelentette ki, hogy nem kell Kokovcevez urat komolyan venni, mert ő semmivel sem különb férfi azoknál a valóságos titkos tanácsosoknál, akik tömegesen tapossák Oroszország földjét és nagyon közömbös, hogy egy ilyen urnak mi a véleménye a parlamentről. Viharos helyeslés jutalmazta e kijelentést. mire az elnök arra kérte a Dumát, hogy térjen napirendre a pénzügyminiszter „ügyetlen“ kijelentése felett. Kokovcevez szükségesnek tartotta magát mentgetni a czár előtt is azzal, hogy nem azt mondotta, hogy: hála istennek, nincsen parlamentünk, hanem azt: „hogy nincsen nálunk parlamentárizmus“. De ez a mentegetés nem használt, mert a gyorsírói feljegyzésben a kérdéses kijelentés úgy ékeskedik, ahogy azt a Duma tagjai hallották, nem pedig úgy, ahogy Kokovcevez utólagosan kijavíttatni szerette volna. Kokovcevet parlamenti kudarcza azonban nem fogja legkevésbé sem megingatni pénzügyminiszteri állásában, mert bármennyire is megbotrányoztak a Duma tagjai Kokovcevez kijelentésén, hogy nincsen parlamentünk, ez mégis csak igazat mondott, mert a parlamentnek tényleg nincsen hatalmában egy neki nem tetsző minisztert megbuktatni, ha ez a miniszter az udvari párt bizalmát bírja.

KÜLFÖLD.

A salzburgi halálos menetelés a Reichsrathban. A legutóbbi galicziai tartománygyűlési választásokra vonatkozó ruthén sürgős javaslatok folytatólagos tárgyalása során Budzinoski képviselő ötórás beszédében azzal vádolta a kormányt, hogy a lengyeleket segíti a ruthének elnyomásában. Kételkedik abban, hogy a kormány erélyes akciója Kelet-Galicziában rendet teremthetne, tekintve, hogy a kormánynak Galicziában nincsen hatalma és a népparlament rab-szolgája a lengyelek klubjának. Beszéde további során kifejté, hogy a ruthén nép ellenségeinek törekvései odairányulnak, hogy a ruthéneket forradalomra bírják és akkor velük egyszerre végezzenek. Az osztrák parlamentnek nincs oka a galicziai ügyekkel foglalkozni, tekintve, hogy Galicziát egyszer még is csak odaadják Oroszországnak és ezzel szemben Oroszország megengedi Ausztriának, hogy Maczedóniát megszállhassa. A galicziai hivatalnokok fökötelessége tehát az, hogy a viszonyokat az orosz viszonyokkal a lehetőség szerint egyezőkké tegye, hogy Oroszországnak a mikorra Galiczia birtokába jut, ne legyen sok változtatni valója. Ezen jövődöbeli átadás terve magyarázza azt a magatartást, amelyet a galicziai hatóságok tanusítanak a galicziai orosz irradenta mozgalommal szemben. Végül kijelenti, hogy a „szabadság“ ellen fog szavazni, hogy a

május 23.

heves zavart
„píuj“-kiáltá-
sok. Az összes
y a Duma vá-
bizottságot és
ében az egész
lett.

oltak esztelen
yhiú sajtó ke-
dott pénzügy-
tolypin minisz-
bénzügyminisz-
t nyílt titok,
cselt szó. Ko-
tot akart tenni
mely jóvá
idézett rossz
arra figyelme-
ujabb fellépése
és hogy enné-
től. Erre aztán
többé a Duma
ett, hogy gróf
a minden ellen-
em kell Koko-
v semmivel sem
titkos tanács-
k Oroszország
gy egy ilyené
entről. Viharos
mire az elnök
napirendre a
elentése felett.
magát mente-
nem azt mon-
esen parlamen-
nálunk parla-
s nem használt,
kérdéses kije-
a Duma tagjai
Kokovcevet utó-
a. Kokovcevet
m fogja legke-
miniszteri álla-
botránkoztak a
ésén, hogy nin-
ak igazat mon-
g nincsen hatal-
szisztert megbuk-
ri párt bizalmát

erősen tulozva adták elő és fenntartja magának a jogot, hogy a bekért részletes jelentésekről a Házát informálja. Az ülés féltrórakor ért véget. Legközelebbi ülés hétfőn délután három órakor.

A Heraklea-ügy. Ma rendkívüli minisztertanács volt a Jildzben. A portán úgy tudták, hogy a Heraklea-ügyben a francia nagykövetséghez intézendő irádéról való közlés holnapig a Franciaország által kitűzött tíz napi határidő legutolsó napjáig meg fog történni. Hírlík, hogy az irád közlésének elhalasztása arra vezethető vissza, hogy a szultán újból biztosítani akarja magának a Heraklea esetleges megvásárlására vonatkozó jogot.

Marokkó. A Temps e hónap 16-iki kelettel táviratot kapott Fezből, amely jelenti, hogy e napon Fez város számos előkelősége Muley Hafid fogadtatására Mekinezbe ment. Fezbe számos törzs kiküldöttei érkeztek. A mekinezi kormányzó felszólította a lakosságot, hogy Muley Hafidot a város kapui előtt üdvözölje. A mekinezi zsidók szintén parancsot kaptak, hogy zászlókkal vonuljanak Muley Hafid elé. A kormányzó két drága kardot készíttetett, hogy azt Muley Hafidnak ünnepiesen átadja. Ugyanezen lapnak jelentik Tangerből, hogy a maghzen Muley Hafid Mekinezbe való bevonulásának híret felülő nyugalommal fogadta. A maghzen abban a meggyőződésben van, hogy Muley Hafid a fezi lakosság első lelkesedésének csillapodása után komoly nehézségekkel fog találkozni, amelyek lehetetlenné fogják tenni helyzetét.

Madridből jelentik, hogy a Correspondencia de Espana szerint a spanyol kormány felszólította párisi nagykövetét, hogy a francia kormánytól barátságos lépéseket tegyen a kazablankai incidens ügyében, miután algir vadászok voltak a támadók. Azt hiszik, hogy Dumontier francia ezredet vissza fogják hívni.

Bailloud és Liautey tábornokok elhatározták, hogy további intézkedésig a Taffilet területen való minden akciót beszüntetnek. Egyelőre Budeniben és Buanarban, valószínűleg Muheredben is erős sáncokkal védett hadállásokat fognak elfoglalni. Ez uton remélik megakadályozni újabb meghallak alakítását.

Madridből jelentik, hogy a Correspondencia de Espana szerint a spanyol kormány felszólította párisi nagykövetét, hogy a francia kormánytól barátságos lépéseket tegyen a kazablankai incidens ügyében, miután algir vadászok voltak a támadók. Azt hiszik, hogy Dumontier francia ezredet vissza fogják hívni.

Bailloud és Liautey tábornokok elhatározták, hogy további intézkedésig a Taffilet területen való minden akciót beszüntetnek. Egyelőre Budeniben és Buanarban, valószínűleg Muheredben is erős sáncokkal védett hadállásokat fognak elfoglalni. Ez uton remélik megakadályozni újabb meghallak alakítását.

A városok és az adóreform.

Budapest, május 22.

A városok képviselőiből kiküldött albizottság ma délután 4 órakor folytatta az adójavaslatok tárgyalását. Polónyi Géza elnöklésével jelen voltak a bizottság tagjai közül Szabó Kálmán, Gotthard Sándor, Szebeny Antal, Madarász József. A kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, a pénzügyminisztérium részéről Papp Mihály miniszteri tanácsos. A bizottság pontonként vette tárgyalás alá a városok memorandumát.

1. A városok a létminimumot 600 koronáról 800 koronára kérik felelni.

A létminimum kérdésére Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy 600 koronát 1903-ban hozott javaslatba, amely megfelel az akkori viszonyoknak. Most hajlandó a 600 koronát felelni 800-ra, mert a gazdasági cselédeket kihagyni kívánja az adózás alól, ami 600 koronás minimum mellett ma már alig lehetséges. Különben a törvényben megállapított 800 korona effektíve 1000 koronának felel meg. A differenciális kezelést nem tartja keresztülvihetőnek.

Szebeny Antal attól tart, hogy 800 koronás létminimumnál a fővárosban adómentességet senki sem fog élvezni.

Szabó Kálmán is felelni kívánja a létminimumot.

Wekerle Sándor miniszterelnök erről már külön szakaszban gondoskodott, amennyiben a közös háztartáshoz számított minden olyan családtag után, aki életének 14-ik évét még nem haladta túl, a családfő jövedelméből fejenként 100 korona levonandó, ha ez a jövedelem az 5000 koronát meg nem haladja s ha a közös háztartáshoz legalább két ilyen családtag tartozik.

Polónyi Géza, minthogy a földbirtokosok a tervezet szerint teljesen ki vannak zárva a létminimum kedvezménye alól, a maga részéről szeretne teljes adómentességet biztosítani legalább az öt holdas törpebirtokosoknak, vagy pedig úgy oldaná meg a kérdést, hogy 1200 korona jövedelemnél mindenkor vonassék le 800 koronás létminimum és csak a többi 400 korona adóztassék meg.

Wekerle Sándor miniszterelnök azt tapasztalta, hogy a létminimum a közvéleményben tévesen bíráltatik meg. A létminimum nem azt teszi, hogy általában a jövedelmet 1200 koronájig adómentesen hagyjuk, hanem először a tárgyi dolgok után mindenütt fizetnek adót (Ausztriában sokkal nagyobb, mint nálunk), ezután a tehetősebbeket még külön jövedelmi adóval is terheljük. Az egész jövedelmi adó 46 millióra van prelimitálva és így a várható csökkenés ezeknél 23 millió. Ezenkívül még külön kell paralizálni azt a differenciált, amely a földadó öt százalékos leengedésével áll elő.

Polónyi Géza a miniszter figyelmébe ajánlja, hogy a hitbizományokra külön adópótlékot vessen ki, mert a családi hitbizományok mai helyzete szociálpolitikai szempontból valóságos anakronizmus. Különben ez irányban a Házban tesz javaslatot.

Gotthard Sándor a létminimumot 900 koronában állapítaná meg.

Wekerle Sándor miniszterelnök statisztikai adatokkal igazolja, hogy a 800 korona felel meg a mi viszonyainknak és a már említett gyermekparagraffussal a valóságban 1000 koronának felel meg.

Polónyi Géza, Szabó Kálmán, Madarász József felszólalásai után Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy a férj és feleség együttes adózása fentartandó, a többi eltartott családtagnál, ha a családfő a tartásért nem kap többet, mint amennyibe a tartás kerül, ez az összeg nem számít a családfő jövedelméhez. A jövedelmi adó fokozatainak módosítása tekintetében előterjesztett kérelmet honorálni kívánja a miniszterelnök és be is terjesztett egy kimutatást, amely csaknem azonos az osztrákkal.

Szabó Kálmán kevésnek tartja a 200.000 koronánál az öt százalékos jövedelmi adót. Épp azért fokozatosan emelni szeretné.

Wekerle Sándor e tekintetben külföldi államok példái indul. Ausztriában azonos a százalék, Poroszországban egy százalékkal kevesebb, Franciaországban a progresszív adó tekintetében jóval hátrább van. Nekünk, akik először hozzuk be a progresszívítást, figyelemmel kellett lennünk ezekre a viszonyokra.

Minthogy a miniszterelnök kimutatásában a városok kérelmének nagymértű teljesítését látja a bizottság, ezért a miniszterelnöknek hálás köszönetét és elismerését nyilvánítja.

A városok az adókievetés sérelmei ellen felhóztak közül a bevallás elmulasztására tervezett bírságot túlmagasnak tartják. E tekintetben Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy kétféle percentet állapít meg, t. i., ha a fél bevallást nem tesz, akkor egy százalék a bírság, ha pedig vallomást külön felhívásra sem ad, akkor a bírság öt százalék, amely kétségtelenül pótdadó alá vonható. A bírság a tervezet szerint csak úgy engedtetik el, ha az adózó igazolta, hogy a bevallás elmaradását elháríthatatlan akadály okozta.

A könyvek felmutatási kötelezettségére Papp

Mihály min. tan. előadja, hogy a könyv-vizsgálatok tekintetében a kereskedők már előterjesztették kívánásaikat s a miniszterelnök által előtűnt ismerttetett módosításait örömmel elfogadták. Eszerint a könyvvizsgálat csak akkor lesz elrendelhető, ha vagy önként felajánlatott, vagy pedig az általa beterveztett nyereség- és veszteség-számlát a bizottság aggályosnak találta. A könyvvizsgálatot csak pénzügyi tisztviselő teljesítheti, arról jegyzőkönyv veendő fel.

A bizottság holnap délután négy órakor folytatja tanácskozásait.

TÁVIRATOK.

Péter király Bécsben.

Bécs, május 22. (Saját tudósítónktól.) Belgrádi lapok közölték, hogy Péter király augusztusban látogatást fog tenni Bécsben, üdvözlendő Ferenc József királyt jubileuma alkalmából. Bécsi diplomáciai körökben a szerb király tervezett látogatásáról egyelőre semmit sem tudnak. Annyi bizonyos, hogy Ferenc József király augusztusban nem is lesz Bécsben s így a belgrádi hír nyilván tévedésen alapul.

Orosz—perza viszály.

Pétervár, május 22. A Novoje Vremja szerint az itteni perza ügyvivő péntek este táviratot kapott Teheránból, amely szerint Sznarszki tábornok ultimátumot adott át. Majdnem ugyanebben az időben a külügyminisztérium is közölte a perza követséggel az orosz követeléseket. Az ügyvivő erre tegnap azonnali kihallgatást kért Iszvolkski külügyminisztertől és azon óhajának adott kifejezést, hogy a konfliktus békés elintézésének érdekében tárgyaljon vele. A tanácskozás azonban tegnap az ügyvivőn kívül eső okokból nem történhetett meg és azt ma délelőttre, vagyis az ultimátum lejárása utáni időre tűzték ki. Az ügyvivő azon reményét nyilvánította, hogy sikerülni fog esetleg kiutat találni a nehéz helyzetből.

Aehrenthal és Tittoni.

Róma, május 22. Báró Aehrenthal külügyminiszter a nemzetközi mezőgazdasági intézet megnyitása alkalmából üdvözlő táviratot küldött Tittoni külügyminiszternek.

Ulmo hadnagy ügye.

Páris, május 22. A semmitűszék elvetette Ulmo felebbezését.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naplár, Szombat, május 23. — Róm. kat.: Dezső p. vt. — Prot.: Dezső. — Görög-orosz: Május 10. Zel. Simon. — Zsidó: Ijar 22. — A nap két reggel 4 óra 10 perczkor, nyugszik este 7 óra 38 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 29 perczkor, nyugszik délelőtt 11 óra 15 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — Hadik Anna irodalmi estélye az Uránia-színházban. — Galambfő-verseny a Margitszigeten. — Martinovics-ünnepek a Demokrata-körben este 8 órakor. — Tavasz és grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-7-ig. Belépődíj 1 korona. — Gyűjteményes kiállítás a Könyves Kálmán Nagymező-utczán nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Tavasz kiállítás az Uránia Kigő-téri szalonjában nyitva 9-3-ig. Belépődíj 20 fillér. — Automobil-kiállítás az Inarcsarnokban. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Inarcsarnoki Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szechenyi-múzeum nyitva 10-12-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Inarcsarnok nyitva 9-1-ig. — A Ráth György-múzeum nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetem könyvtára nyitva 9-12-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3-6-ig.

— **A királyról.** Bécsből, egészen megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a király egészségi állapota teljesen jobbra fordult s kitűnően érzi magát.

— **Személyi hír.** Samassa biboros herczegérek Szmrecsányi fölszentelt püspökkel Egerből Bécsbe érkezett.

— **Windischgraez herczegné életveszedelmében.** Voloscában a „Villa Ireneá“-ban, ahol ez idő szerint Windischgraez herczegné, született Erzsébet főherczegnő lakik férjével és két gyermekével, tegnap éjszaka tűz ütött ki. A villa földszintjén van a mosókonyha, amelyben tegnap még késő éjjel ruhát vasaltak, mert a herczegnő meg e héten el akart utazni. Éjjeli 1 órakor észrevette az éjjeli őr, hogy az egyik emeleti szobából, ahol a gyermekek aludtak, füst tör elő. Azonnal tüzet jelentett, majd telefonon a helyszínére hívatta a kerületi kapitányt, a voloscái

és abbáziai tüzoltókat. A hercegnőt gyermekeivel együtt a szabadba vezették, mignem egy órai kemény munka után sikerült a tüzet eloltani. A tüzet egy túlfűtött kályha okozta. A hercegi család tagjainak a pusztai ijedségen kívül más bajuk nem történt. Különösen dicsérik a hercegné hősiességét, akinek legelső dolga volt gyermekeit kimenteni a veszedelmes helyzetből.

— **A tulbuzgó osztrák miniszter.** Tegnap délután történt Bécsben a magyar palotában. Egy bécsi lap politikai munkatársa Wekerle miniszterelnököt várta, hogy a közös miniszteri konferencia felől megtudjon egyet-mást. Alighogy megérkezett a magyar miniszterelnök Korytowski osztrák pénzügyminiszterrel, a bécsi újságíró Wekerlehez sietett s üdvözölte. Megjegyzendő, hogy a magyar miniszterelnök már régen ismeri az illető bécsi újságírót, aki törve beszél magyarul. Korytowski azt hitte, hogy a kérdezősködő újságíró magyar ember s e szavakkal fordult hozzá:

— Jó napot. Mindjárt elmondok mindent.

Wekerle mosolygott osztrák kollégája tervedésén, de ráhagyta, hogy csak beszéljen magyarul Korytowski, ha még oly nehezebbre esik is.

— Elég volt? — kérdezte aztán az osztrák pénzügyminiszter az újságírót. — Hát még mit akar tudni?

Majd megbillentette czilinderét, elköszönt, még mindig magyarul, így:

— Jó éjszakát!

Ekkor Wekerle hangosan elnevette magát s megmondta Korytowskinak, hogy bátran beszélhetett volna németül is, mert a kérdezősködő bécsi újságíró.

— **Hálatisztelgés gróf Karátsonyival.** A mentők egyesülete ma délelőtt küldöttségileg fejezte ki gróf Karátsonyi Jenőnek és neijének köszönetét, azért a páratlan sikerű estélyért, melyet a grófi pár Krisztinavárosi palotájukban, a mentők javára adott. A küldöttségben az egyesület részéről jelen voltak a vezetőségből: gróf Széchényi Béla, báró Wodianer Albert és Ludvig Gyula v. b. t. tanácsosok, Korányi Frigyes tanár, főrendiházi tag, Fülepp Kálmán főpolgármester, Rohonczy Gedeon, dr. Brüll Ignác, udvari tanácsos, Fuchs Lajos, Vuk Gyula, dr. Mutschbacher Béla tanár, Szerbowski Szaniszló tüzoltó főparancsnok és dévai Szöllőssy István választmányi, illetve igazgatósági tagok stb., valamint az intézet tagjainak élén dr. Kovách Aladár kir. tanácsos, igazgató főorvos. A grófi pár a palota dísztermében fogadta a fényes küldöttséget, melynek nevében Rohonczy Gedeon, mint az egyesület egyik al-elnöke mondott meleg és szívből jövő köszönetet a páratlan nagylelkűségért. Gróf Karátsonyi meghatva mondott köszönetet az egyesület részéről ért és váratlanul jött hálatisztelgésért. Majd őszinte, igaz szavakban jelentette ki, hogy az egyesület husz éves fennállásának ilyen impozáns mértékben való megünneplése nemcsak az ő érdeme, hanem érdeme mindazoknak, kik az ünnepség munkálataiban részt vettek és kiknek szeretete az egyesület iránt, valamint ő iránta is ilyen gyönyörű mértékben megnyilvánult. Érdem illeti — ugymond — a magyar sajtót, mely lelkének egész erejével szolgálta a szent ügyet, érdem illeti a m. kir. belügyminisztert, a székesfővárost, a vidéki törvényhatóságokat és mentő testületeket, végül az egyesület vezetőségét, melynek minden egyes tagja odaadó buzgalommal segített azon, hogy az egyesületnek ez az ünnepe mentől kimagaslóbb és mentől fényesebb legyen. A szertartásos üdvözlés után az együtt volt díszes vendégsereg elfogadván Karátsonyi Jenőné grófné, szül. Andrassy Karolina csillagkeresztes hölgy szíves meghívását, még sokáig együtt maradt, örömmel emlékezőven vissza a lezajlott ünnep minden egyes pontjára.

— **A prágai sakkverseny.** A negyedik forduló lefolyásáról tudósítónk a következőket táviratozza:

Schlechter szabálytalan játékban győzött 53 lépés után Bardeleben ellen. Leonhardt váratlanul győzött Maróczy ellen, aki a négyes huszárlátékban feltűnő hibát követett el. Hasonlóképpen vereséget szenvedett Teichmann is, aki a vezércselt igen gyöngén játszotta Dus-Chotimirski ellen. Janowski szép győzelmet aratott Marshall fölött a vezércselben 45 lépés után. Salve hosszú végjátékban nyert Spielmann ellen. Vidmar ugyancsak

vezérselben nyert Treybal ellen. Rubinstein és Duras között a vezércsel 31 lépés után remis lett. Remisvel végződött továbbá a Süchting—Mieses szabálytalan játék 72 lépés után, az Alapin—Leontjew vezércsel, valamint a Prokes—Kvicala négyes huszárláték is 18 lépés után.

A verseny állása a következő: Schlechter 4, Duras, Leonhardt, Rubinstein, Vidmar 3, Alapin, Marshall, Mieses, Salve, Spielmann, Süchting 2, Maróczy, Bardeleben, Janowski, Kvicala, Prokes, Teichmann 1½, Dus-Chotimirski, Treybal, Leontjew 1.

— **A revali entrevue.** Tegnap számunkban hirt adtunk arról, hogy az angol király és az orosz császár találkozni fognak. Most részletes jelentések érkeznek Berlinből, Párisból, Londonból, melyek szerint Edvárd király Reval előtt fog a csárral találkozni. Az angol király hét napig lesz uton, de ebből a hétből négy az utazásra esik. A találkozás három napja június 7—10-ike közé esik. A császár uti programja is elkészült már. Péterhoftól tengzen fog Revalba utazni. Érdekes, hogy Edvárd király nem lép orosz földre mert az uralkodók a Keleti-tengeren való tartózkodásuk alatt hajójukon fognak találkozni. A királyt oroszországi útjára Alexandra királyné és Viktória hercegnő kísérik el. Az angol biztosító társaságok Edvárd király életére csak igen nagy díjtételekkel fogadták el a biztosítást. Mint hírlík, a nyár folyamán nemcsak Edvárd király lesz vendége az orosz csárnak; július havában Fallières elnök szintén látogatást tesz nála.

— **Hortí Pál temetése.** Horti Pálnak, az Indiában elhunyt jeles művésznöknek özvegye a kereskedelmi kormány támogatásával hazahozatja férjének holttestét, hogy azt itthon temethesse el. A holttest június másodikán érkezik meg a fővárosba s még aznap délután el is temetik. A temetés céljaira az özvegy legelsőbben az Iparművészeti Múzeum előcsarnokát kérte a kultusz-kormánytól, de kérését nem teljesíthették. Így Hortiné, mivel férje nemcsak iparművész, hanem festőművész is volt, a Képzőművészeti Társulat igazgatóságát kereste meg, engedné át a temetés céljára a műcsarnok palotáját. Az igazgatóság a legnagyobb készséggel teljesítette a kérést. Így a temetés június 2-án a városligeti műcsarnok előcsarnokából lesz.

— **A Vörösmarty-szobor leleplezése.** A Vörösmarty-szobor vasárnapi leleplezése nagy és impozáns ünnep lesz. Az ünnepen ott lesz Wekerle Sándor miniszterelnök is. A Gizella-terem szorgalmasan folyik a munka. A király képviselőjének, József királyi hercegnek számára díszes sátor készül és külön pódium a főméltóságoknak. Az országgyűlési képviselők Náray Lajos alelnökkel délelőtt fél-tizenegy órakor a Vigadó előtti kioszkban gyülekeznek s onnan vonulnak testületileg a szoborleleplezési ünnephez. A Vörösmarty-szobor leleplezésére nagyobb lengyel küldöttség érkezik Budapestre. A lengyelek fogadására a magyar diákok, egyetemi és főiskolai egyesületek, fővárosi társaskörök és egyesületek bizottsággá alakultak és véglegesen megállapították a programot. A lengyel küldöttség szombaton este 9 óra 45 perczkor érkezik a keleti pályaudvaron, ahol a fogadásukra kivonuló egyesületek küldöttsége várja. A vendégek diáktagjait a főváros által e célra berendezett Wesselényi-utcai iskolában szállásolják el. Vasárnap reggel háromnegyed tíz óráig a várost tekintik meg, majd a küldöttség lengyel nemzeti díszben a Vörösmarty-szoborhoz vonul, hogy megkoszorúzza. Délben a Menzakaadémika vendégei a lengyelek. Délután elmennek a honvédszoborhoz és megkoszorúzzák. Este a főváros a Margitszigeten lakomát rendez a vendégek tiszteletére. Hétfőn a lengyelek a főváros nevezetességeit tekintik meg, kedden reggel pedig visszautaznak hazájukba. A Vörösmarty-szobor történetéről pompásan kiállított könyv jelenik meg. Sajó Aladár, a szobor-bizottság jegyzője írta meg a könyvet, mely híven, a legpontosabb részletezéssel mondja el a szobor történetét. Az Otthonnak ama választmányi üléséből, amelyen Erős Gyula, aki már évek óta fáradozott, agítált a szobor érdekében, fölvetette a szobor megvalósításának eszméjét, egészen a szobor leleplezéséig minden meg van a könyvben: a mozgalom megindító, pártolói, a szobor megvalósítói és a költségkimutatás. A budapesti szobrok történetei a leleplezés után csak évekkel szoktak megjelenni; a

Vörösmarty-szoborbizottság elhatározta, hogy a szobor történetét kiadja úgy, hogy néhány nappal a leleplezés után már mindenki megvárholhassa a könyvkereskedésben. Jövő hét végén kapható lesz öt koronáért a szép képekkel bőven díszített könyv, melynek jövedelme az Otthon által kijelölendő közéleti fogja szolgálni.

— **Budavár bevételének ünnepe.** A főváros polgársága Budavár bevételének ünnepét az idén is az évfordulóra következő vasárnap tartja meg. A honvédsírokhöz kivonuló polgárság gyülekezési helye Budán a Horváth-kertben (Budai szinkör) lesz, ahonnan délután három órakor indul meg a menet a németvölgyi temetőbe. Az ünnepély sorrendje: Az „Egyetérés budapesti férfi-dalegylet” és a „Tabáni daloskör” együttesen működnek közre Jászapáti Kászás Gyula karnagy vezetésével. 1. Hymusz. Erkel Ferencztől. Éneklí az Egyesült Dalegylet. 2. Alkalmi beszéd. Mondja dr. Nagy György országgyűlési képviselő. 3. Honvéd sírokon. Irta Taksonyi József, szavalja Szendrey László. 4. Ünnepi beszéd. Mondja dr. Kalmár Antal. 5. Isten hozzád. Rieger Károlytól. Éneklí az Egyesült Dalegylet. 6. Egyetemi „Kurucz Ifjak Társasága” nevében beszél Melha Armad. 7. A honvéd. Petőfi Sándortól. Szavalja Ruzs Nándor. 8. Koltai Pál elnök leteszi az asztaltársaságok koszorúját. 9. Koszorúk letétele az egyesületek által. 10. Szózat. Egressy Bénitől. Éneklí az Egyesült Dalegylet. Az ünnepélyen megjelenőket kéri, hozzanak magukkal virágot, hogy az ünnepély befejezéséül a hősök sírját azzal behintessék. A temetőből visszajövet a Budapesti Egyesült Jótékony Magyar Asztaltársaságok Központja megvendégeli az ünnepélyen résztvevő 48—49-es honvédeket Avar Miksa vendéglőjének kert-helyiségében I., Kereszt-utca 19. sz. alatt.

— **Nagy robbanás egy cukorgyárban.** Párisban a Say-féle cukorfinomító gyárban ma délelőtt kazán-robbanás történt és hatvan alkalmazott megsebesült. Három munkásnak és egy munkásasszonynak kezét, lábait amputálni kellett. A vizsgálat kiderítette, hogy az explozió a cukorpor-raktárban történt, amely hiányosan volt szellőzve.

— **Az öreg honvédek országos gyűlése.** Az 1848/49-es honvédek központi bizottsága országos gyűlést tartott ma délelőtt az Ujvárosházán dr. Balogh Sándor elnöklésével. Az elnöki megnyitót után Szijártó Zsigmond főjegyző felolvasta a bizottság tavaly meghalt tagjainak névsorát. Körülbelül kétszázötvenen haltak meg. Ezután az évi jelentést olvasták fel és az elnöki jelentést, amelyeket a gyűlés tudomásul vett. Most Bellaágh Imre alelnök indítványára elhatározta a gyűlés, hogy Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszternek megköszöni az öreg honvédekhez való jóindulatát. Ezután a honvéd név törvényes elismeréséről tárgyaltak és felolvasták azt az emlékiratot, amelyet a képviselőházhoz beterjesztenek. A számadások beterjesztése és több hivatalos ügy elintézése után a gyűlés véget ért.

— **A zágrábi egyetem.** A zágrábi egyetem ma sem iratkozott be egyetlenegy hallgató sem. A rendőrség letartóztatta Violetics Milán technikumot, akit az a gyanu terhel, hogy tagja volt a bojkott-bizottságnak. A rendőrség széleskörű nyomozást folytat abban az irányban, hogy kik azok az egyetemi hallgatók, akik kivették a távozási bizonyítványukat, de még nem hagyták el Zágrábot, kihallgatta ezenkívül a zágrábi illetőségű diákok szüleit is, hogy fiuk hol tartózkodnak. Az innsbrucki egyetem délszláv hallgatói üdvözlő iratot küldtek Zágrábra, hogy a horvát diákokat rokonszenvekrol biztosítsák.

— **A kincskeresők.** Ságvár községben egy csapat vándorcigány kincskeresés ürügye alatt több embert az erdőbe csalt, kiknek mindegyike 300 koronát vitt magával a cigányok megjutalmazására. Az erdőben a cigányok egyszerre megröhták az embereket, kirabolták azokat s közülük az egyiket, Kurti Mihály földmivest összeszurkálták. Kurti haldoklik. A cigányok megszöktek. A vizsgálat megindult.

— **Felmentett gyilkos.** A budweisi esküdtszék nem vétkesnek mondta ki s a törvényszék felmentette Mestan földbirtokost, aki vendéglőben a vita hevében agyonlítotté politikai ellenfelét. A vádlott töredelmesen bevallotta a gyilkosságot, de a tanúk kétségtelenül bebizonyították, hogy Mestan egészen ittas volt.

— **A Moltke-Harden-pör.** A lipcei birodalmi törvényszék előtt má kezdődött a Moltke-Harden-pör revíziójának tárgyalása. A közönség valószínűleg dolakodott a helyekért és egy talpalatnyi hely sem maradt üresen az aránylag szűk teremben. Harden Miksa személyesen jelent meg és védője, Bernstein igazságügyi tanácsos mellett foglalt helyet. Gróf Moltke Kunó képviselőjében Scho igazságügyi tanácsos állott a törvényszék elé. Az elnök néhány szóval vezette be a tárgyalást; ismértette a tényállást s végül felemlítette, hogy a berlini büntetőkamara Harden Miksát 4 havi fogságra ítélte gróf Moltke Kunó megsértéseért. Az ítélet ellen Werthauer ügyvéd, Harden egyik védője, három rendbeli feltéjlesztéssel élt, amelyekben alaki hibák és anyagi okokból perújítást kért, majd mikor Werthauer elállott a védelemről, Bernstein egy negyedik periratban, amely valamennyinél a legterjedelmesebb, újabb bizonyítékokkal támogatta a perújító kérést.

E bevezetés után az elnök átadta a szót dr. Wiebe birodalmi törvényszéki tanácsosnak, aki ismértette a perújítás iránt beterjesztett kérvényeket. Alig kezdte meg előadását, a nagy tolongástól olyan fullasztó lett a hőség, hogy a szenátus elnöke félbeszakította a tárgyalást s elrendelte a terem kiürítését. Ez incidens után folytatták a tárgyalást s Bernstein Miksa igazságügyi tanácsos emelt szót. Egy óránál is hosszabb beszédben fejtegette Harden ártatlanságát, ismértette az újabb ténykörülmenyeket, a starbergi fő idillikus jelenteit, a liebenbergi kastély rejtelseit, az ottani Tafelrunde-t, amelynek tagjai a potsdami sas-márványpalota beteges hallamu társaságából kerültek ki. Mint legerősebb momentumra, a müncheni hamis eskü-pörre hivatkozott, amely után lehetetlen a revíziót el nem rendelni.

Bernstein igazságügyi tanácsos kimutatja, hogy az államügyész beavatkozása a büntetőtörvénykönyv 417. §-ának alapján nem volt megengedhető, miután a törvényben sehol sincs kimondva, hogy valamely bírói eljárás és bírói intézkedések és ítéletek érvényen kívül helyezhetők. A büntetőtörvénykönyv 429. §-a nem jöhet tekintetbe, miután megköveteli, hogy utólag derüljön ki egy bűntény, amelyre a magánvádlói eljárás nem alkalmazható és határozott ítéletet kíván a magánvádlói eljárás megszüntetéséről és nem elégséges csupán határozatot hozni, amit az itt történt. Richter ügyész különböző tudományos véleményét idéz és kijelenti, hogy a birodalmi törvényszék szükségesnek tartja az eljárás megszüntetését, ha az államügyész elvállalja a bűntény üldözését. A birodalmi törvényszék még a revíziós fokon is a megszüntetés érdekében hozta meg ítéletét. A revíziós törvényszék nem lehet abban a helyzetben, hogy a korábbi eljárások döntéseit megváltoztassa. Az az eljárás, amelyről itt szó van, bünyenyítő feljelentés alapján indított, új eljárást jelent. Ezt nem lehet utánvizsgálni. A ne bis in idem jogprincípiumot nem lehet alkalmazni, mert a schöffengericht felmentő ítélete nem vált jogerőssé. Az ügyész ezután kifejti, hogy a revízió alaptalan. Sello igazságügyi tanácsos csatlakozik e fejtegetésekhez. Bernstein igazságügyi tanácsos csafolja az ügyész felfogását. Erre déli szünet áll be a tárgyalásban.

Délifélé szólt föl Richter birodalmi főügyész és a revízió ellen érvelt. Felolvassák a büntető kamara ítéletét indokollással együtt. Ezután csoportonként tárgyalják a perrendtartási kifogásokat az ítélet ellen. Azt a kifogást, hogy Gerliczet, Eulenburg hg. udvarmesterét, elbocsátása után ismét kihallgatták a nélkül azonban, hogy ismét megeskették volna, az ügyész elég fontosnak tartja arra, hogy tekintetbe jöjjön az ítélet érvénytelensége szempontjából. Sello igazságügyi tanácsos ellene fordul az ügyész ebbeli fejtegetéseinek és kijelenti, hogy a tanu csak ideiglenesen távozott és feltehető, hogy meg volt győződve, miszerint további vallomásait is eskü alatt teszi. Bernstein igazságügyi tanácsos a fő tárgyalás jegyzőkönyvére hivatkozik; amely szerint Gericz tanu tényleg már el volt bocsátva, amldön később újból kihallgatták. Délután négy óra tájban a tárgyalás folytatását holnap délelőtt fél tíz órára halasztották. — **Eulenburg herceg hamis esküjének ügyében** tegnap reggel óta a müncheni törvényszéki palotában dr. Schmid berlini vizsgálóbíró, a herceg jogi képviselőjének jelenlétében folytatja a tanukihallgatásokat. Majdnem vala-

menyt Harden jelentette be újabb előterjesztésében. A ma kihallgatott tanu vallomásai fölötté terhelők és újabb bizonyítékokat tartalmaznak a herceg ellen.

— **Gyermekek katasztrófiája Schönbrunnban.** A tegnapi nap folyamán csak azt hozták hírül a bécsi hírforrások, hogy az a nyolczvanezer gyermek, akit Schönbrunnba meneltettek, mily pompásan hódolt a király előtt. A tegnapi jelentések szerint minden a legpompásabban sikerült; a nyolczvanezer gyermek hódolata az őz uralkodót mélyen meghatotta s megörvendezlette. Pedig ennek a nagy jelenetnek tragikus részletei voltak, amelyeket tegnap az uralkodó előtt is eltitkoltak. Mert az abnormálisan meleg időben több mint ötszáz gyermek napszúrást kapott. Szentanuk rémes dolgokat beszélnek a városban és az utvonalon mindenfelé ismétlődő izgalmas jelenetekről. Lépten-nyomon kifáradt, elikkadt, eszméletlenül összeroskadt egy-egy gyermek, különösen a leánykák közül és sikoltozás, zavar támadt. A mentők ambuláns kocsjai, a Vörös-kereszt-korház betegszállító hintói, a városi kórházak összes járóművei künn voltak, de ez mind nem volt elég a szerencsétlenül járt kicsinyek fölszedésére. Délfelé már békkocsikat kellett napszámban kirendelni, hogy győzzék a megbetegedett gyermekek elszállítását Schönbrunnból. A tanítók s a közönség vállvetve támogatták és biztalták a lankadókat, hogy csak fartsák magukat, majd vége lesz a kirukkolásnak s elmúlik a baj. Tulnyomóan napszúrás érte azokat, akik kidőltek, hanem sokan voltak epileptikusok, akiken borzalmasan kitörtek a rohamok, nagy riadalmat, rémületet kelteve maguk körül. Különösen azok a leányok jártak pörül, akik a legtávolabb eső külvárosokból már korán reggel indultak utnak, s órákig tartott, amíg célhoz értek, utközben szörnyen elfáradtak és az éhség gyötörte őket.

— **A szeretet serege.** Egy ismert magyar író Angliából kedves emléket hozott. Apró emberkék tizereit látta irodalmunk büszkesége a jótékonyosság szolgálatában az utczákön felvonulni. Az embersejreket seregét. Amit látott, azt elbeszélte egy társaságban, ahol a nagyok mellett gyermekek is hallgatták s nyomban elhatározták, hogy az angol intézményt itthon is megvalósítják. Néhány gyermek elhatározása tovább hullámozott s így született meg az az eredei elhatározás, hogy a tavasz egyik szép napján a székesfőváros utczáin az élet tavasza, az ifjuság felvonul szent propagandaként, a tüdőbelegek megmentéseért. Sikerült megnyerni a főváros minden nemes emberbaráti törekvésért lelkesedő tanítói és tanítónői nagy részét, akik a felvonulás felügyelését készségesen elvállalták. Tervek szerint ez a gyermek-felvonuló június 6-án lesz a délutáni órákban. Eleinte csak néhány tanítót bevonását terveztek. De a terv oly népszerűséggel találkozott, annyi önként jelentkező gyermek vállalkozott, nemkülönben a szülők oly nagy száma engedte meg gyermekének az ebben a szép czélban való részvételt, hogy nyolcz-tizezer gyermek kivonulása remélhető. A szeretet serege senkitől sem kíván nagy áldozatot. Irgalomadományt kér csupán, mely minden zsebben van, ha kisebb, ha nagyobb mértékben is, akinek szívét megdermesztí az a lesújtó hír, hogy minden évben négyannyi tüdővész hal meg hazánkban, mint amennyi ember a mohácsi csatásokon elcsett. És a József-főherceg Szanatórium Egyesület, melynek emberbaráti alapjára a felvonulót rendezik, még csak száz betegre tudott sanatóriumot építeni. Amit most a szeretet serege gyűjt, a második gyógyintézet alapja lesz.

— **Rejtélyes robbanás.** Miklóban egy gróf rejtélyes robbanásnak lett az áldozata. Egy Lembergől érkező távirat szerint gróf Resseguir Rudolf nagybirtokos kocszinében ki nem derített okból robbanás történt, amely az éppen ott tartózkodó gróft veszedelmesen megsebesítette. A gróft lakására vittek, ahol egyik lábát amputálni akarták, de még mielőtt ezt megtehették volna, a gróf a sérülés következtében meghalt. Gróf Resseguir harmincznégy éves volt s özvegyet és két gyermeket hagyott hátra.

— **Tűzhalál.** Nagyváradon a Guttmann-féle téglatelepen Magyar Erzi 15 éves munkásleány ruhája pálinkafőzés közben meggyuladt és a leány oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy mire a kórházba szállították, meghalt.

— **Elemi csapások.** Németország területét tegnap este több helyen érzékeny elemi csapások sújtották. Több helyen felhőszakadás, orkán, tűzvész dühöngött, mely rengeteg anyagi kárt okozott. Berlinben késő éjszaka kezdődött a zivatar s a táviró és telefon-vezetékek egy időre felmondták a szolgálatot. De nemcsak Berlin környékén, hanem egész Sziléziában felhőszakadás volt. A víz több közönséget elárasztott s a lakosság kétségbeesetten a magasabb helyekre menekült. Villámcsapások következtében számos ember meghalt. A Rajna alsó mentén duló orkán tönkretette a vetéseket. Kölnben a gyújtó villám porrá égette a nagy olajraktár egész telepét. München környékén egy szerkerén hajtató bérest lovaival együtt agyoncsapta a villám. Solingenben tönkrementek a vetések. Lüderscheidban a felhőszakadás elárasztotta a gázgyár telepét és a gépek víz alá jutottak, úgy hogy világitó-gázt néhány napig nem kap a város. Berlinben kigyuladt a Slemmestad-féle csementgyár, amely évente 250.000 tonna csementet állít elő. A hatalmas gyártelepet a tomboló orkán miatt nem lehetett megmenteni. A kárt másfél millió koronára becsülik.

— **A montenegrói összeesküvés.** A belgrádi kormánykörök nagy érdeklődéssel tekintenek azon pör tárgyalása elé, amelyet Cettinijében a bombamerénylet ügyében a napokban fognak megkezdeni s amelyről már részletesen beszámolt tudósítónk. Több belgrádi újságíró Cettinijébe utazik, hogy a tárgyaláson jelen legyenek. A kormány a sajtóiroda egyik tisztviselőjét fogja kiküldeni, hogy naponta jelentést tegyen a tárgyalás menetéről. Attól tartanak, hogy a tárgyalás folyamán kompromittáló adatok fognak felszínre kerülni egyes belgrádi politikai faktorok ellen. Mint egy trieszti távirat jelenti, Radovics volt montenegrói miniszterelnök Triesztben hajóra szállt, hogy a bombamerénylet ügyében Cettinijében megjelenjék a bíróság előtt. Radovics kijelentette, hogy önként áll bírái elé, mert meg van róla győződve, hogy a pör fényesen be fogja bizonyítani a saját és barátai ártatlanságát. Egyetlen vétünk — mondta a hozzántézett kérdésre — az, hogy mi ellenségei vagyunk a most uralkodó kormányrendszernek. De sohasem szítottunk összeesküvéseket és mindig csak az ország és a fejedelem javát és érdekét tartottuk szemünk előtt.

— **Örült a czár fogadósobájában.** A „Russij“ titokzatos színezetű eseményről ad hírt, amely a napokban Czarskoje-Szelóban a czár fogadósobájában történt. Egy Michailov nevű ember hirtelen megjelent a czár fogadósobájában és egyenesen a czár dolgozószobájába akart hatolni. Szerencsére idejében észrevették szándékát és letartóztatták. Minthogy nagyon furcsán viselkedett, az orvosok megvizsgálták és konstataálták, hogy veszedelmes örült. Erre Michailovot erős fedezet alatt Pétervárra vitték és ideiglenesen elhelyezték a megfigyelő-kórházban. Hogy Michailovnak hogyan sikerült a czári palotába jutni, azt senkisé tudja.

— **A belügyminiszter a tót agitáció ellen.** A Szokolozán megjelenő „Slovenszki Obzor“ című tót szemle legutóbbi számában három bizalmas belügyminiszteri rendeletet közöl. Ezeket a rendeleteket a belügyminiszter a felvidéki vármegyék főispánjaihoz intézte a tót nemzetiségi agitátorok, a pánszláv sajtó és a tótok szervezkedésének ellenőrzése tárgyában. Miután a rendeletek teljesen bizalmas jellegűek és azok csakis indiszkréczió utján juthattak a „Slovenszki Obzor“ birtokába, a hatóság megindította az eljárást, hogy kiderítse, hogy miként kerültek a tót lap szerkesztőségébe a bizalmas akták.

— **Halálos verekedés.** Máramaroszigeten Szimcsák Mihály építővállalkozó ma este összeszólalkozott sógorával, ki egy kisebb összeggel tartozott neki. Az összeszólalkozás hevében Szimcsák kést rántott elő és szívenszurta sógorát, Lucskó Károlyt. A gyilkost letartóztatták.

— **Rémuralom Odesszában.** Egy Szalonikiból érkező jelentés hírül adja, hogy Szerresz városában nagy veszedelem fenyegeti a bolgárokat. A városban rémuralom ütötte föl a fejt, melynek élén a görög konzul áll. Engedelmséget követel minden görögtől s megtiltotta nekik, hogy a bolgároktól vásároljanak, vagy nekik valamit eladjanak.

— **Lázadó foglyok.** Az albi fogház elítélteit közt lázadás tört ki. A lázadó foglyok egy börtönört megölték, egy másikat súlyosan megsebesítettek. Menekülőik azonban nem sikerült, mert ebbeli szándékukban megakadályozták őket.

— **A contichi vasúti katasztrófa.** Lapunk legutóbbi számában hírt adtunk egy rettenetes vasúti katasztrófáról, mely Belgium egyik vasutállomásán, Contichban történt. A tegnapi érkezett jelentésekből még nem lehetett megállapítani, mennyi a halottak, mennyi a sebesültek száma. Ma már pozitív hírek érkeznek, amelyek igen gyászos részleteket tartalmaznak. A váltóór a jelzésre igazítani akarta a váltót, de nagy rémületére látta, hogy az emelvény nem működik. Az órházban lévő emberek vörös zászlókkal intettek az ablakokból, hogy a vonat álljon meg, mások pedig az expresszvonat elé siettek, hogy a veszedelemre figyelmeztessék, de hasztalanul. Öt másodpercczel később megtörtént az összeütközés. A holttestek személyének megállapítása rendkívül nehéz, mert majdnem valamennyi fölismertetlen s egyetlen áldozatnál sem volt írás. A katasztrófa sokkal borzasztóbb volt, mint az első hírek jelentették. Száznál több az elpusztult áldozatok száma: eddig már harmincznyolcz halottat szedtek ki a romok közül. A kilenczvenhét megsérült között nagyon soknak állapota reménytelen. Még eddig nem tudták megállapítani, hogy hány ember van a romok között. A halottak legnagyobb része katonák és kikötőmunkások, sok közöttük a nő is. Az összetört vasúti kocsikban szörnyen megcsontított állapotban hevertek a holttestek, amelyeknek legnagyobb része felismerhetetlenül eltorzult. Véres czafatok, letépett karokkal, lábakkal és ujjakkal volt borítva a szerencsétlenség színhelye. A romok eltakarítása csak nagy nehezen történhetett meg s ez idő alatt tizenöt súlyosan megsérült utas halt meg orvosi segítségnyújtás hiányában. Sokan elvérztettek, másokat a rajtok fekvő halottak és sebesültek súlya nyomott agyon, néhányat az ijedség következtében szívizéhség ért. A kis határszéli város két-három orvosa és a mentésre siető lakosság tehetetlen volt, a romok közül nem tudtak senki kiszabadítani. Tétlenül hallgatták a sebesültek jajkiáltásait, a haldoklók hörgését. Csak mikor Brüsszelből harmincz orvossal és egy század egészségügyi katonával megérkezett a segítő vonat, kezdhettek a mentéshez.

Dofrey tengerészkapitány, aki az antwerpeni expresszvonaton utazott az összeütközés idején, a katasztrófáról a következőket beszéli:

— Hatodmagammal ültem egy másodosztályú kupéban, amely mindjárt a podgyászkocsi után volt csatlóva. Ujságot olvastam, amikor a nagy lökés valamennyiünket levetett az ülőhelyről, hanyatt estünk és az ablakok bezúzódtak. Az ablakon át kiugrottam s rémülten láttam, hogy az expresszvonat lokomotívia fölfutott egy másik vonat tetelére s a hová csak néztem, mindenütt csupa vér volt. A vasúti személyzet és az expresszvonat utasai nyomban hozzáfogtak a romok eltakarításához. Soha életemben nem fogom elfelejteni azt az irtózatot látványt, amikor egy waggon roncsai közül kiszédtek három katonák holttestét, amelyek úgy összeváltak zúzva, hogy csak az egyenruhájukról lehetett tudni, hogy hárman voltak és katonák. Az utolsó kocsi utasai közül egyetlen egy sem menekült meg. Aki még élt, a melle vagy a hasa volt feltépvé, egy munkáskülsejű embert a vasúti kocsit eltörtött tengelye a szó szoros értelmében fölnyársalt.

A holttesteket a vasúti állomás várótermébe vittük, a sebesülteket pedig lefektettük az expresszvonatnak sértetlenül maradt kocsijaiban, míg megérkeztek az orvosok. A contichi nép apraja-nagyja a katasztrófa színhelyére rohant és segítette a sebesülteket lemosni.

A váltó óra nem hibás, mert maga a váltó el volt rontva s éppen javították, ezért egy vasúti tisztviselőt rendeltek ki a block-házhoz a váltó állításának ellenőrzésére s ez a hivatalnok az összeütközés óta eltűnt. Az antwerpeni expresszvonat a sebesültek egy részével délben érkezett Brüsszelbe.

— **Légberöpített vasúti hid.** Sztrájkoló vasúti munkások Baisithestnél a levegőbe röpitették a new-york-new-haveni vasút hidját, amely csak tegnapelőtt készült el. A merénylettől tartottak és ezért a hidat fegyveres emberekkel őriztették, de ennek dacára sikerült a sztrájkolóknak a hid középso-íve alatt félmázsá dinamitot elhelyezni és azt meggyújtani. A hid a robbanás következtében teljesen összeomlott.

— **Sztrájk a közbiztonságok.** A husipari munkások sztrájkja ügyében a kereskedelmi minisztériumban folytatott békétárgyalások nem vezettek eredményre. A béke hajótörést szenvedett a mesterek makacsságán, akik az utolsó perczen visszautasították a kompromisszum-javaslatot. A szakszervezeti tanács ma éjjel tartott ülésén kimondta, hogy bojkotálja egész Budapesten a sertéshúst és henteskészítményeket. Ezt a határozatot ma reggel vörös falragaszokon hozták a munkásság tudomására. A szakszervezeti tanács ma délutáni ülésén egy újabb és a harc kimenetelére hatást gyakorló határozatot hozott. A mesterek ama követelésével szemben, hogy a munkások lépjenek ki a szakszervezetből, kimondta a szakszervezeti tanács, hogy ha a hentesek harcra s a hentesárakra kimondott általános bojkott véget is ér, ki fogja mondani a bojkottot egyenként azon mesterekre, akik üzletükben nem alkalmaznak szervezett munkást. Ezek a hírek igen jó hatással voltak a sztrájkolókra. A munkások biztosra veszik a győzelmet.

— **Élelem nélkül maradt hajósok.** Lissza sziget közelében a „Beppo” nevű olasz vitorlás hajó személyzete a közelben elhajózó „Margharitone” olasz gőzöstől zászlójelzés útján élelmiszert kért, kijelentvén, hogy Délamerikából jövet már százhat nap óta tengeren vannak és az utolsó héten a hajón már egyetlen falat enniváló sem volt. A „Margharitone” parancsnoka rögtön csónakot bocsátott le, amely több zsák élelmiszerral a vitorláshoz evezett. A vitorlás személyzetét majdnem mind önkívületi állapotban találta az éhségtől. A vitorlás azután Fiume felé folytatta útját.

— **Fölgyújtotta az urát.** Ma reggel a Futó-utca 39. számú ház egyik lakásából, amelyben Nagy József negyvenhárom esztendő s fa- és szénkereskedő lakott, sürfi füst tódult ki az ablakon. A házbellek feltörték az ajtókat és kimentették az égő ágyból Nagy Józsefet, aki ittas állapotban volt. A felesége, született Imreh Mária a szerencsétlenség idejében nem volt otthon, reggel a vásárcsarnokba ment és az előszoba ajtaját bezárta. A lakók a tűzoltókat hívták, akik rövidesen elfojtották a tüzet. Nagy Józsefet a mentők súlyosan összeeégve a Rökus-kórházba vitték, ahol eszméletlenül fekszik és még ez ideig nem volt kihallgatható. A rendőrség még a délelőtt folyamán vizsgálatot indított az ügyben, hogy megállapítsa, miként történt a szerencsétlenség. A rendőri vizsgálat, amelyet Becker Ádám rendőrfogalmazó vezetett, meglepő eredménnyel járt kiderült ugyanis, hogy Nagy József felesége gyújtotta meg az ágyat, amelyben az ura feküdt. Nagy József tegnap Csepelen járt, ahol ezer koronáért eladott egy felket. Késő este tért haza a pénzzel, amelyet nem akart a feleségének átadni. A házastársak ezen azután összeveszték és Nagy József dühében elment mulatni. A felesége azonban mindenütt nyomában járt, kávéházról-kávéházra, korcsmáró-korcsmára követte. Hajnal felé már annyira részeg volt Nagy, hogy alig tudott járni. Felesége kocsiá illette és haza vitte. Otthon azután befektette az ágyba, a párnákat leöntötte petróleummal, meggyújtotta és nyugodtan elment hazulról. Kilencz órakor jött vissza, azt mondta, hogy bevásárolni volt a vásárcsarnokban. Ekkor már ott voltak a mentők és a tűzoltók is. Nagy Józsefét délutánra beidézte Becker fogalmazó és kihallgatta. Az asszony ennek során bevallotta, hogy ő követte el a gyújtogatást és meg akarta ölni az urát, mert az állandóan részegeskedett és minden jövedelmét elköltötte. Nagy Józsefét letartóztatták.

— **A postás zenekar sikere.** Künn a Városligetben vidám, zajos az élet. Kocsi kocsit kerget, pöfögnek az autók, csöngetnek a biciklisták, tengernyi sétáló szívia magába azt a kevés ózont, amit a liget fáradt bokrai adnak. Az Iparcsarnok előtt a zászlódiszes kapun egymásután vonulnak fel a látogatók, akik az autómobil-kiállításba igyekeznek. Ma délután gróf Andrassy Gyula belügyminiszter járta végig a kiállítást, gyönyörködve a kiállított, szebbnél-szebb gépkocsikban. Utána a m. kir. postaaltisztek zenekarát hallgatta meg a zenepavillon előtt és nagy elismeréssel nyilatkozott a zenekar pompás és precíz játékáról. Nagy hallgatóság állta körül a sétat helyet

és sokat tapsolt a derék postásoknak, akik most minden délután 4—6-ig benn az Iparcsarnokban, 6—7 óráig pedig előtte a pavillonban játszanak nagy tetőszést aratva Kraul Károly postafőtiszt vezénylese mellett. Öröndetes jelenség, hogy a tősgyökeres magyar fiúk postai szolgálatukon a zenét kultiválják a maguk és mások gyönyörűségére.

— **Tízéves találkozó.** Az aradi kir. főgimnáziumnak 1898-ban érettségét tett tanulóit kérjük, hogy e hó 30-án, szombaton este nyolcz órakor Aradon a Láng-féle vendéglőben tartandó barátságos vacsorára megjelenni sziveskedjenek. Dr. Hanthó Sándor ügyvéd, Zima Tibor keresk. és iparkamarai titkár.

Révész Irén (Rottenbiller-utca 26.) és Mőzer Gabriella (Soroksár) felkérlek volt iskolatársnőiket, akikkel a Szent Margit-intézetben az 1903—1904. évben együtt végeztek, hogy a június 8-iki találkozás érdekében velük címüket tudassák.

— **Merénylő szerelmes.** A rendőrség jelentése szerint két revolveres merénylőt történt tegnap a mind a kettőt elhagyott nő követte el. Varga Gizella szobalány a kedvese volt Zsifkovics András fodrászsegédnek. Két gyermeke is volt tőle s ez, úgy látszik, terhére volt a legénynek, mert elhagyta a szerencsétlen leányt, aki revolvert vásárolt és tegnap délután a Deák Ferencz-utczában rálőtt a hűtelenre, de nem tett benne kárt. A nagy izgatottságtól eláult a leány s csak a mentők tudták eszméletre téríteni. Bevitték a főkapitányságra, de kihallgatás után elbocsátották. — **Hodina István** üzletvezető elhagyta az özszel a feleségét, Cseh Mária-t s megindította ellene a válópórt. Az asszony elment hozzá tegnap az üzletbe s összeszólalkozott vele. A férfi annyira meglepedezett magáról, hogy korbácsot emelt rá. Az asszony elmenekült s egyenesen a Ménesi-utra ment Elmann Károly korcsmáiba, mert azt hitte, hogy a korcsmáros leánya miatt hagyta ott az ura. Az elkeseredett asszony revolvert fogott a leányra, de lefegyverezték és bevitték a főkapitányságra. Azt mondta, hogy nem a leányt akarta megölni, hanem öngyilkos akart lenni a szemeláttára. A rendőrség kihallgatás után elbocsátotta Hodinánét.

— **Zendülés a fegyházban.** A jekaterinosz-lávi fegyházban a hét elején kitört zendülésről újabb a következő részleteket jelentik: A fegyház udvarán akkor robbant fel a bomba, mikor a foglyok éppen sétáltak és a szalmazsákokat kitérgették az udvarra szellőztetni. Az egyik szalmazsák füstölni kezdett s alig hogy ezt észrevették, bekövetkezett az explozió. Ugyanakkor az egyik fegyencz, akit a haditörvényszék halálra ítélt, revolverrel lelőtte a fogházfelügyelőt, Lazarovot, a fegyenczek rémét, a többi fogoly pedig az általános zűrzavarban iparkodott a falon keresztül mászni. A fogházőrök megadták a vészjelt és hamarosan ott termett a sinferopoli 133-ik gyalogezred egy százada s üldözöbe vette a menekülő foglyokat. Közben azok a foglyok, akiknek nem sikerült átmászniok a falon, czelláikba zárkoztak a kis ablakon át lövöldöztek a katonákra. A katonaság irgalmatlanul tüzelt és huszonkilencz foglyot agyonlőtt, a sebesültek száma harmincznál is több. A század egy része bekerítette a fogház épületét, a börtönőrök pedig ezalatt katonai segítséggel vasraverték a henrekedt foglyokat s czelláikban motozást tartottak. Két hatalmas bombát találtak a kutatóskor.

— **Megtámadott pénzügyőr.** Az éjszaka több csavargó a pálvölgyi vámnál megtámadta Vass Mihály pénzügyőri vizgázót. Botokkal, baltákkal ütötték. A pénzügyőr védelmére előrántotta revolverét és lött. A lövés nem talált, de merénylői elmenekültek. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Csecsemőhulla a víz fenekén.** Körmenten tegnap néhány gyermek a Rába folyóhoz ment fürödni. Mikor az egyik fiú hellebb ment a folyóba, a lábát egy kemény tárgyba ütötte. Társai segítségével csakhamar partra vonszoltak egy zsákot, melyben nagy és súlyos kődarabok voltak erősitve. Felbontották s egy újszülött csecsemő holttestét találták benne. A vizsgálat megindult.

— **Házasságok.** Revisnyei Reviczky Tibor tartalékos huszárhadnagy május 30-án tartja egybekelését Vác-Dukán kisserényi Serényi Elza grófnővel, gróf Serényi János, a főrendiház örökös tagja és neje csernoki és tarkeői Dessewffy Irma grófnő leányával.

Földiák Pirokát e hó 28-án, csütörtökön déli 12 órakor vezeti a dohány-utcai templomban oltár elé Hajnal Simon, az Általános Óvadékbank Részvénytársaság igazgatója.

— **Nászajándékok,** jegygyűriek legelőnyösebbén Polgár Kálmán műőrszék elnöke, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Gyilkos a kaszárnyában.** A kaszárnyákban történő események csak ritkán kerülnek a nyilvánosság elé. A katonai fegyelem szigorú titoktartásra kötelezi a legénységet s a tisztikart egyaránt s a kaszárnyák szenczációit a hadvezetőség szigorú féltékenységgel óvja a napvilágtól. Így történhetik meg az, hogy a legnagyobb eseményekről is csak hiányos, titokzatos részletek kerülnek a nyilvánosságra, ami mindenképpen csak árthat a katonai szellemnek. Egy ilyen titokban tartott szenczáció eseménynek volt színhelye tegnap hajnalban a félegyházai honvéd-laktanya, ahol egy őrmester öt lövéssel agyonlőtte őrmester társát. A titokzatos eset előzményeiből csak annyi ismeretes, hogy a két honvéd-őrmester tegnapelőtt délután egyült kuglizott egy nagyobb társasággal Félegyháza egyik mulatóhelyén és kuglizás közben összeveszték. Este a két őrmester látszólag teljes egyetértésben ment haza a kaszárnyában levő közös lakásukra és lefeküdtek. Hajnal tájban az őrmesterek szobájával szomszédos legénységi szobák legénysége lövések zajára ébredt föl. Az álmukból fölvert katonák berohantak az őrmesterek hálószobájába, ahol borzalmas látvány tárult eléjük. Az egyik őrmester vértől borítva feküdt ágyában, a másik meg az ágy előtt állt, füstölgő szolgálati revolverével a kezében. A katonák a lövöldöző őrmestert fegyverezték és átadták az elősiető őrségnek. A másik őrmester azonban már ekkor halott volt. Gyilkos társa ötször lőtt rá alvó társára, amelyek közül már az első is halálos volt. A zászlóalj parancsnoksága a legnagyobb titokban értesítette az esetről a budapesti ezredparancsnokságot, ahonnan még tegnap délután egy százados-hadbíró vezetése alatt bizottság szállott ki a helyszínre. A vizsgálat a legnagyobb titokzatsággal folyik. A gyilkos őrmestert letartóztatták.

— **Makacs életunt.** Kriszlay Ferenc 32 éves czipészegéd ma délután hét órakor a fővárosi határerdőben, szemben a kobányai szövőgyárral szemben fölakasztotta magát. A hurok azonban nem szorult annyira össze, hogy megfojthatta volna, mire Kriszlay elővette revolverét és szíven lötte magát. Holttestét a bonctani intézetbe vitték.

— **Ügynökök gyűlése.** Az „Ingatlanok közvetítésével foglalkozó ügynökök egyesülete” e hó 24-én délelőtt tíz órakor tartja évi rendes közgyűlését a Louvre-kávház (Andrássy-ut 54.) külön termében.

— **Feloszlott sztráktanya.** Debreczenben a sztrájkoló építőmunkások sztráktanyáját azért, mert több munkást terrorizáltak és megverték, a rendőrfőkapitány feloszlatta. A feloszlátás következtében a munkások fenyegető magatartást tanúsítottak, mire a városban 120 csendőrt összpontosítottak a kerületből.

— **Veszedelemes fenevadak.** Sehol még annyi baj nem volt azzal a 12 oroszlánal, melyeket Schneider idomító mutat be esténként a Béketo-cirkuszban, mint Budapesten. Mindjárt megérkezésekor, amikor a ketreceket kocsihoz behozták, az egyik kocsi a süppedékes állatkerti úton a ketrecekkel együtt felborult, csak szerencsés véletlen, hogy az oroszlánok ki nem szabadultak. Most pedig, hogy az izgalmas mutatványok már megkezdődtek, a hatóság minden este újabb óvintézkedéseket tesz. A Schneider oroszlanai ugyanis, különösen akkor, amikor az idomító közöttük áll és eteti őket, egy-egy darab véres húst olyan háborúságot folytatnak, hogy az erős központi ketrec megremegek belé, a közönség pedig visszafojtott lélegzettel lesi a veszedelemes mutatvány végét.

— **Halálozások.** Id. Rakovszky György, Rakovszky Endre és ifj. Rakovszky György miniszteri tanácsosok atyja, hosszas szenvedés után hetvenegy éves korában meghalt. Szombaton Oszvára viszik s a család temetkezési helyéül szolgáló templomkertben helyezik el.

Dr. Finke József sárospataki jogakadémiai rendes tanár rövid betegség után elhunyt.

Szülő Ernő temesvári ügyvéd élete 68-ik évében elhunyt.

Neuwirth György, a m. kir. dohánygyár igazgatója Sátoraljaújhegyben meghalt.

Markovics Erzsike, Markovics Ferenc déli vasúti főellenőr leánya, ma délután tíz éves korában meghalt.

Zsedényi miniszteri tanácsos özvegye, Zsedényi Géza, a rovarfajta állomás felügyelője, saskairtási munkálatai közben a Hortobágyon szívszélhűtés következtében negyvenöt éves korában meghalt. Holttestét Lőcsére szállították a családi sírboltba.

Főkővi Béla, aki a szegedi kir. biztosság alatt Tisza Lajos kir. biztos titkára volt, ma agyvérőmlésben 66 éves korában Szegeden meghalt.

Horváth Csongor János ítélőtáblai bír., a pé-

csi járásbíró, ma 49 éves korában váratlanul elhunyt. A holttestet beszentelés után holnap a családi sírboltba Csáktornya szállításra kerül.

Szentkirályszabadjai Rosos Odón veszprémi püspökségi uradalmi számvevő, életének 63-ik évében meghalt Veszprémben.

— **Rendőri hírek.** Eltűntek: Seiseg Mária marburgi születésű huszonnégy éves cseléd e hónap 7-én Trauttmansdorffból Budapestre utazott, mert itt a Zsigmond-utca 21. száma alá elszegődött. Egy nőismerőse a leány után utazott, de a jelzett helyen nem találta. Oda meg sem érkezett. Az a gyanu, hogy a fiatal cseléd leánykereskedő kezébe került. A rendőrség keresi. — Sós János tizenkét éves fiú, akit a kecskeméti állami gyermekmenedékhely gondozás végett Tass községben helyeztek el, onnan megszökött. Valószínű, hogy Budapest felé vette útját, mert az édes anyja itt lakik. — Eltűnt még Pohl Ernő budapesti születésű tizenhat éves gimnáziumi tanuló István-ut 44. számú lakásáról. — Halálos baleset: Goda István huszonöt éves kőműves ma reggel a Kazinczy-utca 32. számú ház második emeletén meszelt. Munka közben megszédült és lezuhant. Azonnal meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — Tolvaj kereskedősegéd: Deutsch Alfréd ékszerkereskedő feljelentést tett Szűz Károly veszprémi születésű huszonnégy éves kereskedősegéd ellen, aki több száz koronát érő ékszert ellopott. A rendőrség a tolvaj kereskedősegédet, aki rosvott multu, nyomozza. — Életunt asztalos: Král József 27 éves asztalossegéd ma éjjel a Mátyás-terem háromszor mellbelötte magát. Eszméletlen állapotban a Rókus-kórházba vitték.

— **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét dr. Edelmán József és Martai Artur (Károly-körút 26.) mai hírdetésükre, nevezettek egy egész modern, a mai igényeknek teljesen megfelelő fogorvosi intézetet berendeztek.**

— **X Zászlók, címerek minden kivételben kaphatók** Línhárt színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **X Fodor-féle vívóterem** a Koronahereczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermekek torna- és vívására.

— **X Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**
X Bőrbajok, hajhullás és kopaszág sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönnig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), két fénynyelv és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

ifj. Barta Tamás.

(Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irta: Hüvös Kornél. Bemutató előadás a Nemzeti Színházban.)

Elhunyt írók hagyatékát a bíráló nem azzal a szigorúsággal szokta nézni, mint élő, versenyképes, kombattáns írókat. Talán e kegyelet sem engedi, hogy valamely irodalmi hagyatékot irgalmatlanul megtépjen, szétszedjen szokott módszerével a kritikus. A halott nyugalmát — jól tudjuk — nem zavarná az sem, ha minden írott mondatát csunyán levágnák, amint hogy sírjának sötétjét sem világítaná be, legkisebb sugárzással sem, ha hátrahagyott művét egekig magasztalnák. Hogy is mondta Heine:

„Unser Grab erwärmt der Rum:
 Thorenworte, Narrenthum!
 Eine bessere Wärme giebt
 Eine Kuhmad, die verliebt
 Uns mit dicken Lippen küsst
 Und beträchtlich riecht nach Mist ...”

Nem, a halott pihen s tul van minden hiúsági kérdésen. Amint az életben alkotott, ha alkotott valamit, azt az élőknek hagyta: tegyenek vele, amit akarnak s bibelődjenek vele tetszésük szerint. Ha melegség támad az élők szívében a halott emlékére, az az élőknek jó. Az élők azért viseltetnek kegyelettel a halottak és a halottak művei iránt.

Amde nincs szükségem kegyeletre, amikor mindjárt előljáróban megállapítom, hogy Hüvös Kornél, akinek hátrahagyott művét „Ifj. Barta Tamás” címen ma mutatta be a Nemzeti Színház, a tehetségesek közé tartozott. Ha oly korán el nem szöli a halál, ha le nem török oly ifjan az élet fájáról, bizonyára jelentősebbet is alkotott volna.

Mert voltak gondolatai és voltak megfigyelései. Eszközök is álltak rendelkezésére, amelyekkel megfigyeléseit s gondolatait kifejezni tudta. Megindulásai sokszor oly erővel törtek ki szívéből, hogy megrázták egész lényében őt is és bizonyos mértékig azt is, aki e kitörések szemlélője volt. Sokoldalú, mivel, finomlelkű megfigyelő és szókimondó volt. Bátorságot merített arra is, hogy ellátogasson a társadalom szemétdombjaira is és szemébe vágja a moráljára oly kényes, fenhéjázó társaságnak, hogy im te vagy a bünös abban is, hogy vannak a társadalmon kívül rekedt, kiközösített egyének is.

Több bátorsága is volt ennél. Bement a politika színterébe és kereste-fürkészte, hogy bizonyos nagy urak, bizonyos hatalmi tényezők, akik ott állnak a politika élén, diszben, glóriában, a dicsőség sugaraitól bevilágítottan, nem valók-e inkább a társadalom és politika szemétdombjára, vagy nem onnan kerültek-e elő?

Mindenesetre bátorságra volt szüksége, hogy ezt a fürkésző utat megtegye. Kérdés, hogy amit észrevetett vagy észrevenni vél, nem volt-e mind torz, sötét színekbe mártott rajzolat s amit megmutatott, a való élet igaz képe volt-e?

Nem tagadom, aki valaha glóriafényben uszó férfiakat látott közről, a maguk kicsinyességükben, gyakran tapasztalhatta, hogy más, egészen más morált követnek, mint amilyent hirdetnek. Tényezők, akik harsogva kiabálják a haza nevét, akik mindig a nagy erkölcsök nevében szólalnak fel, néha tulteszik magukat magánéletükben minden néven nevezendő erkölcsön és sokszor erkölcsstelenül, sokszor becstelennül élnek.

Amde Hüvös Kornél a maga megfigyeléseinek középpontjába beállít egy minisztert. Ah, ne tessék feltételezni rólam, mintha azt hinném, hogy ilyen erkölcsstelen és becstelen miniszter el nem képzelhető, amilyenek Hüvös Kornél ifj. Barta Tamást rajzolja. El lehet ezt képzelni. Hisz Nasi is miniszter volt! S ha ilyen ember miniszter lehetett Olaszországban, miért ne lehetne nálunk? Azonban a beállításban tévedett Hüvös Kornél. Becstelen emberből még válhatik miniszter; de még nagy tudású, nagy erényű emberből sem lehet soha miniszter, akinek az apja börtönben ül sikkasztás miatt. Nem, nem: ezt nem veszi be politikusaink gyomra; az ilyenek nem toliák oda a miniszteri széket.

Pedig éppen ilyen lépett elő miniszterré Hüvös Kornél. Minden valószínű ennek az embernek a karrierjén, csak éppen az az egy nem valószínű, amire pedig a szerző egész színművét fölépíti, hogy Barta Tamás apja sikkasztás miatt börtönben ül és éppen azzal kerül ki a fogházból, amikor fiát miniszterré nevezik ki. Hiába rajzolja kiméletlen strébernek Barta Tamást a szerző; hiába mutatja be spadassin erkölcsét: ilyen társadalmi állású emberekből nálunk nem lesz miniszter. Lehetett az apja hazaáruló, lehetett pártitűz, de börtönviselt ember fiából miniszter nem lesz, föltéve, ha nem politikai büneért, hanem sikkasztás vagy lopás miatt ült börtönben.

Hüvös Kornél tovább megy. Kimutatja, hogy ifj. Barta Tamás apja, aki börtönben ült, ártatlan. Az igazi bünös maga Barta Tamás, akiből miniszter lett. Ez a része a színműnek kissé homályos. Nem tűnik ki tisztán, mennyiben és miben bünös Barta Tamás s a tett végrehajtása mennyiben terheli az újdonsült miniszter lelkét. Csak azt tudjuk meg, hogy idősb Barta Tamás minden bünt magára vállalt s maga megy börtönbe, pedig a fiának kellett volna ott ülnie. A cél világos: mindenáron minél nagyobb gazembernek festeni ifj. Barta Tamást s megmutatni a világnak, ime: ilyen képviselőket s ilyen minisztereket vannak vagy lehetnek.

Ismétlem: sötétre sötétet fest a szerző, oly annyira, hogy festménye egészen fekete. Közben kibontakozik sok képessége a szerzőnek s bizonyosságot szolgáltat színpadi jártasságáról is. A darab első két felvonása igen szinzerű. Némely egészen hatásos jelenet is van benne; például az, amikor az éppen miniszterre kinevezett Barta Tamás apja a börtönből kiszabadul s helyet kér a miniszter házában és szívében. Ezek erős vonásokkal, tudatos művészettel megrajolt jelenetek. A két első felvonásnak meg is volt a hatása. Igaz, hogy itt is vannak torzalakok: például egy újságíró alakja. Az ég tudja, miért? Iróink sem a multban, sem a jelenben nem tud-

EGYETERTÉS

ak és nem tudnak igazi jellemvonásokban újságírókat rajzolni. Laposakká, sablonosokká válnak. Inkább kinos hatást érnek el; de igazi újságíró jellemfestésére képtelenek. Egy asszonyt is elrajzolva mutat be a szerző: Barta Tamás szeretőjét, aki a férje előtt hangoztat demimonde erkölcsöket, de aki egyszerre csak előáll és bevallja bűnét Barta Tamás feleségének, mint valami bünbánó Magdolna. A való igazság az, hogy ilyen asszony nem vallja be bűnét, különösen akkor nem, ha külső nyomás nem kényszeríti rá. A harmadik felvonás vége erőszakosan és hirtelen el van vágva. A publikum azzal az impresszióval távozik, hogy a szerzőnek vagy nem volt már ideje, vagy nem volt kedve negyedik felvonást írni.

Pedig ideje is lett volna talán, kedve is, de ő elejtette a cselekményt s lemondott a végső cselekménybeli lebonyolításáról, mert csak jellemrajzokat akart bemutatni. Színpad-technikai szempontból hiba ez; jellemrajznak azonban kitűnő, sőt mesteri.

Mindezt összevéve arra az eredményre jutunk, hogy Hivós Kornélban talentumos színművészt vesztek el a színpadaink és vesztek el drámaírókat. A Nemzeti Színház nemcsak kegyeletes dolgot művelt, amikor ezt az irodalmi hagyatékot szeretettel felkarolta, hanem magának is bizonyos mértékben szolgálatot tett.

Az előadás a jobbak közé tartozott, noha azt a hatást tette, mintha némely színész nem lett volna egészen kész a munkájával. Az összjátékból hiányzott az igazi benső harmónia, az igazi kapcsolat. Olybá tűnt fel, mintha minden közreműködő csak magának játszott volna. Gál Gyula azonban úgy maszkban, mint játékban, felfogásban, kifejezésben kivált a többi közül. Megint finoman megrajzolt jellemképet mutatott be s minden vonatkozásában művészi volt. Petes a czimszerepben igyekezett megfelelő játékkal kiegészíteni a karakterrajzot, amely a szerző szeme előtt lebegett. De a szerep igen ellenszenves volta a játék igazi hatását megakadályozta. Kiváló és erőteljes volt a maga nőieségében Alszeghy Irma. E művésznő kezében minden szerep széppé válik. A harmadik felvonásban, melynek technikája leggyöngébb, az ő játéka volt legerősebb. Vizvári Mariskának ma sikeres estéje volt. Szépén, jól és művészi tudással játszott. Igen gyöngye volt Bartos az újságíró szerepében, míg Mihályfi és Gyenes — mindegyiknek csak egyetlen jelenete volt — megtették mindent, hogy kicsi szerepükből jelentékeny szerepet csináljanak. Sem Gyenesnek, sem Mihályfinak nem sikerült a dolog; de ebben nem ők a hibások.

A közönség fokozódó érdeklődéssel kísérte egy a darab cselekményét, mint jellemfestését. Minden felvonás után zajosan és lelkesen hívta a színészeket. Nem egy emberséges szív dobant meg talán arra a gondolatra, hogy a szerzőt hiába hívná orkányszerű taps is. Az egyik párhelyben pedig helyet foglalt egy család, melynek minden egyes tagja mást is érzett. De erről jobb nem szólni egy szót sem.

Timár Szaniszló.

100 év múlva.

(Martos Ferencz énekes tréfája három felvonásban. A Király-Színházban ma este mutatták be.)

Kétségtelenül nehéz: éles szemmel észrevenni mindazt, ami egy év eseményeiből perszifálható, kétségtelenül nehéz: furge tollal olyan torzképet rajzolni, mely kacagtat, de senkinek sem fáj, mindez, mondom, nehéz, mert ötlet, szellem, egy csepp gaminség és sok szeretetreméltóság kell hozzá, de nem kivihetetlen. Magyar író még sem tudta megcsinálni eddig és a rekordot nem javítja Martos Ferencz ma bemutatott revüje sem. Martos is csak gyengén összerótt keretet csinált, amelybe aktualitásból rakott mozaikot, de a kis kövek is fénytelenek és az összekapcsolás is primitív, összhatásban pedig a régi, kezdetleges kép az, amit kapunk. Néha lobban, néha villan egy-egy sápadt fényű eszprít-sugár, de a legtöbb tréfa és élce vagy kopott,

vagy izléstelen, vagy olyan kényszeredett, hogy egyet rugva ott hal meg előttünk, anélkül, hogy gyújtott volna.

Ami csillogó a daraból hiányzott, azt pótolta a színház. Világító színekkel festett, plasztikusan ható díszletek, pompás színkeverésű ruhák és káprázatos fény-effektusok gyönyörködtették a szemet. A revüben elhelyezett trükkökért egy tucat külföldi orféumot és színházat „pumpolt” meg az életmes igazgató, sőt egy képbe valósággal átplantálta a variétét. A külsőségek és az előadás ezután meg is tették a magukét és a szerző, Martos Ferencz egész bátran köszönheti sikerét a társulatnak, a díszletfestőnek, jelmezszabónak és világosítónak.

A revü nagy feladatokat ró a színészekre — a világért sem művésziakat, inkább „Krafftleistung”-okról lehet beszélni. A legfárasztóbb szerep Papir Sándornak jutott, akit zsidó zsargonra szorított a régi jó receptben bizakodó szerző. Papir érdeme, hogy ezzel a lomtárba való eszközzel diszkrétén bánt és a maga fürgeségével adott életet a kissé sivár prózának. Németh Józsa jóízűen, szélesen rajzolta meg a notárius alakját. Arról nem tehet, hogy az alak csak teng-feng a darabban s éppen csak hogy egyszer-másszor felbukkanik. Kitűnő volt Z. Molnár László Beregi paródiaja és Rátkai egyik-másik alakítása. Szirmai és Boross nem jutott nekik való szerephez, a leghálásabb talán Ötvös Gittáé, de ő ebben a darabban is csak az maradt, ami eddig volt: ambiciózus dilettáns. A darabhoz Marton Géza állított össze zenét, részint a maga, részint mások szerzeményeiből. Stoll rendezéséből hiányzott a grandiozitás, amely az ilyen kiállításos darabok felvonulásainál, gruppjainál és tablójainál elengedhetetlen. Szolid munka volt, a régi iskola kipróbált tanításai szerint.

A késő éjszakába nyúló előadás közönsége, miután az első képekkel kissé unatkozva feszengett, sokat tápsolt a sok szemképrázató fényűnek, fügyes színészeknek és a vendégszereplő artistának.

U. D.

(*) **Reinhardték a Vigszínházban.** Mintha az ősi mesélőkedvet fedezték volna föl újra Reinhardték, akik néhány nyári és úgy látszik (mégis) meleg estére ismét vendégeink. A mai zakatolás lármájától elriasztott mesélő kedvet gyönyörűen ébresztgetik az ő klasszikus vigiáték-előadásai; a „Velencei kalmár”-t, a „Téli regé”-t, a „Szentivánéji álom”-ot, sőt az arisztofaneszi Lysistratát is felriasztotta poros álmából és a modern felfogás és szcenika eszközével nemcsak az értelmiségnek kedves, hanem a legszélesebb körű közönség számára is majdnem olyan hatásos darabokra talált benne, minő a „Vig özvegy”. Igazán magas fokára a kultúrának kellett eljutnunk, hogy ilyen ötletesen naiv előadásokat produkáljunk, sőt csak nagyon kulturás emberek tudnak olyan közvetlenül és bájosan naivitást produkálni, mint Reinhardték. Csupa bohóság, csupa jókedv és mindig nagyon ember, amit művelnek, a nők szentetivek, játékos kedvűek és kedves gyarlóságuk, a férfiak okosak, szerelmesek és hűlyék, amint illik és amint mulattató! A legprimitívebb mesehangulatot roppantul elmésen tudják kiaknázni és az ember úgy megy haza ezekről az előadásokról, hogy az életet tökéletesen rózsaszínűnek, feleségét szebbnek és a maga becses fíradt személyét szerelmesebbnek találja. Valami ilyes lehetett czéllia a régi, igazándi vigiátéknak, valami nemcsak három órás nevetés, hanem rózsaszínű optimizmus, melylyel egy álló hétig ismét kibírja az ember az életet. Ma a „Velencei kalmár”-t láttuk ilyen és hasonló érzések között. Reinhardték vigiátéki tónusban játszószák az egészet és a Shylok komor esetét, melyből az olaszok parádés tragédiát faragnak, nem engedik megnőni, kiőni a keretéből. Ezt a szerepet érdekes, abszolút realizmusai játszotta meg Schildkraut. Sok pompás megfigyelésből szötte meg a szerepét, de alapiában véve egy ordénáré börszánert játszott, ha nem rosszabbat, ami rendjén is volna az eredetiségnek és bátorságnak miatta, csak hogy nincsen rendjén, minthogy ez a szerep nem

ugy szól, ellenben nagyon is komolyan szól, annyira komolyan, hogy Shakespeare mester gyönyörű emberiséggel támogatja alá, indokolja meg ennek a husevőnek egész és valódi tragédiáját. A többi színész a legkisebb szerepekben kedveset, elmésen hozott, hogy csak Heims, Wangel asszonyokat és Wassmann urat említsen meg közülük. A Vigszínház egészen megtelt. (B—s.)

(*) **Egy berlini színház bukása.** A berlini Theater an der Spree tegnapielőtt bezárult. Különféle balsikeres és balsikerek okozták a színház bukását, mely a berlini népszimmi ápolását tüzte ki czélliait.

(*) **Wagner-ciklus Bécsben.** A bécsi udvari Operaház Wagner-ciklust tervez, mely május 31-én a „Rienzi” előadásával kezdődik.

(*) **A műszaki személyzet jutalomjátéka.** A Király Színház és Magyar Színház műszaki személyzetének jutalomjátéka, mely e hó 24-én, vasárnap délután lesz, igen érdekes hangversenyszámokkal gazdagodott. E hangversényen való közreműködésüket megigérték eddig: Pálfay Ilka, László Rózsi, Rott Sándor, Gyárfás Dezső, Németh József és Papir Sándor. A hangversenyt a Császár katonái előadása előzi meg.

(*) **Páris almája.** A Népszínház-Vigopera műsorszámát szombaton este egy francia operettel gazdagítja. Claude Terassnak egyfelvonásosa, a Páris almája kerül színre, melynek szövegét a vidám bohózatáról híres két társzerző: Flers és Caillavet írta. A színház nagy gondallal készült a körülbelül egy óra alatt lejátszódó kis operettre, amely a görög milőbe a legmodernebb tréfákat viszi be. Hat szereplője: Türchányi Olga, Környei Béla, Della Donna Eugenia, Petrass Böske, Langer Karola és Pázmán Ferencz lesz. A bemutató előadás 8 órakor kezdődik, utána ismét a Wiesenthal leányok nagyszerű tánczai következnek.

(*) **A veszprémi új színház megnyitása.** Nádassy színtársulata szeptemberben nyitja meg a veszprémi új színházat s a felavató ünnepélyen jelen lesz a király is, aki a nagy hadgyakorlatok idején Veszprémben fog lakni.

FŐVÁROS.

(*) **A III. osztályú kereseti adó megállapítása.** A IV. kerületi előjáróság közhírré teszi, hogy a IV. kerületben az 1908. évi III. osztályú kereseti adó-javaslatokat magában foglaló adókielvitési lajstromot folyó évi május hó 23-tól május hó 30-ig a székesfőváros IV. kerület, Központi városháza, csarnok-udvar, földszint 1. ajtószám alatti helyiségben hétköznapokon délelőtt 9—1 óráig, vasárnap 9—12 óráig közszemlére teszik oly czéllal, hogy azokat mindenki megtekinthesse s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megtehesse. Az adókielvitő bizottsági tárgyalásokat 1908. évi június hó 1-én kezdik meg s minden hétköznap délelőtt 9 órától délután 1 óráig szakadatlanul folytatják. Az adókielvitési tárgyalásokat két bizottság végzi és pedig a IV/I. kerületi első bizottság (Központi városháza, csarnok-udvar, földszint 1. szám alatti helyiségében) az 508. helyrajzi számtól 639. helyrajzi számig, a IV/II. kerületi második bizottság (Központi városháza, II. emelet 198. ajtószám alatti helyiségeiben) az 1. helyrajzi számtól 507. helyrajzi számig — bezárólag. Minden tárgyalási nap előtt a jelzett helyiségek ajtaján kifüggesztett hirdetésménnyel közhírré teszik, hogy a következő napon mely helyrajzi szám alatt felvett adózók III. osztályú kereseti adóját fogja az illető bizottság tárgyalni.

(*) **A szentendrei vicinális.** A szentendrei vicinálisnak a főváros tudvalevően megengedte, hogy 1908-ban a Pálffy-térig közlekedjék. A kereskedelmi miniszter ma leirt a fővároshoz, hogy a vicinálisnak villamos üzemre való átalakítását valószínűleg már júliusban megkezdik s legkésőbbben három év alatt befejezik. Felhívja a miniszter a fővárost, hogy a Pálffy-térig való közlekedésre adott engedelmet az átalakítás egész idejére adja meg.

(*) **A szomszédos községek vásárja.** Solymár község hetivásárt szeretne berendezni, Soroksár, Rákospalota és Újpest községek pedig hetivásárjukat állatfelhajtással akarják kibővíteni. A tanács most felirt a kereskedelmi miniszterhez, hogy a sólymári hetivásár ellen állatfelhajtás kizárásával nem tesz kifogást, de Soroksár, Rákospalota és Újpest ké-

Románbanktól

Tisztviselők

Földbirtokra

Házakra

Képviselet

5—40 évre.

4%-ra az érték 85-90%-ra.

I. II. és III. helyre.

Urszágos Földhitel

Budapest, Erzsébetkorút 2. sz.

relmének a teljesítése ellen tiltakozik, mert az megkárosítaná a főváros állatvásárait.

(**Orvosi kinevezés.** Fülepp Kálmán főpolgármester dr. Blum Simont a pesti oldalon lévő kórházakba alorvossá nevezte ki.

(**Husvizsgálati tanfolyamok.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, amint említettük, azzal a kérelemmel fordult a fővároszhoz, hogy a husvizsgálatnak tervbe vett országos rendezésével kapcsolatosan rendszeresítendő husvizsgáló tanfolyamokon a főváros szakerei is igénybevehetők legyenek és ezek a tanfolyamok a fővárosi köztávhidakon legyenek megtarthatók. A főváros tanácsa méltányolva azokat az általános köz- és állategészségügyi, valamint közgazdasági érdekeket, amelyek a husvizsgálat országos rendezéséhez fűződnek, elhatározta, hogy a husvizsgálókat kiképző tanfolyamoknak a főváros köztávhidain való rendszeresítését, a rendelkezésre álló eszközök és meglévő viszonyokhoz mérten, készségesen elő kívánja segíteni abban az értelemben, amint a miniszter kívánja.

(**Uj patikák.** A szerdai közgyűlés több patikakérvényt fog tárgyalni. A tanács ugyanis kilenc ilyen kérvényt terjeszt elő, valamennyit elutasító javaslatlalt. A most elutasítani javasolt kérelmezők ezek: Szántó József: az V. és VI. ker., Váci-körut-on, a Hajnal- és Desseffy-utcák között és a VIII. ker., Magdolna-utcában. Groszman Ervin: a VI. ker., Andrassy-ut, Vörösmarty-, Szondy- és Róza-utcák között és a VIII. ker., Népszínház-, Bérkocsis-utcák, József-körut és Vig-utca között. Koller Norbert: a VII. ker., Rottenbiller-utcában. Lukács István: a VIII. ker., Rákóczi-uton. Ottinger Vilmos: ugyanoda. Csácskó Lajos: a IX. ker., Lónyay- és Mátyás-utca sarokra. Nagy Arthur: a X. ker., Hungária-uti vasuti munkástelepen akart gyógyszerárt nyitni. A tanács ellene van a kérelmek teljesítésének.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Első nap. —

Holnap kezdődik meg Freudenauban a 10 napos Derby-meeting, melynek első napi programján két érdekesebb szám szerepel és pedig a Vinea- és a Cambascan-verseny. Az előbbi a legfiatalabb évjárat, az utóbbi az idősebb lovak néhány jobb képviselőjét gyűjti startjához. A Vinea-verseny valószínű győztese Pafi, mely Hecinkát a Károlyi-memoriálban megszorította, míg hozzá legközelebb Mi ez és Dicső várhatók. A Cambascan-verseny sorsa pedig Rother Stadl indulásával már is eldőltnek tekinthető és bizonyára ismét legalopozza hozzá nem méltó ellenfeleit.

Jelöltjeink:

- I. Saprísti - Springer-ist.
- II. Magas - Braganza.
- III. Paff - Mi ez.
- IV. Rother Stadl.
- V. Isnardie - Nadine.
- VI. Lamballe - Veronese.
- VII. Dieher-ist. - Java.

(**A Manchester United első mérkőzése.** Az északi liga bajnokságának győztese, a Manchester United csapata fényes kontinentális szereplésének utolsó stációján ma délután vívta meg első mérkőzését sok ezer főnyi közönség előtt. Három egyesület játékosai állott össze a következő csapat: Domonkos (MTK.), Szendrő (BTC.), Révész (MTK.), Kovács (BTC.), Simon (BTC.), Ficzer (BTC.), Molnár III. (BTC.), Késmárky (BTC.), Kórody (BTC.), Rónay (FTC.), Bíró: Szász Hugó (MTK.). A csapat zömét a BTC. játékosai képezték, mert a másik két klub vasárnapi mérkőzéseire tartotta vissza erőit. A football-játék nagymestereit láttuk, kik úgy egyénileg, mint együttesen is a legszebb dolgokat produkálták, nem ugyan az egész játékidő alatt, csak ha belemelegettek. A nálunk vendégszereplő angol csapatok, különösen a hivatásosak, sohasem viszik be minden tudásukat a mérkőzésbe, csak időnkint törnek igazi erélyvel az ellenfél kapuja felé. Ezt tette ma a Manchester United legénysége is, kelletlenül és kényelmesen dolgozott igen gyakran. Ennek köszönhető az is, hogy a magyar fiúk két goalt lőttek kapujukba, egyiket Rónay, másikat Kórody révén, még pedig igen szépen, nem pedig szerencsésen keresztülvitt támadásukkal. Az angolok nem alacsony passzokkal, hanem ívekben adogatják, igen gyakran közvetlenül ellenfelük feje felett, a labdát. Csatáiraik ördögös technikával cseleztek ki játékosainkat és nagy precizitással irányítják és villámgyorsan ro-

pitik a labdát az ellenfél kapuja felé. A magyar csapat nagy önfeláldozással dolgozott, különösen a második félidőben, amidőn sok dolgot adtak a hórihorgas angol kapusnak is. A kontinensen csak Zürichben kaptak goalt (14:2) és eddig legjobb eredményrel a mieink játszottak velük. A Slaviával szemben 2:0, W. Sp. C. ellen 4:0, Wac. 5:0, Bécs válogatottjai ellen pedig 4:0 eredménnyel győztek. Mai mérkőzésüket 6:2 eredménnyel nyerték meg. — Vasárnap délután a Thököly-uti pályán mérkőzik a professzionátus angol bajnok-csapat a magyar bajnok-csapat, a Ferencvárosi Torna-Clubbal, mely idei veretlen, teljesen komplett csapattal áll ki.

(**Hölgyek díjlovaglása és gymkana.** A Budapesti Polo-Club ma délután, a főváros legfényesebb hölgyközönsége jelenlétében, melynek élén Augusta főherceggasszony volt, rendezte mérkőzéseit, továbbá a hölgyek díjlovaglását és gymkanát. Nyolcz bájos fiatal leány és asszony, teljes felhárba öltözve, a legnagyobb gráciával és könnyedséggel ugratta át a sövényeket, falakat és árkokat. Bárácz Élémerné, a fővárosi jégcsaládnak is a legkiválóbb tagja és gróf Karátsonyi Mamy oly nagy lovaglási ügyességet tanusítottak, hogy nincs az a műlovarnó, akivel versenyre nem kelhetnének. A mai szép délután versenyének eredményei a következők: I. Lovaglás póznák között. I. Bárácz Élémerné, 2. Karátsonyi Mamy grófnő, 3. Karátsonyi Mancy grófnő. II. Baba-verseny. I. Bárácz Élémerné és gróf Andrassy Manó, Karátsonyi Mamy grófnő és gróf Teleki Géza. 2. Almásy Denise grófnő és gróf Károlyi Lajos, Inkey Laya és gróf Wenckheim József. III. Ugratás. I. Karátsonyi Mamy grófnő, 2. Inkey Laya, 3. Andrassy Boy grófnő. A hölgyek versenyében résztvettek még: Almásy Emma grófnő, Hunyady Teréz grófnő és Széchényi Erzsébet grófnő. A polo-clubnak legközelebbi versenynapja május hó 25-én lesz, a holnapra tervezett polony gát- és sikverseny hétfőre marad, mert holnap délután az arisztokráciának a fővárosban időző tagjai Visegrádra rándulnak, sokan pedig a bécsi versenyekre utaznak.

(**Galamblovó-verseny a Margitszigeten.** Az Országos Magyar Galamblovó Egyesület mai versenynapja, melynek szép tavaszi idő kedvezett, nagy érdeklődés mellett folyt le. A pályán igen nagy számu és előkelő közönség jelent meg. Az Eicke Siegfried tiszteletdíját gróf Zichy Kázmér nyerte meg, a második Cardeza T. D. M., a harmadik gróf Draskovich Iván lett. Károlyi Lajosné grófné díját gróf Czernin Ottó, gróf Pfeil Günther díját Gáspárdy Béla nyerte meg. Az első térvény győzelmén gróf Pfeil Günther, a második gróf Pfeil Günther és Gáspárdy Béla osztoztak. A harmadik térvény győztese gróf Czernin Ottó lett. A legközelebbi verseny május 23-án lesz, amikor gróf Zichy Kázmér tiszteletdíja dől el.

EGYESÜLETEK.

(**A Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete** elnöke, dr. Hedry Aladár vezetésével megjelent az igazságügyminiszteriumban, hogy dr. Günther Antal igazságügyminisztert az egyesület megalakulása alkalmából üdvözölje és pártfogását kéri az egyesület munkásságához. A küldöttséget a költészetes tárgyalása miatt távollevő miniszter helyett Imling Konrad államtitkár fogadta s készséggel ígérte meg, hogy az egyesület törekvéseit és a kar helyzetét az igazságügyi kormány kellő figyelemmel fogja kísérni.

(**A Márta-egyesület,** amelynek czélja cseléd-otthon és elhelyező irodák fontartása, most tartotta ez évi rendes közgyűlését Ziperovszky Károlyné és Almásy Géza fővárosi tanácsos együttes elnöklésével. A megnyitó beszéd után Vágó Mihály titkár terjesztette elő az igazgatóság évi jelentését. Az évi jelentést, valamint a zárszámadásokat a közgyűlés tudomásul vette s úgy a vezetőségnek és Vágó titkárnak, valamint a pénztárosnak köszönetet szavazott. Végül újból megválasztották az eddigi választmányi tagokat és a közgyűlést követő gyűlésen ezek közül választották a kilenc tagu igazgatóságot.

(**A Tulipánszövetség Magyar Védő Egyesület** évi rendes közgyűlését május hó 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja a régi képviselőház nagyertermében (VIII., Főherceg Sándor-utca 8. sz. a.) és tagtársainak megjelenését kéri.

Nyilt-tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellhártya, tüdővész, tuberkulózis, veretűzés, tüdőcsucsuhuru káros eredménynyol gyógyítáinak inhalációkkal és szórómoltásokkal. Rendel 11-12 és 2-4

TÖRVÉNYSZÉK

A dánosi rablógyilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 22.

A mai tárgyaláson megkezdődtek a védőbeszéd-ek. Ismét élénk az érdeklődés, a teremben nagy számu jogási közönség foglal helyet, nagy figyelemmel kísérvén a védők fejtegetéseit. A vádlottak nyugodtan ülnek a helyükön, látszik rajtuk, hogy teljesen védőikre bízzák sorsukat. Ezek viszont erősen hiszik, hogy egyetlen halálos ítélet sem lesz.

Rónay Kamill elnök féltíz óraker nyitja meg a tárgyalás huszonhetedik napját. Fölszólítja az elsőrendű vádlott, Lakatos János Parnó védőjét, hogy terjeszsze elő védőbeszédét.

A délelőtti tárgyalás.

Dr. Battlay Dezső bevezető beszédében higgadt, tárgyilagos ítélezkést kér az esküdtektől, melyet nem szabad befolyásolni semmiféle hangulatnak, csak a lelkiismeretükre hallgassanak. Az ügyész tegnapi szép, kétségtelenül objektív beszéde alkalmas volt arra, hogy az esküdteket abba a hangulatba ringassa, hogy ezek a vádlottak kétségtelenül bűnösök, ebből a hangulathoz akarja kiragadni őket. Nagy vonásokban ismerteti a dánosi csárdában lefolyt véres eseményt, majd áttér a csárdában talált borospharra, melyen daktiloszkópia Parno ujjnyomatát fedezte föl. A daktiloszkópia alig három éves tudomány, még gyermekkorát éli és csak valószínűségekkel dolgozik, amit ma állit, megdöntheti holnap. Nem foglalkozik a védő a bűnjelekkel, mert az ő védenczénél semmit nem találtak. A tanuvallomásokból bizonyítja, hogy milyen gyenge alapon áll a vád. Feolvassa Lakatos Róza három vallomását, melyekben mindig a korábbi vallomását visszavonta. Róza egyik vallomásában elmondta többek között, hogy a dánosi és gyóni rablásokban részt vett egy Lakatos Lina nevű cigányasszony, akiről kiderült, hogy egyáltalán nem is létezik. Kéri végül az esküdteket, hogy előítéletek-menten, a bizonyítékok reális mérlegelésével hozzanak ítéletet.

Hevesi Illés, Lakatos Lajos Dola védője, szóval föl ezután:

Közel egy hónapja, ugymond, foglalkozunk itt már egy sötét, undorító bűnpörrel, amely akkora ellenszenvet keltett itt a teremben, mely majdnem elsőpörte a védői pódiumot és szinte megakadályozta a védelmet védői funkciójában. A szörnyű büntényen kívül, a vádlottak rakoncátlan viselkedése, szikozódása csak fokozta az ellenszenvet és azt a látszatot keltette, mintha ezekből az emberekből kihalt volna az emberi érzés. Mégis, maradt-e szem szárazon — kéri a védő — ebben a gyűlölködő teremben, mikor a legrakoncátlanabb vádlottat, Lakatos Erzsébetet vezették a terembe és szembesítették a fiával? A társadalom bűne az, hogy ezek az üldözött, a határok közt és az erdőben buidós emberek most itt ülnek. Kimagasló eseménye volt e pernek, mikor a tárgyalás érdemekben megöszült elnöke kijelentette a cigánygyerekekre mutató: „Ime az eredmény, ha az állam ráteszi kezét a cigányokra.“ Ha husz esztendővel ezelőtt törődtek volna e gyerekek szüleivel, most nem ülnének itt.

Védő ezután hosszasan foglalkozik a tettesség kérdésével és a Kuria döntvényeivel igazolja, hogy a legfőbb bírói praxis már megállapodott abban, hogy a jelenlét nem állapít meg tettességet. Hogy felelnek majd az esküdtek a vád azon kérdésére, hogy az ő védencze, Lakatos Lajos Dola bűnös-e abban, hogy Szarvas Jánost golyóval megölte. Szarvasné egy trikóingnek a nyakára való csavarásával megölte. Bizonyítja továbbá, hogy a gyerekek hazudtak, amit az ügyész is koncedált. Nem akarja azt mondani, hogy a betanítás esete forog fenn, hanem kétségtelen, hogy szuggesztio, a kérdés által való szuggesztio hatása alatt állottak, amit bizonyít az is, hogy egyes kérdésekben, még a kifejezésekben is teljesen meg-egyezően feleltek.

Védő áttér a bűnjelekre. A vádlottaknál nem találtak semmi olyat, ami kétségtelenül a megölt csárdás és családja tulajdonát képezte volna, kivéve azt a zseb-kést, amelyet Zelfinél találtak és amely állítólag a

Szarvas Teréz tulajdona volt. Ezt azonban a vádottak, kik arra kóboroltak és a csárdában is jártak, ellophatták.

Ami a többi elásott ingókat illeti, ezeket nem áshatta el Zelfi, mivel kézzel nem ásható oly mélyen és egyik tanu sem tapasztalta, hogy a Zelfi keze földes lett volna, amint pedig valószínűleg észre kellett volna vennie. Ugyész szerint a vád nem a gyermekek tanuallomásán, hanem a bűnjeleken alapszik, de ez téves, mert a bűnjelek között lévő fejsze nem is találtatott a helyszínen, hanem döntő fontosságát éppen annak köszöni, hogy a gyermekek vallottak erre vonatkozólag. Majd az esküdtekhez fordulva, kéri őket, hogy a verdikt meghozatalánál ne engedjék magukat a beszűzöttérettől vezetett, hanem tekinték azt, hogy ez a népfaj, mely az állam előnyében, jótéteményeiben nem részesül és amely csak határból-határba, faluról-falura üzetve, a csendőrök önkényének van kitéve, ezeknek az állam más polgáraival egyenlő büntetés ki nem szabható.

A délutáni tárgyalás.

A délutáni tárgyaláson érdeklődés kísérte dr. Baumfeld Lajos védőbeszédét, aki a bűnpör bőséget, Kolompár Balog Tutát igyekezett enyhébb színben az esküdtek elé állítani. Tiltakozik az ellen, hogy Balog Tuta egy állítassék azok keretébe, mint a vérengzés hőse. Erre semmi pozitív adat nincs. Minden csak feltevés, amely más eshetőséget nem zár ki. Lakatos Rózi, Murza, Jutina és Jancsi vallomása szintén elégtelenek a vád beigazolásához. Az egyedüli szemtanu, a Murza gyerek vallomása egyszerűen hihetetlen, magán viseli a valószínűtlenség bélyegét. Ami a jogkérdést illeti, bizonyítja, hogy az előre megfontolt szándék nem forog fenn, legfőképpen szándékos emberölésről lehet szó, amely rablással párosult. De tettesnek nem tekinthető Tuta, mert véghezviteli cselekmények nem bizonyult rá. Ha része volt a bűncselekményekben, legfőképpen bűnség. A törvényes igazság nevében kéri a vádlott felmentését.

A tárgyalást holnap reggel kilenc órakor folytatják.

§ Gyürky Ödön bűnpör. Két évvel ezelőtt Gyürky Ödön lapszerkesztő a Katolikus Egyesület Közvetítő Irodája cím alatt egy gabonabizományi irodát nyitott a fővárosban. Ez az iroda eleinte lelkiismeretesen elszámolt a feleknek. Később azonban Gyürky nem fizette meg a termelőknek a hozzá beküldött s általa eladott gabona árát. Rövid idő alatt mintegy 31 termelőt károsított meg ily módon 70.000 korona erejéig. Mikor bűnét tovább nem leplezte s többen már feljelentést is tettek ellene, dr. Gyürky egy szép napon nyomtalanul eltűnt. Hiába nyomozta az ország valamennyi rendőrhatalósága, nem tudtak a nyomára akadni. Végre egy év múltával egy ismerőse felismerte Nagyváradon, ahol alnév alatt lakott s feljelentette a rendőrségnek, amely letartóztatta. A kir. ügyészség vádiratot adott ellene sikkasztás büntetése miatt. A vádirat ellen dr. Gyürky kifogásokkal élt, amelyeket ma tárgyalta a vádtanács dr. Langer táblai bíró elnöklettel. A vádtanács dr. Geszti Andor ügyész vád és dr. Parali Ferencz védelme után dr. Gyürky Ödönt egy rendbeli sikkasztás büntetéseért vád alá helyezte. Ugyanez alkalommal tárgyalta a vádtanács azt a sikkasztási panaszra beadott ügyész vádirat elleni kifogást is, amelyben dr. Gyürky védekezik Berger Izidor azon feljelentése ellen, hogy ő 10.000 drb zsákok jogtalanul eltulajdonított volna. A vádtanács ezen sikkasztási vád tekintetében megszüntette dr. Gyürky ellen a további eljárást.

§ Udvarny bankja. Két év előtt nagy feltűnést keltett a Néptakarékpénztár bukása, amelynek Udvarny Ferencz képviselő volt az igazgatója. A képviselő megszökött. A bank betéti könyvek elzlogosításával operált s kétfőt, 40—40.000 koronásat Szevera Károly hozott forgalomba. Szevera a szanatóriumba menekült s úgy az orvosszakértők, mint az országos orvosi tanács kimondotta rá, hogy bolond. A vádtanács az orvosszakértőkkel szemben megállapította Szevera beszámíthatóságát, még pedig Szevera védekezéséből s ez okon Szeverát kétfoldbeli csalásért vád alá helyezte. Vád alá helyezte Horvát tükárt is. Udvarny képviselő ellen pedig nyomozó-levelet ad ki. Grósz László vádlottal szemben az eljárást megszüntette.

§ Verekedés Karczagon. Tóth Kálmán polgármester, Rimaszombathy István tanácsnok és Duri József városi szolga, valamint Györy Gáspár megyebizottsági tag a múlt év november 20-án előbb inzultáltak, majd tetlegesen bántalmazták Klein István lapszerkesztőt. A bántalmazott lapszerkesztő feljelentést tett a karczagi járásbírósnál, amely ma itékezett ebben az ügyben és Tóth Kálmán polgármestert, Rimaszombathy István tanácsnokot, valamint Györy Gáspár bizottsági tagot a súlyos testi sértés vétségében bűnösnek mondta ki és egyenként 10, illetőleg 15 napi fogházra ítélte, ellenben Duri József szolgát a vád alól felmentette. Ugy a panaszos, valamint a vádlottak az ítéletet megfellebbezték.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

A kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinek díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félemelet.
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági helyzet.

Budapest, május 22.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a mezőgazdasági helyzetről május 21-iki kelettel a következőket jelenti:

Arad. A múlt héten beállott abnormis hőség szerencsére csak néhány napig tartott s így a gabonafélékben még kárt nem tett, csőre azonban nagy szükség volna. Egyébként tavasziak és kapások elég jól állanak, ami az ősziakra nem mondható.

Baja. A száraz és meleg időjárásról jobb őszi vetések szépen javultak, de a gyengék silányak, rajtuk csak jó eső segíthet.

Debrecen. Az időjárás meleg. A nagy mennyiségben fellépett hernyók gyümölcsösökben sok kárt okoznak. A beérkezett jelentések szerint a hortobágyi 40.000 holdas legelőn a marokkói sáska ez ideig csekély mennyiségben észleltetett.

Kaposvár. Az időjárás száraz és meleg, az egész kultúrának sürgősen kellene az eső. Ősziak, tavasziak, valamint kapások a szárazságtól sokat szenvednek. Czukorrépat a nagy meleg, a földi bolha és a gyom pusztítják, sok répat ki kell szántani.

Kassa. A tartós hőség következtében vetések silányak, sárgák lettek, csőre nagy szükség van.

Léva. Az időjárás e hó elejétől kezdve igen kedvező mindenféle növényzetre és így jó termésre van kilátás. A szőlő és gyümölcs nagyon szép természetű, ha cserebogár, hernyó el nem pusztítja. Munkáviszonyok kedvezők, munka és munkás van elég.

Miskolc. Időjárás száraz, szeles. Az eső már igen kellene. A tavaszi szebb, mint az őszi, a korai őszi szebb, mint a kései. Arpa elég szép gabona, gyengébb, buza változó: közepes és jó.

Nagyberek. E héten sem kaptunk esőt, ami a tavaszi vetéseken zab és árpánál észlelhető, amennyiben ezek kissé fonnyadni kezdenek. A tengeri semmi haladást sem mutat, mert habár a kapálást többnyire megkezdették, sok helyütt nem lehet bevégezni a talaj szárazsága és keménysége folytán. A süriű buza még állja a hőséget, de a ritkább, gyengébb a hosszantartó hőség következtében napközben lankadni kezd.

Nagykanizsa. A vetések különfélék, részben jók, de részben silányak, főképp a tavasziak esőhiány miatt nem fejlődhetnek kellően. A repce elvirágozott, a rozs most virágzik. Takarmányfélék, úgy a rétek gyengén állnak, a szőlő szépen hajt.

Nagyszentmiklós. E héten belül tikkasztó hőség, közben erős szárító széláramlatokkal. A föld nagyon kiszáradt, így egy több órás átható esőre volna szükségünk. Ilyen időjárás mellett különben is nagyobb részben ritka őszi és tavaszi vetéseink nagyon szenvednek. A tengeri és burgonya szépen fejlődnek, azonban esőt kívánnak.

Nagyvárad. A beállott — május hóban szakadatlan — nagy meleg a vetések fejlődésére kedvezően hatnak, de azoknak egészséges továbbfejlődéséhez csapadékra van szükség, miután a talaj felső rétege a nagy meleg és közbejött szelek következtében kiszáradt.

Nyíregyháza. Időnk régóta nyári, száraz meleg, az esőt vetéseink nagyon kívánják. A homoki őszi vetések általában sokkal jobbak, mint a kötött talajé. A tavasziak általában kifogástalanok.

Nyitra. Az időjárás a mai napig változó, borus, esős és folyton szeles volt. Ma gyönyörű széles meleg nap van. A vetések fejlődése lassan haladt előre, de remélhetőleg most a jó meleg napok hatása alatt rohamos fejlődésnek indulnak, ha kellő meleg májusi esőben lesz részük. A gazdák remélik, hogy ezidén a tavalyinál rosszabb termésük nem lesz, csak a túlmeleg és száraz napoktól félnek.

Szatmár. A hó esőkre következő meleg időjárás úgy az őszi, mint a tavasziakra kitűnő hatással van, elannyira, hogy azok az utóbbi 8—10 nap alatt óriási fejlődtek. Most több napi szárazság után újra eső volna kívánatos. A tengeri első kapálása mindenfélre folyik.

Temesvár. A terméskilátások jók és azt hiszik, hogy egy 7—8 mm. átlagtermést várhatunk. A tavaszi vetések szépen kikelték, de eső hiányában megakadtak. Az idő szép és meleg.

Zalaegerszeg. Nyári melegség állandó szárazsággal párosulva jellemzik a mostani időjárást. Az ősziak eddig még nem szenvedtek az esőhiány miatt,

a tavasziakon, valamint a mesterséges takarmányokon és réteken észrevehető. Ha rövidesen kiadó esők nem lesznek, úgy az évi takarmánytermés is veszélyeztetve lesz.

Zenta. Még nfindeddig esőnk nem volt. Az őszi vetések ritkák és kicsinyek, a tavasziak még szépen állanak, de már nagyon kívánják az esőt.

A Kereskedelmi Részvénytársaság kávéüzlete. A tavalyi hihetetlenül nagy kávétermés, mely még a Braziliában szokásos bizonyos időközökben jelentkező ugynevezett nagy kávétermés-estendőket is felülhaladta, természetesen erősen lenyomta a kávé árát. Hogy ennek az áresésnek határt állítson, a braziliai kormány segítő-akcióra szánta el magát és körülbelül 8—10 millió zsák kávéét vásárolt össze a termelőktől, azzal a céllal, hogy a beraktározott kávé gyengébb termésű években értékesíti magasabb árak mellett. A kormány ennek az üzleti ténnyének a lebonyolítására egy termelőkből és kereskedőkből álló egyesület is alakított a maga fenntartása és ellenőrzése alatt. Ennek az egyesületnek a megbízásával járt nemrégiben Budapesten dr. Bogya, a Magyar Kereskedelmi Múzeum santosi levelezője, hogy a braziliai kávékészletek egy részének Magyarországon és Ausztriában megfelelő piacot keressen. A braziliai kávének európai piacra ugyanis Hamburgban van, de a földközi tengeri kikötőkkel érintkező tengerentúli hajózáratól első sorban Triestet, másrészt pedig Fiumét teszi rendkívüli módon arra alkalmassá, hogy ezek a kikötők bonyolítsák le a braziliai kávé behozatálát a monarchia és a keleti államok részére. Ezen alapon kiindulva kezdte meg a tárgyalásokat dr. Bogya, Triestben és Bécsben, valamint Fiumében és Budapesten is. Tárgyalásainak az eredménye az a megállapodás, melyet a Magyar Kereskedelmi Részvénytársasággal létesítenie sikerült. Az előzetes megállapodással a zsebében, melynek létrehozását — hirszerint — a m. kir. kereskedelmi kormány is támogatta, vitorlázott vissza dr. Bogya Braziliába, hogy a részleteket ottani megbízóival rendbe hozza. Ha az ügy végleges formában tisztába jön, a Kereskedelmi Részvénytársaság egy nagyszabású, kiterjedésekben és ágataiban internacionális jelentőségű üzletnek vetette meg az alapját.

Szabadságolás az aratás idejére. A király elrendelte, hogy valamennyi térrparancsnokság területén az idén nyáron három hétig szüneteljen a fegyvergyakorlat és megengedte, hogy ebben az időben az aratásra szabadságolják a legénységet. Az aratásra való szabadságolásért nemcsak a szülők, hanem a további hozzátartozók is folyamodhatnak és ha a szabadságolandó korábban közös családi háztartásban élt velük, helyt is adnak a folyamodásnak.

Az angol bankkamatláb leszállítása és annak hatása című tegnapi számunkban megjelent közleményünk megelőzte a tényleges eseményeket, még pedig — ha jól jövendölünk — éppen egy héttel. Londonban ugyanis a bank minden tekintetben kielégítő kimutatására való tekintettel — a tegnapi kimutatás egyrészt az általános tartalék, a készpénzkészlet, az állami betét és a bankjegytartalék emelkedéséről, másrészt a bankjegyforgalom és a bankjegytartalék apadásáról tesz bizonyosot — biztosra vették tőzsdéi körökben a hivatalos kamatláb leszállítását. Ez a feltevést az a ténykörülmeny is megerősítette, hogy a magánkamatláb a tegnapi londoni tőzsde folyamán 2¹/₁₆, sőt 2 százalékra is visszament. Magánbankárok sürgönyöztek meg tehát bécsi ügyfeleiknek, mint bekövetkezett tény a biztosra vett feltevést, mely mint örvendetes pozitivum terjedt el a tegnapi déli bécsi tőzsdén, majd onnan kapott telefonhírekre a budapesti tőzsdén is. Ezen az alapon írtuk meg több lap társunkkal egyetemben közleményünket. Csak azután, hogy a hivatalos h iradás nem igazolta a híreket, tehát az éj folyamán jöhettünk rá, hogy tegnapi hírlünk korai volt. Hangsúlyozzuk azonban, hogy a londoni tőzsdén biztosra veszik, miszerint a londoni bank direktóriumának legközelebbi csütörtökön tartandó ülésén a kamatlábát leszállítják. Felemlítjük ennél az alkalomnál, hogy jövő hétre várják a német bankkamatlábának leszállítását is az eddigi 5 százalékról 4¹/₂ százalékra.

A gyáriparosok szövetségéből. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ügyvivő-igazgatósága tegnap Chorin Ferencz főrendiházi tag elnöklété alatt tartott ülésén több gyár állami kedvezményének megvitatása után a kormány új javaslataival, nevezetesen a kivándorlási törvényvel és az állam

takarmányo-
en kiadó esők
termés is ve-

volt. Az ősz
k még szépen
t.

kávéüzlete.

, mely még a

okban jelent

szándékokat is

nyomta a

atárt állítson,

anta el magát

vásárolt össze

beraktározott

ékesíti maga-

az üzleti té-

ből és keres-

a maga felel-

egyesülésnek

esen dr. Bo-

um santosi le-

ek egy részé-

an megfelelő

k európai fő-

földközi ten-

i hajójaratol

Fiumét teszik

ezek a ki-

behozatalát a

Ezen alapon

dr. Bogay

tében és Bu-

nye az a meg-

lemi Részvény-

zetes megállá-

mozását — hir

ány is támo-

raziliába, hogy

be hozza. Ha

n, a Kereske-

ásu, kiterjedé-

jelentőségü

király elren-

ság területén

en a fegyver-

az időben az

. Az aratásra

ők, hanem tá-

nak és ha a

ádi háztartás-

odásnak.

és annak fia-

lent közlemé-

peket, még pe-

ny héttel. Lon-

tben kielégítő

napi kimutatás

évkészlet, az

emelkedéséről.

nkjegytartalék

a veték tőzs-

szállítást. Ezt

megerősítette,

oni tőzsde fo-

ment. Magán-

si ügyfelek

osra vett fel-

um terjedt el

han kapott te-

ben közlemé-

s hiradás nem

jöhetünk rá,

lyoznak azon-

veszik, misze-

beruházásokról szóló előterjesztéssel foglalkozott. A vitában Hatvany-Deutsch Sándor alelnök, Elek Pál, Emich Gusztáv, báró Herzog Péter, Egger Gyula, Fodor István és Surányi Béla igazgatósági tagok részt s megállapodtak abban, hogy a kivándorlási törvényjavaslata nézve felmerült észrevételeket közvetlenül gróf Andrássy Gyula belügyminiszterrel közli az elnökség, az állami gépgyárak kibővítése ügyében pedig a Szövetség a Magyar Műművek és Gépgyárak Egyesületével karöltve fog eljárni. Hegedüs Loránt igazgató részletesen beszámolt az országos munkásbiztosító pénztár végleges alapszabályainak elkészültéről s a munkaadóknak a Szövetség által vezetett együttes eljárásáról. Az igazgatóság elhatározta, hogy sürgősen kérni fogja az országos pénztár rendkívüli közgyűlésének egybehívását, hogy az alapszabályok véglegesíthetők legyenek. Miután ugy a fővárosi, mint a vidéki szalmagyárosok számos panaszt terjesztettek a Szövetséghez, amelyek egyes hatóságoknak a magyar szalmái ipar érdekeit mélyen sértő rendelkezésére vonatkoznak, az igazgatóság elhatározta, hogy Sztérenyi József államtitkártól a különböző minisztériumok képviselőiből álló szaktanácskozás egybehívását kéri. A Munkaadó Központ alapszabályai a beérkezett megjegyzéseknek megfelelően átalakították s az igazgatóság az idevonatkozó további teendőket megállapította. Végül a Szövetség kiállítási alapiából az ez évi müncheni kiállítás tanulmányozására kitűzött 400 koronás ösztöndíjat Brandner Károlynak, a Gömöri Faipar r.-t. üzletvezetőjének, a Szövetségnek a Kelti Kereskedelmi Akadémiánál tett 200 koronás ösztöndíjat pedig ez évre Dányi Józsefnek ítélték oda.

Közgazgatási bank? Érdekes és már az első pillanata is tetszetős eszmével foglalkoznak most a vármegyék. Arról van szó, hogy a vármegyék a Vármegyei Tisztviselők Országos Szövetségével kapcsolatban központi pénzügyintézetet létesítenek, amelynek célja volna a törvényhatósági, városi és községi hiteligények kielégítése. Ez az eszme annak nyomán keletkezett, hogy a kormány a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének jelentékeny nagy összeget ad államsegély címén, amit a megalakuló pénzügyintézetnek engedhetne át az egyesület. Ez az államsegély, valamint a vármegyék, a városok és községek hozzájárulása adnák meg azt az alapot, amelyen a bankot megteremténék. A kulturális és szociális igények növekedésével előálló újabb és újabb szükségletek előreláthatólag nagyon is keresetté tennék az intézetet, másrészt a városoknak és vármegyéknek mindenkorra biztosítaná e szükségletek kielégítését. És pedig olyan kielégítést, amely a jelenlegi drága kölcsönök magas kamatlábát tekintve, a kölcsönt kereső vármegyére, városra, vagy községre csak előnyös lehet. Az a biztosíték, melyet vármegye, város és község, mint ugyszólván soha meg nem szűnő jogi személy már e minőségénél fogva még a jelzálogi biztosítékot is meghaladólag nyújthat, a kölcsönt kereső vármegyét, várost és községet olyan jó adóssá minősíti, hogy az ezen minősítésre épített pénzügyintézet kellő szervezet és vezetés mellett bizonyára virágzó vállalat lehet, amelynél az érdekelt adósok befolyásának biztosításával a hitelt keresők részére oly előnyös feltételek lennének megállapíthatók, amelyek az ily hitelműveletekkel csak melleleg foglalkozó más pénzügyintézeteknél alig érhetők el. Érdekes terv. Kíváncsian várjuk a további fejleményeit.

Hírek a postáról. Borsod vármegyében Királykúton távirat hivatal nyílt. Fejér vármegyében Polgárdiban és Felsőalapon, Nyitra vármegyében Tornóczon környékbeli, Temes vármegyében Gálya községben törvényhatósági távbeszélő-központ, Verőce vármegyében pedig Rétfalun, Eszékhez csatlakozó nyilvános távbeszél-állomás nyílt. A polgárdi-i, felsőalapi és tornóczyi központok részt vesznek a belföldi helyközi távbeszélő forgalomban is. A tiszkeszi törvényhatósági távbeszélő-központ pedig bevonatott a belföldi helyközi távbeszélő forgalomba.

Az új hortörvény. A földmivélsügyi miniszter által összehívott értekezlet fontos tárgyai ma is teljes számban gyűjtötték össze a meghívott termelőket, kereskedőket és szakembereket. A földmivélsügyi miniszter részéről: Mezőssy Béla és Ottlik Iván államtitkárok, Dobokay és Lónyay miniszteri tanácsosok, Németh és Lekky osztálytanácsosok, Rácz Sándor központi főfelügyelő voltak jelen.

Az értekezlet megnyitása után elsőnek Dessewffy Tamás szólt fel, aki arra nézve kért intézkedést, hogy a Tokaj-Hegyaljával szomszédos községekben lakó termelők és kereskedők ne használjanak olyan czimkéket, amelyek a bor tokaji eredetére gyaníttatnának. Koppély Géza kiemeli, hogy a tokaji bort a külföldön tulajdonképpen nem is-

merik. Báró Waldbott Ödön a hegyaljai boroknak más borokkal való házaitását, ha már a tokaji borvidékről kivitetett, megengedendők tartja. Ez határozott és fontos érdeke a Tokaj-Hegyaljának. Hammersberg Jenő kiemeli, hogy a hegyaljai borok, nem mind kiváló minőségűek, van gyengébb bor is. Eppen ezért szükséges, hogy a tokaji boroknak házaitása a Hegyalján kívül más borokkal korlátlanul megengedtesse. Bernáth Béla a hegyaljai borok házaitása ellen nyilatkozik a zárt területen kívül is. Flegmann Sámuel azt indítványozza, hogy a tokaji borvidékre egyáltalában tilos legyen bort bevinni. Görgey Gyula szerint a vörösborkok bevitelére a tokaji borvidékre megengedhető. Báró Waldbott Ödön a palackboroknak bevitelét engedélyhez kötni nem tartja szükségesnek. Lónyay előadó megjegyzi, hogy a törvény ismertetésére vonatkozólag a törvény intézkedéseket nem tartalmazhat, a kormányának azonban gondja lesz rá, hogy a törvényt a külföldön is megismerjék. A borseprőre vonatkozó rendelkezéseknél felszólt Zwack Akos, Kammermayer és Lónyay Ferenc előadók. Gundel János helyesli a javaslatnak a borseprőre, törkölyborra és pezsgőre vonatkozó rendelkezéseket. Mezőssy Béla államtitkár megjegyzi, hogy úgy látja, hogy a törvénynek az a szövegezésre, hogy törkölybor készítése kizárólag olyan szőlőbirtokosoknak engedtetik meg, akik borkereskedéssel nem foglalkoznak, egyes köröket érzékenyen érint, ennél fogva a törvénynek megfelelőbb szövegezésre gondja lesz. A büntető határozatoknál Oppenheim Emil megjegyzi, hogy a törvény büntető határozatait túlságosan enyhéknek tartja és szigorításukat javasolja. Hammersberg Jenő súlyosabb büntetési tételeket javasol és kívánja, hogy szigorú büntetéssel büntetessék az, aki a mustot vagy a bort más származásának tünteti fel, mert az csalás ugy a termelővel, mint a fogyasztóval szemben. Vastagh János, Görgey Gyula, Gundel János Dessewffy Tamás és Lónyay Ferenc miniszteri tanácsos, előadó felszólalása után Mezőssy Béla államtitkár megköszönte az értekezlet tagjainak buzgalmat és az értékes véleménynyilvánításokat s bekezeszti az értekezletet. Ezzel a tanácskozás véget ért.

Ganz és Társa Vasöntő és Gépgyár R. T. igazgatósága mai napon tartott ülésében Felner Károlyt, a kocsiépítési osztály főnökét és Verderber Józsefet, a központi könyvvezetőség főnökét igazgató-helyettesekké nevezte ki.

Hetvenhat kendertermelési központ. Darányi földmivélsügyi miniszter leiratot intézett mindazokhoz a vármegyékhez, amelyekben a kendertermelés nagyobb arányú fölkarolása indokolt lenne, hogy a közgazdasági alap fölhasználásával kétszázegesen támogatt minden olyan akciózt, mely a kenderáztatás rendezésére és ezzel a termelés fokozására alkalmas. Rendeletében a miniszter felhívta a törvényhatóságokat, hogy az érdekelt bevonásával értekezleteket tartsanak, ezeknek határidejéről öt értesítsék, hogy szakembereit az értekezletre kiküldje. A megtartott értekezletek hetvenhat ilyen gócpontot jelöltek meg, ahonnan a megjelent községi előjárók készségeiket jelentették ki, hogy a jól jövedelmező kendertermelés fellendítése érdekében az áztatás ügyét megoldják és örvendezve viszik haza hírül, hogy a mesterséges áztatók berendezési költségeit a földmivélsügyi miniszter nagyobb államsegélyvel lényegesen megkönnyebbiti.

Az őrlelési üzem korlátozása Ausztriában. Csak a minap jelentettük, hogy a magyar malmok heti üzemiüket négy munkanapra csökkentik. Most a példát követik az osztrák malmok is, sőt arról is van szó, hogy mindkét félén teljesen beszüntessék egy időre a munkát, ami súlyos csapás lenne a munkásokra nézve.

A Dévaványai Takarékpénztár betéti kamatlába. A Dévaványai Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a betétek utáni kamatot 1908. június 1-étől kezdődőleg 1/2%-al leszállítja. A betéti kamatot azonban továbbra is az intézet fizeti.

A Ferenc-esatorna új elnöke. A Ferenc-esatorna Részvénytársaság Türr István halálával megüresedett elnöki tisztségre megválasztotta Hoitsy Pált. Alelnök lett Gonda Béla, az igazgatóságba pedig beválasztotta gróf Benyovszky Sándort.

Petroleum-monopólium Franciaországban. Párisból táviratozzák, hogy a képviselők között ma ki-oztott 1909. évi állami költségelöirányzathoz fűzött magyarázatban a pénzügyminiszter bejelentette, hogy bizonyos időn belül, amelyet eddig ugyan még nem állapítottak meg, a petroleumfinomítás állami monopóliumba fog vétetni, amihez különben már a termelési adó emelése is előkészítő lépés volt

A talpbőr-kartel. Említettük már, hogy a magyar és az osztrák talpbőrgyárosok tárgyalásokat folytatnak egy alakítandó osztrák-magyar kartel dolgában. Már korábban kiküldtek egy szűkebb bizottságot a kartel tervezet kidolgozására. Ez a bizottság most már elkészült tervezetével s május 27-én a magyar és osztrák talpbőrgyárosok Bécsben tartandó gyűlése elé terjeszti azt. Ha megegyezés jön létre, az osztrák Creditanstalt, a Länderbank, a Bankverein, az Anglobank és az Unionbankból álló konzorcium alakul Bécsben, amely az osztrák termelés értékesítését végzi. Az export kérdését bizonyos kulcs szerint osztaná meg a kartel a magyar és osztrák gyárak között. A kartel dolga azonban még koránt sincs tető alatt. Reméljük, egyhamar nem is lesz!

Hajósok tanácskozása. A Magyar Hajózási Egyesület igazgató-választmánya tegnap ülést tartott, melyen a napirend előtt az elnök megemlékezett a magyar víziutak ügyének lelkes előharcosára, Türr István tábormeg elhunytáról. Türr István az egyesület tiszteletbeli tagja volt és mindig érdeklődött annak törekvései iránt. Az egyesület az elhunyt korszakára koszorút helyeztetett el és emlékét az illésről felvett jegyzőkönyvben is megörökítette. Török Emil titkár előterjesztései után Csatóy Frigyes a Dunagőzhajózási Társaság igazgatója kifejtette, hogy szükségesnek tartja, hogy az egyesület az ipartörvény-javaslatnál részletesen foglalkozzék, e célra egy bizottságot küldjön ki, mely a kereskedelmi miniszterhez intézendő felterjesztést előkészíti.

Az új szeszadó-törvény. Több ízben megtettük már véleményünket az új szeszadó-törvénytervezetre vonatkozólag, mely elkészültéről szól az alábbi félhivatalos kommuniké, mely a magyar és osztrák pénzügyminiszterek közös tanácskozásáról referál. A félhivatalos közlemény a következő:

Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap a közös miniszteri tanácskozás után dr. Korytowski osztrák pénzügyminiszterrel a szeszadó kérdésében is értekezett. Az értekezlet két óra hosszáig tartott s a két miniszteren kívül dr. Popovics államtitkár, Bernatky osztályfőnök és dr. Joas miniszteri tanácsos is résztvettek. A tanácskozás során jöllehet a szeszadó kérdésében mindkét állam önállóan jár el, mégis bizonyos egyöntetű eljárásban történt megállapodás. Hír szerint a kölcsönös forgalomra nézve s a szeszadónak a gyümölcs-pálinkára vonatkozó átalányozása tekintetében is megegyeztek, úgy, hogy a törvényjavaslat betervezésének többé mi sem áll útjában. Mindkét parlamentben egyszerre terjesztik be a törvényjavaslatot vagy közvetlenül pünkösdtől, vagy nyomban a pünkösdi szünet után.

Az aradi motorvasut kudarcza. Említést tettünk annak idején az arad-hegyaljai motorvasut kudarczáról. A vasut ugyanis a megnyitástól kezdve üzemi és anyagi zavarokkal küzdött. A vasuti üzem első esztendeje nem nagy hasznot hozott volna, de tetemes veszteséget eredményezett. A vasuttársaság a kevés üzemi, illetőleg forgatókével nem tudja a forgalmat akadálytalanul lebonyolítani. A kereskedelmi minisztériumban sem voltak ismeretlenek azok a bajok, amelyek az arad-hegyaljai motorvasutnál napirenden voltak. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a bajok orvoslása céljából értekezletre hívta össze az érdekelt feleket s az értekezleten elhatározták, hogy a vasut tőkéjét 1,020,000 koronával felemelik. Így talán abban a helyzetben lesz a vasut, hogy olyan járműveket szerezzen be, amelyekkel le lehet bonyolítani a forgalmat, mert eddig olyan motorokkal dolgozott, amelyek akadályozták a forgalom lebonyolítását. Mi abban a véleményben vagyunk, hogy a tőkefelemeléssel sem lehet többé a motorvasuton segíteni.

Felolvasás. Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai kedden, folyó évi június 2-án d. e. 11 órakor az egyesület helyiségében (VI. ker., Gróf Zichy Jenő-utca 4. sz. I. em.) tartandó ülésén dr. Molnár Akos orsz. képviselő előadást tart: Az angol világpiac és az angol társadalmi életről.

Az „Adria“ m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül szerdán a Lederer Sándor Fiuméből Valenciába, a Szapáry Fiuméből Marseilleba a Mátyás Király Marseilleből Fiuméba indult, a Kalmán Király Fiuméből Rouenba és a Széchenyi Antwerpenből Fiuméba érkezett.

Ipari tanfolyamok kiállítása. A Technológiai Ipar-muzeumban érdekes kiállítás nyílt meg. Ez a kiállítás az ipari továbbképző tanfolyamoknak kiállítása, amely tulajdonképpen nem más, mint a Budapest és 15 vidéki városban iparosmestereknek és

segédeknek rendezett rajzi és gyakorlati 110 tanfolyam eredménye.

Exportérdekeink fejlesztése. Az Országos Ipar-egyesület gyáripari szakosztálya már első ülésének egyikén elhatározta, hogy kiviteli érdekeink hatóság fejlesztése céljából egy szakembert küld ki külföldre, kinek az lesz a hivatása, hogy az illető külföldi piacokon gyárainknak újabb és hálás összeköttetéseket szerezzen és árúinknak állandó biztos piacot teremtsen. Ebben a tárgyban e hó 21-én d. e. értekezlet volt az Országos Iparegyesületben. Ullmann Adolf az értekezletet megnyitva, konstataja, hogy az ismert kiviteli akció megindítása annak idején három föltételtől volt függővé téve és pedig először, hogy annak a kormány erkölcsi és anyagi támogatását megnyerjük, másodsor, hogy erre a célra megfelelő szakembert akviráljunk, harmadsor, hogy a magyar iparosok részéről ez a kezdeményezés kellő érdeklődéssel és támogatással találkozzék. Örömmel jelenti, hogy mind a három előföltétel teljesült, amennyiben első sorban a magyar kormány erkölcsi és anyagi támogatása az ügy részére nemcsak az e tárgyban érkezett leiratok és a már kiutalványozott segélyösszeg, hanem azáltal is biztosítva van, hogy a miniszter a mai értekezletre dr. Neumann Károly miniszteri osztálytanácsost kiküldötte, akit az értekezlet nevében üdvözlő, indítatva érzi magát, hogy e nagybecsű támogatásért egy a miniszternek, mint az államtitkárnak az egyesület hálás köszönetét tolmácsolja.

Ami a kérdés második részét illeti, jelenti, hogy —amint az „Egyetértés” már régebben jelezte — Mauthner Emil, a Fiumei Hitelbank volt igazgatója személyében, aki ugyancsak exportérdekeinknek a külföldön való képviselése érdekében már bejárta Északamerikát, Kínát és Japánt, aki tehát ezen a téren járatos és sok becses gyakorlati tapasztalattal bíró szakember, sikerült oly erőt akvirálni, aki a jelzett misszió elvállalására készségesen hajlandónak mutatkozott. Felhívja ennélfogva az elnökség mindazon hazai iparosokat és termelőket, akik Mauthner Emil közreműködését igénybe akarják venni, hogy vele ez ügyben direkte érintkezésbe lépjenek (címe: Országos Iparegyesület, Gróf Zichy Jenő-utca 4. Telefon-szám 26—75.) és pedig minél előbb, mert Mauthner már folyó évi június 6-án megkezdí Oroszországba és első sorban Varsóba tervezett útját. Főadatává teszi az értekezlet a megbízottnak, hogy Oroszország felé gravitáló kiviteli cikkeknek termelőivel az összeköttetést még elutazása előtt folytatólag is keresse és pedig nemcsak a fővárosban, hanem a vidék fontosabb góczpontjain is, továbbá, hogy működési körét ne csak a szorosán vett Oroszországra, hanem annak idején successzive lehetőleg Finnországra és Szibériára is terjessze ki. Működéséről a megbízott lehetőleg hetenként köteles jelentést tenni az egyesületnek. Végül elhatározta az értekezlet, hogy felkéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy az orosz konzulátusokat informálja a megbízott munkájának fontosságáról, praktikus célzatáról és ezekre való tekintettel kérje föl azokat kiküldöttünk legmesszebbmenő támogatására. Ezzel az értekezlet véget ért.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-

Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrothermia).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.
Beszélés egész napon át. — Kivánatra prospektum.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegzsábák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősrövidítés (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagszerebegek (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).
Bőr-betegségek.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatőzsde.

Budapest, május 22.

A külföldi tőzsdéken nyugodt az irányzat. Ugy az amerikai, mint az európai államokban a vetések körül nem igen mutatkozik nagyobb változás és ennélfogva az árhullámzások is csekélyek. Nálunk a tartós szárazság következtében ma több vevő jelentkezett a határidős piacon. Októberi buza mindjárt kezdetben 10 fillérrel magasabban, 10—14 koronán került forgalomba; a májusi buza pedig fedezési vásárlásokra 25 fillérrel — 11.35-ig — drágult. Később azonban az emelkedés egy része veszendőbe ment. A készáru piacon 10 ezer mázsa buza talált vevőre, de csak is olyan tételekben, melyek helyben azonnal átvehetőek voltak és ezekért 5—10 fillérrel magasabb árt is adtak. Későbbre, vagy szállításra egyáltalán nem volt vevő. Rózsa 5—10 fillérrel lett olcsóbb. Tengeri és zab változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki. 200 mm. 78 kg. 23.10 korona, 500 mm. 78 kg. 23.— korona, 850 mm. 76.6 kg. 23.— korona, 500 mm. 76 kg. 23.10 korona, 200 mm. 75 kg. 22.90 korona.
Szarvasi. 1250 mm. 75 kg. 22.80 korona.
Fejérmegyei. 130 mm. 75.2 kg. 22.10 korona.
Pestvidéki. 100 mm. 78 kg. 22.80 korona, 1200 mm. 77.3 kg. 22.80 korona, 150 mm. 77 kg. 22.60 korona, 550 mm. 77 kg. 22.80 korona, 150 mm. 75 kg. 22.20 korona.
D.-Földvári. 1100 mm. 76.5 kg. 23.— korona.
Felsőmagyarországi. 500 mm. 79 kg. 23.20 korona.
Bácskai. 400 mm. 77 kg. 22.80 korona.
D.-Bácskai. 1840 mm. 76.6 kg. 23.— korona.
Rózsa. 100 mm. 19.80 korona, 100 mm. 19.75 kor.
Zab. 100 mm. 14.60 korona, 100 mm. 14.30 korona, 100 mm. 14.— korona.
Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. májusra 11.20, 11.39.
Buza 1908. októberre 10.10, 10.14, 10.07, 10.16, 10.11.
Rózsa 1908. októberre 8.80, 8.84.
Zab 1908. októberre 6.83, 6.89.
Tengeri 1908. májusra 6.55, 6.56, 6.54.
Tengeri 1908. júliusra 6.59, 6.60, 6.57.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

májusra buza	11.30—11.32
októberi buza	10.09—10.10
októberi rózsa	8.78—8.79
októberi zab	6.84—6.85
májusi tengeri	6.53—6.54
júliusi tengeri	6.57—6.58

Déltáni forgalom.

Délután nagyon csekély forgalom mellett az árak nem változtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza májusra	11.30—11.32
Buza októberre	10.09—10.10
Rózsa 1908. májusra	10.10—10.15
Rózsa új októberi	8.79—8.80
Zab 1908. májusra	7.03—7.04
Zab októberre	6.83—6.84
Tengeri 1908. májusra	6.53—6.54
Tengeri júliusra	6.57—6.58

Budapesti gabonaforgalom.

1908. május 20-tól május 21-ig.

Érkezett:	Elszállított:
Buza	4737 200
Rózsa	818 407
Arpa	— —
Zab	325 —
Tengeri	1416 4007
Liszt	— 10837
Korpa	— 1876

Értéktőzsde.

Barátságos hangulatban indult ma az üzet az értéktőzsdén. Kielégítő külföldi jelentések hatására az előtőzsdén szilárd irányzat volt észlelhető és az árfolyamok némileg javultak, azonban később, ré-

szint bécsi jelentésekre, részint a kínálat emelkedése miatt gyengült az irányzat és ezzel az árfolyamok is hanyatlottak. Érdeklődés mutatkozott az Államvasutak és a Rimamurányi részvényei iránt. A déli tőzsdén nagy csend volt. A berlini jelentések éppen nem voltak inyére a spekulációnak, minék következtében csak jelentéktelen forgalom volt és az árfolyamok alig változtak. A leszámítolási piacon szűk térben mozgott a forgalom, változás éppen nem jelentkezett. A kamatláb változatlan, élénk kínálat mutatkozott. Az Osztrák-Magyar Banknál alig volt be-nyújtás.

Az utőtőzsde irányzata nyugodt volt, csekély forgalom mellett az árfolyamok nem változtak. Az Osztrák hitel 634 koronán indult, lassan 633.25-ig gyengült, a Magyar hitel 753 koronás kezdő árfolyama 751.75-ig gyengült, aztán 752.25-re javult, az Államvasut 695.75 koronán indulva, 696.75-ig javult, aztán 696-ra gyengült. Forgalomba került továbbá: Jelzálog 433.25—438.50 koronán, Rima 560—562.50 koronán, Városi Villamos vasut 267—266.50 koronán, Közúti 554.50—552 koronán, Magyar koronajáradék 93.60 koronán, Lipótvárosi takarékpénztár 159 koronán, Salgó 578.50 koronán, Kereskedelmi r.-t. 574 koronán, Északmagyarországi kőszénbánya 271—273 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyenge.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 634.—633.50. Magyar hitelrészvény 753.—751.75. Osztrák-magyar államvasut 695.75—696.75. Déli vasut 134.25—134.50. Rimamurányi vasut 558.75—552.75. Jelzálog-bank 439.75—438.25. Közúti vaspálya 554.50—552.25. Városi villamos vasut 266.50. Észak magyar kőszénbánya r.-t. 270.—274.—

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartott.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 633.—. Magyar hitelrészvény 752.—753.25. Osztrák-magyar államvasut 695.50—695.75. Rimamurányi vasut 561.75—562.75. Jelzálog-bank 439.—439.25. Közúti vaspálya 552.—552.50. Városi villamos vasut 267.—267.25. Magyar koronajáradék 93.60. Hazai bank 277.50—278.—. Lipótvárosi takp. r.-t. 159.—. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 579.50—580.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegye 7.50.

Prémium-üzet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. május hó végére 11—12 K.

Utőtőzsde.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 633.75—634.—. Jelzálogbank 438.—. Rimamurányi vasut 561.75—562.50. Államvasut 695.—. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 633.75. Rimamurányi vasut 562.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, május 22. (Saját tudósítónk jelentése.) A tegnapi lanyha irányzat után ma valamivel szilárdabb lett a hangulat. A konzum ma is tartózkodott a bevásárlástól s így az üzet majdnem egészen szűnetelt, azonban ennek megfelelőleg az eladók, különösen a száraz nyári időjárásra való tekintettel, tartózkodtak a kínálatban s buza 10, rózsa és tengeri 5 fillérrel drágult. Zab változatlan áron maradt. A mértékadó külföldi tőzsdék általában kedvező irányzatot jelentettek s ma különösen szilárdult az irányzat, mert az argentinai buza-export csökkent. Mig ugyanis a múlt héten 96.000 tonna búzát raktak hajóra Argentínában, e héten a kivitel csak 78.000 tonna volt.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.20—12.75 korona, mosoni 11.60—12.— korona, tótfelvidéki 11.70—12.40 kor., déli vasuti 11.60—12.— korona, marchfeldi 11.60—11.90.

Uj-rózsa: tótfelvidéki 10.65—10.85 korona, csepeli 10.60—10.75 kor., pestmegyei 10.65—10.90, déli vasut 10.55—10.75 korona, külföldi magyar 10.55—10.80 kor., osztrák 10.65—10.85 korona.

Arpa: morvaországi 7.30—7.70 kor., marchfeldi —.— kor., bácsvidéki 7.50—7.90 kor., tótfelvidéki 6.50—7.75 kor., csepeli —.— kor., győri 7.10—7.70 kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki —.— korona.

Magyar tengeri: régi 6.95—7.15, új —.— kor., cinquantin 8.—8.55, új —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 7.50—7.80 korona, elsőrendű 7.80—8.05 kor., válogatott 8.05—8.40 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, május 22. A tisztí fizetések dolgában létrejött megállapodás és a jobb külföldi jelentések a piacz felőlgását ugyan barátságos értelemben befolyásolták, de a piacz magatartására lényeges hatás nélkül

maradtak, mert az említett momentumokat a tartós üzletlenség ellensúlyozta. Az általános kedvetlenséghez az alpesi bányarészek hanyatlása is hozzájárult. A barátságos irányzat csak az államvasuti részvények mozgalmában jutott kifejezésre. Rimamurányi részvények is emelkedtek. A többi értékekben csendes volt a forgalom. Az előzősde kedvetlenül zárult.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitelr. 633.—, Magyar hitelr. 753.—, Länderbank 443.50, Allamvasut 695.75 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut —, Alpesi bányatársulat 652.75. Rimamurányi 561.50 Májusi járadék 97.30, Magyar koronajár. 93.55 Orosz érték —, Török sorsjegy 190.25, Német márká 117.62.

1 óraker jegyezték:

Osztrák hitel 633.—, Magyar hitel 753.— Länderbank 443.50, Unio-bank 538.—, Allamvasut 696.—, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 134.75, Gözhajó —, Alpesi bányarészvény 653.25, Májusi járadék 97.30, Magyar koronajáradék 93.55, Török sorsjegy 190.—, Német márká 117.62, Elbavölgyi vasut 444.—, Rimamurányi 561.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petróleum —.

Bécs, május 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 97.25, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.60, 1860-as sorsjegy 150.35 Osztrák hitelsorsjegy 454.— Angol osztrák bankrészvény 294.60, Bécsi Bankverein 521.— Osztrák-magyar bank 1728.— Déli vasut 133.75 Dunagözhajózási társ. 1010.— Dohány rész. 408.— Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankv. — Osztr. Lloyd 419.— 4-2 száz. ezüst. jár 97.25—99.15, Osztr. koronajáradék 97.40, 1864-es sorsjegy 262.25, Osztrák hitelintézeti részvény 633.50, Union-Bank 538.—, Osztrák Länderbank 442.—, Osztrák-magyar államvasut 695.—, Elbavölgyi vasut 443.—, Alpesi részvény 654.50, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.15, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 190.— Tartott.

Bécs, május 22. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.65. Tiszal és szeg. kölc. sorsjegy 144.90, Magyar hitelbank részvény 751.50, Magyar leszámított és váltó részvény 468.—, Rimamurányi 562.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 408.—, Magyar koronajáradék 93.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.25, Kassa-Oderbergi vasutrészvény —, Magyar jelzalogbank 437.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, május 22. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde lefolyása megnyitáskor egyaránt szilárd volt, miután az amerikai tőzsdék és a nyugat-európai tőzsdék szilárd irányzata kedvező hatással volt. Amerikai vasutak többnyire magasabban jegyeztek, szintugy bányarészek, bár az árfolyamemelkedés általános-ságban nem tett ki többet 1%-nál. Bankok és járadékok szintén emelkedtek az általános irányzatnak megfelelően, szintugy gözhajós részvények is. Csak Déli vasut részvényei szenvedtek a most közzétett üzleti jelentésre, amelyet kedvezőtlenül ítéltek meg. A készpénzpiac ipari értékek csekély üzlet mellett szintén szilárdabb irányzatúak voltak. Napi pénz 3 1/2%, magánleszámítási kamatláb 4 1/2%.

Zárlatok jegyezték: 4-2 százalékos papírjáradék 99.10, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.10, osztrák hitelrészvény 198.25, Déli vasut 22.80, orosz bankjegy 214.—, 4 százalékos új orosz kölcson 77.30, Disconto Commandit 176.—, Dinamit-truszt 160.10, Harpeni 198.10, Unifikált török járadék 96.—, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.80, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 148.80, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 216.60, Gelsenkircheni 193.25, Laurakohó 214.10. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) május 22. 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.80, Osztrák hitelintézeti részvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 148.90, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.97, Bécsi Bankverein 131.—, Villamos részvény

—, 3 százalékos magyar aranykölcson 76.80, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.95, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 93.60, Osztrák-magyar bank 124.—, Déli vasut részvény 22.80, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.90, Párisi váltóár —, Union bankrészvény 135.50, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) május 22. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 22.50, 4 százalékos aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelrészvény 198.70, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Olasz járadék 104.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.—, Nyugodt.

London, május 22. Angol consol 86 1/8.

Páris, május 22. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.87, Osztr. aranyjáradék 98.20, Magyar aranyjáradék 95.80, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 500.—, 4 százalékos Olasz járadék 104.65, Déli vasut elsőbbségi kötv. 307.— 5 százalékos marokkói járadék 518.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.42, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 504.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.72, 4 százalékos unifikált török jár. 96.22, Török sorsjegy 180.50, Török dohányrészvény 433.—, Osztrák földhitelintézet 1112.—, Osztr. Länderbank 470.—, Magyar jelzalogbank 462.—, Banque de Paris —, Banque Ottomane 727.—, Osztr. magyar államvasut 751.—, Déli vasut 140.—, Meridional vasut 689, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 515.—, Rio Tinto 16.08, Sucrerie d'Egypte —, Tula 237.—, Thomson Houston —, Uríkányi közszén 153, Chartered 19.75, De Beers 272.—, East Rand 94.—, Jagersfontein 86.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 48.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 1/32, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (röv.) 1/16, Csek Londonra 251.20, Mavankamatláb 2 1/16, Szilárd.

Vásárosarnok.

1908. május 25-én.

A hentessztrák miatt a piac kissé szilárdabb képet mutatott, anélkül azonban, hogy a vidéki ajánlatokat, melyek halomszámra érkeznek hozzánk s az inség rémétől meg akarnak menteni, igénybe kelene venni. — Borjú árban ismét emelkedett. Bárny ugyszólván eladhatlan, amellet a nagy melegben szállítása is veszélyes. — Élő rántani és sütni való csirke és liba keresett. — Vajjegyzéseink változatlanok. Tea-vaj elég keresett, főző- (köpült) vaj azonban el van hanyagolva. — Tojás kevés érkezik, az árak változatlanok.

Mai árak:

Husneműek: Helybeli marhahus hátulja 124—160 K, eleje 104—116 K, vidéki borjú, borbén hosszan mérve sulylevonás nélkül 76—84 K helybeli borjúhus 116—124 K, sertésus szalonával 134—136 K, lehuzott sertés 154—158 K, szalonna friss 140—144 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 140—144 K, olvasztani való 116—120 K, háj 136—140 K, sertészsir 140—144 K, mind métermázsanként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 120—160 K, hazai sonka 1.60—1.80 K, szalámi magyar 3.20—3.60 K, nyári szalámi 1.20—1.30 K.

Baromfi-félék: Élő rántani való csirke 160—320 K, sütni való 3.20—3.60 K, kacsa sovány 3.40—4.— K, kacsa hizott — K, liba fiatal 8.—14.— K, lud hizott 14.—18.— K, tyúk 4.—4.20 K, pulyka — K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.20 1.30 K, hizott rucza 1.30—1.50 K, hizott pulyka — K, levestyúk 1.30—1.40 K kg.-ként, Pulard 1.80—2.— darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.70—2.90 K, II. 2.20—2.40 K, főzővaj (köpült) 1.70—1.80 K, tehénturó 10—24 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldeségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 5.20—6.— K, rózsá 5.60—6.40 K, fehér 5.—5.20 K, kifli 6.—8.— K, sárgarépa 6.—8.— K, petrezselyem 16.—20.— K, vörshagyma makói 18.—19.— K, közönséges hazai 10.—12.— K, fokhagyma 40.—70.— K, káposzta 10.—12.— K 100 kg.-ként. Burgonya, új — K, kalarábé

8—12 K, spárga solo 1.10—1.20 K, közép 50—60 K, leves 20—30 K kg.-ként.

Gyümölcsfélék: Szőlő 2.—2.40 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmenancet, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) — f. másodikrendű 80—1.— K., harmadrendű apró áru 30—40 K. Körte elsőrendű 2.—3.— K., másodikrendű 80—1.— K., dió 1.40—60 K., II. 30—40 K., 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 71—72 K, erdélyi apróbb áru — K, meszes — K eredeti lánként (1440 drb.)

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, május 22. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 1901 darab élő borjút. Fizettek: elsőrendű élő borjúkért 80—88 fillért, kivételesen 90—96 fill., középminőségű élő borjúkért 70—78 fillért, silány és rugott borjúkért 60—68 fillért kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat lanyha volt, az árak 4—6 fill. kig.-kint hanyatlottak.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, május 22-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 130—132 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 132—134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 136—140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1909. évi május 20. napján volt készlet 36753 drb., 1908. május hó 21-én felhajtott 440 darab, 1908. május 21-én elszállított 267 darab, 1908 május 22. napjára maradt készletben 36926 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, május 22. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 914 darab sertés, 135 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 982 darab sertés, 149 darab süldő, 41 darab malacz, összesen 1896 darab sertés, 284 darab süldő, 41 darab malacz. Eladatott 932 darab sertés, 75 darab süldő, 1 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 964 drb sertés, 209 darab süldő, 40 drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban —104 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 94—96 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 126—130 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 124—136 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 122—136 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, ételsulylevonással — 138 fillérig. Belföldi süldő 100—108 fillérig, horvát süldő 88—100 fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendőek.) A vásár irányzata lanyha. Az árak 4 fillérral estek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 22. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter az államépítészeti hivatalok létszámába Pivny Béla okleveles mérnököt segédmérnöké, a földmívelésügyi miniszter dr. Kurländer Ede nagyvárad lakost Nagyvárad th. város közigazgatási bizottságába közigazdasági előadóvá, Saenger Árpád oroszári lakost Moson vármegye közigazgatási bizottságába közigazdasági előadóvá; a képviselőház elnöke Nyitray Gyula képviselőházi nyilvántartót a IX. fizetési osztályba sorozott iktatóvá, dr. Schweiger Lipót képviselőházi irodasegédit pedig a X. fizetési osztályba nyilvántartóvá, a lugosi pénzügyigazgatóság Láng Ernő németbogsáni körjegyzői gyakornokot a németbogsáni adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká, a zilahi pénzügyigazgatóság a zilahi adóhivatalnál üresedésben levő díjtalan gyakornoki állásra Hieronimusz György zilahi lakost, a soproni pénzügyigaz-

Reggelizés előtt fél pohár Schmidtthauer-féle Igmandi keserűvíz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

gatóság Wilfing Lipót soproni adóhivatali kisegítő szolgát hivatalosá a nagymartoni adóhivatalhoz kinevezte.

Áthelyezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter Kiszely Lajos palonczai állami elemi iskolai tanítót a somoskőújfalu állami elemi iskolához, Fürst Matild grad-csálai állami óvónőt a somkeréki állami óvodához ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Pályázatok. A buzásfürdői járásbírósnál albirói, a nyirbátori járásbírósnál jegyzői, a pápai állami tanítóképző-intézetnél rajztanári, a törökkanizsai adóhivatalnál segédi, a mária-radnai adóhivatalnál adóügyi állásra 2 hét; a szerencsi járásbírósnál irnoki, a temesvári törvényszéknél III. oszt. hivatalosági állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

méter		méter	
máj. 22. máj. 21.		máj. 22. máj. 21.	
Inn	2,59 2,58	Jász	0,81 0,85
Duna	3,76 3,80	M.-Széplé	0,88 0,78
Linz	1,27 1,24	Tekeháza	1,89 1,57
Bécs	1,88 1,89	V.-Namény	2,28 2,78
Pozsony	3,18 3,28	Tokaj	8,14 2,64
Komárom	4,82 4,66	Tiszafüred	4,80 4,72
Budapest	4,86 4,74	Szolnok	4,88 5,14
Paks	4,54 4,78	Csongrád	5,48 5,68
Mohács	5,74 5,78	Szeged	4,76 4,81
Gombos	6,06 6,06	T. Bocsa	5,40 5,88
Ujvidék	5,42 5,85	Títel	0,96 0,97
Pancsova	4,84 4,81	Órád	1,43 1,64
Ornava	1,98 1,50	Bodroz	1,56 1,57
Moravafalu	1,20 1,10	Zsolca	0,27 0,28
Zsolna	0,66 0,74	Sajó	0,01 0,08
Trencsén	1,16 1,17	Hornád	0,02 0,05
Szered	0,80 0,80	N.-Németi	0,48 0,50
Szt.-Gottárd	0,20 0,16	B. Újfalu	0,06 0,07
Sárvár	3,58 3,85	Kőrös	0,40 0,45
Győr	2,82 2,28	Ceucs	0,29 0,30
Dráva	0,88 0,88	N.-Várád	0,01 0,08
Vasvár	1,81 1,88	Bolányos	0,01 0,08
Zákány	3,62 3,76	Tenke	0,86 1,12
Barcs	1,68 1,64	Gurahona	2,74 3,00
Mura	0,54 0,58	Rorosjonó	0,42 0,46
Száva	0,78 0,86	Békés	1,21 0,01
Zágráb	8,87 4,00	Gyoma	0,06 0,12
Sziszek	0,21 0,27	Gy.-Fehérvár	1,88 1,58
Mitrovicza	1,20 1,25	Branyicska	0,88 1,02
Szamos	0,64 0,70	Sobornin	0,89 0,90
Szatmár	0,24 0,28	Arad	0,06 0,04
Kraszna	0,22 0,28	Makó	1,89 1,87
Latorcsa	0,14 0,18	K.-Kostély	
Laborcsa		Riszó	
Ung		Temesvár	
Perceceny		Beckerek	

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. május 23-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az ország északi felén egyes helyeken volt kisebb zivataros eső. A hőmérséklet néhány fokkal a normális felett van; maximuma: Bavanistén 32 C°, minimuma: Arvaváralján, meg Kolozsvárt 8 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Nyugat felől zivataros esők várhatók későbbi hősiyleddel.

Allomás	Legnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm	Hőmérséklet max. min.
A.-Szilágy	66,7	14,8	N	3	0	22 10
Ungvár	65,2	14,5	S	2	0	24 11
Késmárk	64,6	14,0	S	1	1	22 10
Losonc	65,0	16,0		0	0	24 11
Óvalla	63,1	21,0	SE	2	1	28 10
Budapest	65,6	18,4		1	0	24 10
Herény	62,3	18,1	SW	2	0	26 12
Keszthely	68,2	21,4	SE	4	0	25 11
Pécs	62,8	20,5	NE	3	0	23 10
Zágráb	61,0	19,5		0	0	20 17
Plumbe	64,1	20,4	E	2	0	26 13
Szeged	64,1	19,1	E	2	0	28 14
Temesvár	63,9	17,6	E	1	0	25 12
Kolozsvár	66,1	15,0		1	0	25 11
Nagyzeben	65,6	16,4	SE	1	0	27 10
Szatmár						
Eger		17,8	NE	2	0	25 11
Arvaváralja		12,6				22 8
Selmeczbánya		14,8	NE	1	1	22 10
Komárom		21,4	SE	3	1	30 17
Magyar-Óvár		20,0	S	1	1	26 10
Sopron		18,8	SE	1	0	26 14
Kiszek		20,0	SE	1	0	31 11
Győr		19,8				26 16
Debrecen		17,4	E	2	0	27 13
Kecskemét		19,4	N	2	0	25 12
Órosháza		18,5	SE	3	1	26 13
Arad		20,6	E	2	1	29 13
Szombolya		22,2	SE	2	1	31 11
Versce		19,3				31 14

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS

Tavaszi és nyári ujdonságok

férfi-, fiu- és leányka-ruhákban

Képes árjegyzéket ingyen.

Cs. és kir. udvari szállító

Neumann M.

BUDAPEST,

Muzeum-körut I. és 3.

Most jelent meg.

A tanítónő

Fajusi életkép 3 felvonásban.

Irta: Bródy Sándor

Ára 2.50

SINGER és WOLFNER kiadása Budapest, VI., Andrásy-ut 10

Ára 2.50

Baktérium, szag- és izmentes

kristály-jég

Kiadósabb és tartósabb a természetes jégnél kapható bármely mennyiségben a

Magyar Elelmiszerszállító R.-T.

nyilv. hűtő és fagyasztó-raktárháza JEGGYARABAN BUDAPEST, IX. Toth Kálmán-utca 8-10 szám. (Telefon 66-97.)

Nagyobb telek házhoz szállítva!

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelűtől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Ragy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körut 9. (Szerocsen-utca sarok.)

Most jelent meg! A cs. és kir. szab. Most jelent meg!

Kassa Oderbergi Vasutse mélyszállító vonalainak

MENETRENDJE.

Rövid útmutatóval a tájrába. Érvényes 1908. máj. 1-től.

Ára 12 fillér. Singer és Wolfner kiadása, Epest, VI., Andrásy-ut 10.

300.000 korona nyerhető

1 db Pesti Hazai Takarékp. sorsjeggyel

Huzás már június 5-én.

Kapható:

36 havi részletfizetésre: havi befizet 4.- K.
24 > > > 5.50 K.

Már az első részlet és 85 fillér portó beküldése ellenében megküldöm a törvényesen kiállított sorsjegyet sorozat és számat tartalmazó részletet, melynek birtokában vevő az összes huzásokon az egyedüli játékgépet élvezti.

FLEISSIG bankháza BUDAPEST, Erzsébet-körut 2. sz.

Most jelent meg! ♦ Most jelent meg!

ISTEN RABJAI

REGÉNY

Irta: GÁRDONYI GÉZA

Ára füze 5 korona. Singer és Wolfner kiadása BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 10. sz.

Ára kötve 7 korona.

BUTOR DUS VÁLASZTEKÉRDÉSEK RÉSZLETFIZETÉSRE RENDHIVULI OLCSÓÁRON KAPHATÓ

EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrásy-sarok) MÁRHATÓ

EHENTREU TESTVEREKNEI

BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SAROK) KÉPEL ÁRJEJZÉK INGYEN. TELEFON 82-28

958. sorozat Bon 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvos m. és k. közorvos Budapest, VII., Erzsébet-körut 50 sz. köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni az eredeti

F. Bergerand fiis

párisi külföldiségégek (főszereket) gyártmányából kimerítő képos árjegyzék díjmentesen zárt levélben küldetik.

Kivágatott az „Egyleti híradás”-ból. 25705

HETI MŰSOR.

Május	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magva Színház	Föv. nyári színház	Jrcalia színház
24 Vasárnap	d.u. este	Csongor és Tünde	Hunyadi László	A tanítónő	A drótostót	Paris almája, után Wiesenthal-lányok klasszikus táncos	A császár katonái	Aranyvirág
				A revizor	100 év múlva		A Sasfők	Lisistrata

SZÍNHÁZAK
Szombaton, 1908. május 23-án.

Nemzeti Színház

H. Barta Tamás
Ezen 3 fel. írta Hűvös Kornél
H. Barta Tamás Pethes
Gisa Alszegi I.
Kassai Mihályi
Ella Vizvári M.
Vidvári Gyenes
Barcsa Tamás Gál
Pobete Bartos
Varga Róssahegy

Kezdeté fél 8 órákor

III. Kir. Operaház

A csavargó
Dalm 4 felvonásban. Szövegöt írta Richopin, fordította Heitai Jenő, zenéjét szerzte Leroux

Kezdeté fél 8 órákor

Nepszínház-Vígopera

Páris almája.
Operét 1 felvonásban. Írták: Fiers és Caillavet, zenéjét szerzte: Claude Terrasse.

Kezdeté 1/2 órákor

Víg színház

Reinhard Miksa Berlini színházának vendégjátéka.
Szentivánéji álom.
Színmű 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8 órákor

Magyar színház

A Sasfiók
L. Alton) Dráma 5 felvonásban írta Rosland Edmond, fordította Abrányi Emil.

Kezdeté fél 8 órákor

Fővárosi nyári színház

Lysistrata.
Operét 2 felvonásban. Zenéjét szerzte Lincke Pál.

Kezdeté fél 8 órákor

Király színház

100 év múlva

Enekes, táncos, látványos tréfa 3 felvonásban, 10 képben, írta Maros Ferencz. Zenéjét összeállította Marthon Géza.

Kezdeté 8 órákor

Uránia színház

Hadrik A irod. estélye
Kezdeté fél 8 órákor

Várszínház

Zárva

Városligeti Nyári Színház

A gépiró kisasszony
Víg operét 3 felvonásban. Írták: W. Fricz és G. Zwerenz. Zenéjét szerzte: Raimon Ferencz Magyar színpad alkalmazta: Föld Aurél.

Kezdeté fél 8 órákor

ANDRÁSSY és JUPITER.

Az Andrassy-ut és a Teréz-kört egyedül látványosságai és kellemes szórakozó helyisérei az

Andrassy- és Jupiter mozgóképtár

amelyekben naponta változó remekműveket lehet látni a pazar műsor. A mozgóképek gazdag tárházát mutatják be ezek a színházak, melyek olyan programmal rendelkeznek, hogy nemcsak szórakoztatnak de oktatnak is.

Apollo Projektograf

(Telefon 68-39.)
Nizza látkepe.

Polójáték (Saját felvétel).
A király-díj (Saját felvétel)
Egy primadonna vissza emlékezései.

Börzejátékosok és tolvajok.
Az öreg színész. A hold felé. Elet a Középtengeren.
Zene és költészet.
A tanítónő.
A csinos cselédeány.
Oszti mese.
Kezdeté 6 órákor.

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán
Ma és mindennap délután 1/2-1/2-ig és este 1/2-1/2-ig kezdve az európai hírt

CISKOVSKY

quartette hangversenyz, fényes változatos műsor.
Hideg és meleg ételek. Rendes polgári árak.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma, szombaton, május 23-án este 1/2 órákor

IV. High-Life-Estély

az intelligencia találkozója.
12 oroszán és az egész nagy műsor.

Császárfürdő Budapest.

Nyári és téli gyógyhely, a magya: Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szén-savas- és villamos vizfürdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektus: ingyen és bérmentve küld

Az igazgatóság.

Jardin de Paris

PARISI KERT Erzsébet királyné-ut 1. szám.

Megnyitás 1908. június hó 1-én.

A legnagyobb igényeknek megfelelő nyári mulatóhely. — Gyönyörű park közepén fekvő nyáriasan nyitott díszépület — Nemzetközi cabaret, világhírű művészek közreműködésével. — Nagyszerű tánc-creatiók! Mészerű pompa! — Előadás kedvezőellen idő esetén is. — Az összes közlekedési eszközökkel pár perc alatt elérhető nyári mulatóhely. Bővebbet a falragaszok.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ
Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedül raketjavítója. — MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroeg utca 3. szám. (Az udvarban)

SCHMIDT M
szőgyártó, keres és bérbeadó Budapest, VIII., Rákóczi-ut 88. sz. Ajánlja saját gyártmányú kocsiszőnyeg- és lovagló-szőnyeganyagot. Mindennemű utazó és kényelmi borbély, pépa, szivar, cigaretták stb. társaság. — Árjegyzék bérbeadó.

TATRA-MULATÓ
VII., KIRÁLY-UTÓZA 77.
Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
Budapest legelőkelőbb családi mulatója.
Ma és mindennap
Teljesen új szenzációs műsor.
Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul Nemzetközi Cabaret előadás.
Nemes Lessenn Melta Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard báróné cocottadalk (barakissérettel). La belle Sylvia dán soubrette, Humberto & Renardo zene-excentrikusok, Oriowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmielt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gnsti előadó soubrett. Sugar Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.
Pénztárvnyítás 5 órákor. Kezdeté 8 órákor.
Telefon 10-15

Igazgatók: Leltner és Keleti
FOLIES CAPRICE Főrendező: Rott Sándor
Nyári helyisége Aréna-ut 84. (Velodrom mellett.)
Az előadás kezdete 9 órákor.
Uj! Ma, szombaton és minden nap Uj!
Teljes ellátás.
Egy estély Polákéknál. (Cabaret)
Mein System.
Az előadás után közlekedés minden oldalról, villamos és társaskösi megállóhely. — Nappali pénztár a nyári helyiségben Aréna-ut 84. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.

"PÁLMA-LIGET" NAGYVENDÉGLŐ
ARÉNA-UT 74. SZÁM.
Ezténként TOLL ÁRPAD és KÁROLY zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Előbrondt könyha, kitűnő ménes-gyoroki és különleges borok. — Számos látogatót kér tisztelettel ooooo

Közögegen Dr. Dreiszker József
vizgyógyintézete és szanatóriuma
egész éven át nyitva, gyönyörű lenyvas parkkal körülvéve, lombos és fenyves erdőse a közelben. Különféle bajban szenvedő betegek, kiknél nemi kilitas van javulásra vagy gyógyulásra, névelő tnek. Az orvosi felügyelet állandó. Legszébb gyógyered-mények, Kitűnő ellátás, igen jutányos ár. Egy személynek heti költsége 70-80 korona, beleértve lakást, háromszori étkezés, fürdőt, (ha szükséges) masszázs, villanygyógyás, rendszeres orvosi gyógykezelés és felügyelet, takarítás. Bővebb felvilágosítást és prospektust küld Dr. Dreiszker, az intézet tulajdonosa, igazgató főorvos.

Wampetics vendéglőjében
Kedvező idő esetén
naponta délután és este valamint
vasárnap és ünnepnap délelőtt is
katona zene

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem.
Budapest, IV., Károly-körut 26., I. emelet.
FOGAK
és teljes fog-sorok szájpadiás nélkül.
Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kaucuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek eltávolítása folóstegecs. Tartós porcellán- és arany-tömésgek. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégítetnek, megvárhatják. Mérsékelt árak.
Dr. Edelmann József fogorvos és néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt technikai aszistense Mariai (Taub) Arthur. — (Lift).

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
A kitűnő májusi műsor utolsó napjai.
Az előadás kezdete 8 órákor.
1908. június 2-től kezdve: Parisiana-Esték.

Panpanin Tomea
fagyalt különlegességek gyára
Budapest, VII., Tököly-ut 46. sz.
Szétküld saját kocsián fagyaltot elsőrendű minőségben Tisztaság és izletesség garantálva.
A csizme tessék ügyel

A nemzetközi AUTOMOBIL-KIALLITÁS

a városi iparesarnokban
megnyit és e hó 31-ig marad nyitva. A kiállítás tartama alatt minden délután hangverseny lesz.
Belépti díj pénteken 1 korona, minden más napokon 60 fillér.

Ara 2.50 fill. 4. új kiadás. Térképekkel.

TÁTRAKALAUZ

Utmutató a Magas-Tátrába és a Tétravidék fűrdőkbe. — A Magyarországi Kárpátlegye-síket közreműködésével szerkesztette:
Dr. Szontagh Miklós kir. tanácsos.
Átnézte: Dr. JÁRMAY LASZLÓ.
Singer és Wolfner kiadása
BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 10.

1908

30 forint.
Varrógépek

egy új valódi esz-
től Singer varró-
gép szerkezetű-
nyel 5 évi jótállás-
sal esztől
SINGER A.

széghépcsal Budapest, föld-
let Akadémia-utca 56. Minden-
nemű varrógépek javítását
legújításosabb árban elvái-
lakom. Árjegyzék ingyen.

Különbösen kedvező Automobil alkalmi vételék.

18 HP Fiat kardanhajtóval,
Modell 1907. új.
24 HP Fiat lánczhajtóval,
Modell 1907. új.
40 HP Fiat lánczhajtóval,
Modell 1907. új.
40 HP Fiat-teherkocsi,
Modell 1907. új, hordképesség
4-5 tonna.

60 HP Fiat hathengeres,
automatikus indító-szerkezet-
tel és automatikus pneumatik-
szivattyúval. Modell 1907.
majdnem új.
40 HP Fiat 2 karosseriával
(kettős phaeton és limuzin)
kittinó karban.
18/24 HP Fiat-motorsónak
körülbelül 16 személynek hely

Az új kocsi a szokásos jótállással adatik el. — Minden pótl-
alkatrész a FIAT-kocsikhoz állandóan készletben.

Javítások gondosan és pontosan végeztenek. — Érdeklődők forduljanak megte-
kintés, próbakocsizás és közelebbi adatok végett:

Maximilian Bergmann

Budapest, Hotel-Royal.

FIAT - Autmobilok

Bécs, I., Parkring 20.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás
mellett.

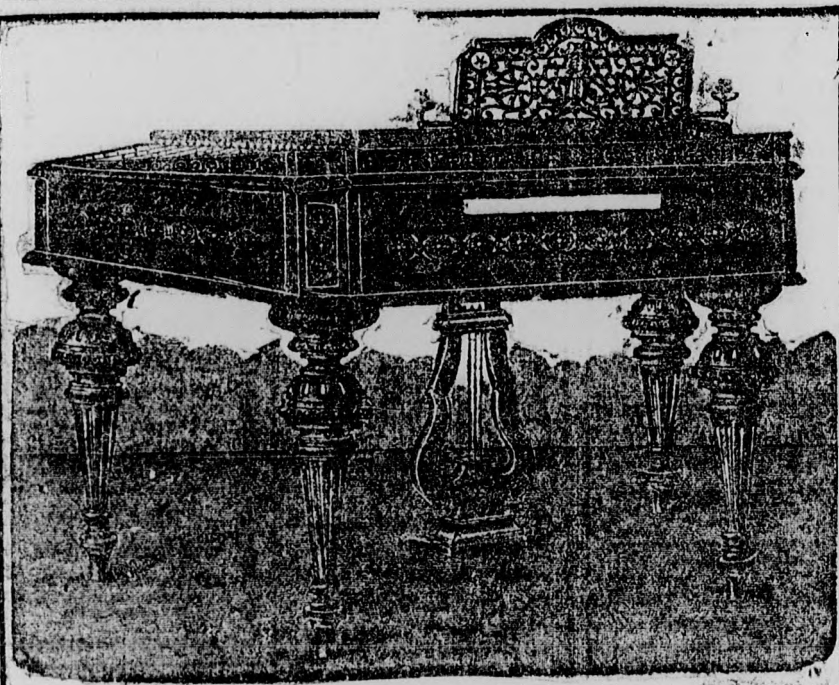
Arany és ezüst ókszerék, evő-
eszközök, nápszafandékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

művészt

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Hangverseny-cimbalmok pedállal

a legjobb kivitelben, csekély havi
részletfizetés mellett,
árfőlemelés nélkül.

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában,
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legjobb minőségű
bontófésűk
bivalycsont, kanzsók, békaféműcs és
elektromosból dugóval szerelők.

Legnagyobb választék
békaféműcs és imitáció
hajlítók, könyv- és olajfésűk
hajlítók vasak és sütőlámpák.

Legjobb minőségű
**MÜLLER J. L-féle
BRISE DE VIOLETTES**
a legjobb, legkiválóbb ibolya-illat,
frissen szedett ibolyáknak illatával egyenlő kelte-
mesége, tartóssága és finomsága. A
műhatástan ezen kiváló ibolya-illat felülmúl min-
den varakozást. Érvényes illat és kellemes illat által.

Üvege 3, 5 és 9 kor.
Angol és francia illatszerek dugóval szerelők.
Müller J. L. Cs. és kir. udv. szállító
Illatsz. és pipereáruháza egyben Budapest.
Koronahajlítógép-utca 2. / Rottenhiller-utca 6. sz.

Dr. Gebhardt tanár-féle
nővény szappan
1 db 70 fill., 1 tucat 7.60 kor.
Fenyő-Eau de Cologne-szappan
1 K. nagyobb 1.80 K

Haj-, fog- és körömkezelők
díszes kasszettekben
Körömlapító-szerek.

Szabott gyári árak!

Házajándéktárgyak minden árban.

Spitzer Miksa utóda

HOLCZER

m. kir. szab. ékeszerész.

Nagy raktár:
Gyémánt és
brilláns-but-
nok, gyűrűk,
melltűk és más
nemeskőárak-
ból.

Saját
gyártmány!
Ékszer
átalakítás.
Jatányos árak

Javítások elfogadják!

Budapest, IV., Károly-körút 22. Fősz. Bazár.
Gyár: VII., Király-utca 13.

Leikismeretes kiszolgálás!

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 288

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsövekekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt egy 60rs fényképezőgép, egy perzsa-szöngy és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. Fegyvereket, fényképezőgépeket, valamint minden más tárgyat vesznek a legmagasabb árban, ugyisint minden újakra becserélek 49082

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 48. szám. 27903

Májusi
friss csemege juhurtót szálit 5 kgos bödönökben, 6 koronáért Hegyi téglaszajt kilója 1.60 korona. Hegyi Juhurtógyár, Nagyszabos. (Gömör m.) Helvi képviselők kerestének. 28508

Egy
lyukas billiard, karambolbetéttel olcsón eladó. Lipka vendéglős, Bia.

Eladó urilak.
Budapesthez 1 és fél, vasúti állomáshoz negyedóránira fekvő 3 és fél holdas igen csinos belsőség, 8 szobás kényelmes urilakkal melléképületekkel, fél hold szőlővel, gyümölcsös és konyhakerttel eladó. A kerthben kitűnő Artézi víz. Czim a kiadóhivatalbaq. 28488

Gépészeket
cséplés idényre ugyisint gazdatiszteleket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelmem és józanáráért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-u. 25. Telefon 94-76.

Bolthelyiség
és lakások: 3 szobás azonnalra kiadók. Garai-tér 14, és József-körut 66.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédli-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dús raktár szöngyök, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államviszágakra (egyes tárgyakból is) Kolossvárra, Budapestre ugyisint államszám-vitelant államviszágára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminarium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733
Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal egy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban vesznek. Brilliansokért többet fizetnek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesm. 26973

A legelőnyösebb részleltizetesre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedüt
kézpénzbeni áron a leg-
jobb rendszerű

bank hitel
utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank-szerkeletben.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-u. 58. szám.

BUTOR
egyszerű és finom modern stílusban szolid árak mellett kapható:

Sárkány J. butoriparosnál
Műhely és dús raktár:
VII., Erzsébet-körut 26. sz.
Zionpálota

Veresáfonyabefőt
BARTA-féle, 5 kilós postakosártyog 6.-
korona FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesm. 86972

Sodronykerítéseket
bámulatos olcsón készít
Heizer és Társa
cég
Budapest,
VIII., Népszínház-u. 1-3

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások üzletek feltűnés nélküli megfigyelését s elűnti egyének és nevtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28587

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért.

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű **öltöny** vagy **felöltő**
Krausz F. és Tsa
uri szabómester
Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mértékvtől utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák szalon börteliek, gyönyörű tükrök, diván, borszék, íróasztal, porzsa-szöngy és egyes darabok; Páldes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Csiz
A kontinensen a legerősebb jód bróm gyogyíró. A meglopó gyogyereményekben növeles sereno ut az sványvny nagy radicaactivitásának, melyet Lengyel Bóia egyetemi tanár legújabb vizsgálatai felledezték. Megnyitás május 1-én. Számos előrendű bérház, szanatórium, gyógytár, zongora, kávéház, lawn-tenisz, tombolák, kalandulások. Vasút-állomás, posta távra helyben. Hivatalos orvos Dr. Kallós Jenő. Katonatisztek, államhivatalnoknak elő és utó idényben 50% kedvezmény. Prospektus szolgálat a fűrdőigazgató. Az áránvnyv rendelőtő használati utasítással a fűrdőigazgatósnál és Edecskuty I. (Sétányutónál). - Budapest.

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőtött, malna-, szamóca-, csipkegyógyt, gomba- és huskonzerveket, pástetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesmege. Kerjen árjegyzéket.

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizságakra és alapvizságakra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsaga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójóghól speozialis tanfolyam, melyre korlátolt számban vasszunk fel hallgatókat. Csakis urólagos vizsaga sikere atáni igen csekély díjazással. Levélbel érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

„Stenográfia“
Országos Gabelberger gyorsíró és gépiróiskola **Váczi-körut 33.**
Díjtalan gépirósktatás. Havonta új gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szak-tanfolyam. Kedvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok.
Beiratkozás naponta.
Váczi-körut 33.

BUTOR
részletfizetére vagy meghatározott időre szolid árak és legkedvezőbb feltételek mellett. Főtízvilágosítással szolgá
Liszt István
Bpest, IV. Koronahercz-ut. 9 (Kegyő-tér sarkán)
butorraktárában. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzéket hátkinek 60 fillér ellen franko elküldjük

BELHURUT,
(hasmenés) gyomorgöres legjobb gyogyaszere a BARTA-féle **PEKETE-APONYA GYOGYBOR** gyogyaszerezsek és műszerezseknek 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállit a FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepes-m. 26971

Zalogcédulákat
vesznek. Elzalogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utca sarkán

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Allandó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Ugorkát,
kelarabét, ezukorborsót, zöldbabot, új bugonyát, spenótot, gombát és honapos retket vegyessen; 3,50 koronáért szállit a gyümölcskivitel **Csongrádról.**

Korai
főzelekek, ezukorborsó, zöldbab, ugorka, spenót, tejessaláta, hónapos retet, zöldbabgyacskák új bu gony, vegyessen postakosaranként 8 koronáért szállitja **Szabó, Csongrád.**

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos czükkek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Hártnér, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

BUTOROK
háló-, ebédli-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések és mahagóni butorok, szöngyök és függönyök valódi angol börtarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268
Kazinczy-utca sarok.

Saját gyártmányu vas- és rézbutorok
Részagy --- 45.- frt
Vaságy matraczsal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betétt 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01

Urasági butor
Eladok és vesznek; mahagóni hálószobákat, ebédli-eket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szöngyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Allandó nagy lakberendezés kiállítás!
IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejáratt. Az egész házban. Telefon 17-77.
Fióküzlet nincsen. 26618

30 korona
finom szövethál divatos tértöltő vagy téltöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben. Hazai verseny-szabóság. Budapest, VII. Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre mintákat bérmentve.

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!
GEREBEN BELA KRISTOF TER 2
Befőzésre
zöldmandula befőzési utasítással öt kiló bérmentes szállítással négy korona ötven fillér. Schönbeck Imrénél Esztergomban.

Tisztviselők
1000 frt. lefizetésével, lakbérrel törleszthető családi házat kaphatnak. Bővebbi Szilfa-utca 4. Hadapró-utczánál.

Magyar kir. államvasutak. 84438/08 sz.
A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint folyó évi július hó 1-től kezdve Doberlinből - Zágráb, Gyékényes, Wr. Neustadton át Wien S. B. ra gyorsvonatu közvetlen menetjegyek fognak kiadani és pedig az I. osztályban 46*30 korona, a II. osztályban 31*30 korona áron. Ugyisintén kiadásra fognak kerülni Wien S. B. ról Zágráb, Gyékényes, Wr. Neustadton át Doberlin állomásra személyvonaton közvetlen menetjegyek is, melyek ára az I. osztályban 40*40 korona a II. osztályban 27*40 korona a III. osztályban 17*70 korona. Budapest, 1903. május 9-én. Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazatik.)

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol uri szabóterem
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.
Allandó válasszák a leg-olvasabb angol és bel-tölai szövegekből.

Urasági butorokat, szöngyegeket, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) vesznek és eladok.
Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körut mellett).
Gyönyörű választék a leg-finomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagóni plisander vagy masfajta háló, ebédli, uriszoba és szalonbutorokban. Bértálósobák, börtarnitúrák és kárpitosfélekhez Perzsa, smyrna és más szöngyekben és függönyökben modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597